

DATUM 19 april 2023 PLAATS Enschede, Twentehuis 501-503 TIJDSTIP 09:30-11:30
 VOORZITTER C. Bruggink SECRETARIS S. Dinsbach PAGINA 1

GENODIGDEN E. van Mierlo (Almelo), M. Geerdink (Borne), C. Severijn (Dinkelland), H. Vedder (Enschede), P. van Zwanenburg (Haaksbergen), A. Dubbink (Hellendoorn), C. Bruggink (voorzitter, Hengelo), H. Rohaan (Hof van Twente), M. Oosterbroek (Losser), M. Rödel (Oldenzaal), B. Beens (Rijssen-Holten), H. Berning (Tubbergen), M. Paters (DB-lid, Twenterand), H. ter Keurst (Wierden)

Geïnteresseerden van de vergadering kunnen deze bijwonen in het Twentehuis in vergaderruimte 501-503

Agenda algemeen bestuur van 19 april 2023 (reg.nr. 2023-000032)

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
1.	Opening vergadering		
2.	Vaststellen agenda		
3.	Mededelingen	- Stand van zaken evaluatie GGiD door klankbordgroep	
A – Aanwijzen DB lid			
1.	Aanwijzing DB-lid	Vanwege het vertrek van de heer Van Houdt is een vacature ontstaan in het dagelijks bestuur. AB-leden wijzen uit hun midden een nieuw AB-lid aan. Van 27 maart tot en met 5 april 2023 was gelegenheid voor de AB-leden om zich hiervoor kandidaat te stellen. Indien er meer dan 1 kandidaat is, wordt er gestemd. De stemprocedure is gebaseerd op het reglement van orde algemeen bestuur SamenTwente.	
B - Hamerstukken			
1.	Besluitenlijst AB 8 maart 2023	1. Vast te stellen	
2.	Besluitenlijst besloten deel AB 8 maart 2023	1. Vast te stellen	

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
		De besluitenlijst van het besloten deel van de vergadering van 8 maart, staat op extranet in de map met vertrouwelijke stukken en is alleen toegankelijk voor leden van het algemeen bestuur. Indien het AB opmerkingen heeft op de besluitenlijst, is het voorstel om dit deel van de vergadering besloten te maken.	
C- Bespreekstukken			
1.	Procesvoorstel aanbesteding digitaal dossier Jeugdgezondheid	1. Procesvoorstel met opdrachtformulering vast te stellen voor de aanschaf van een bestaand digitaal kinddossier voor de Jeugdgezondheid.	
2.	Start proces wijziging gemeenschappelijke regeling SamenTwente	1. Opiniërend gesprek te voeren over gewenste wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling SamenTwente aan de hand van een eerste concept van de wijziging; 2. De uitgangspunten en het proces voor de wijziging van de gemeenschappelijke regeling SamenTwente vast te stellen; 3. De uitgangspunten en het proces voor de wijziging van de gemeenschappelijke regeling SamenTwente te delen met de deelnemende colleges met het verzoek deze ter informatie te delen met hun raad. Bij dit agendapunt zal een presentatie worden gegeven.	
D- Ter informatie			
1.	Factsheets Geurhinder en Geluidhinder in Overijssel en Gelderland.	1. Kennis te nemen van de informatieve brief aan het AB	
2.	Claim stichting ICAM	1. Kennis te nemen van de informatieve brief aan het AB (brief volgt)	
E – Rondvraag en sluiting			

DATUM 8 maart 2023 PLAATS Enschede, Twentehuis 501-503 TIJDSTIP 09:30-10:30
 VOORZITTER C. Bruggink SECRETARIS S. Dinsbach PAGINA 1

GENODIGDEN E. van Mierlo (Almelo), M. Geerdink (Borne), C. Severijn (Dinkelland), (Enschede), P. van Zwanenburg (Haaksbergen), A. Dubbink (Hellendoorn), C. Bruggink (voorzitter, Hengelo), H. Rohaan (Hof van Twente), M. Oosterbroek (Losser), M. Rödel (Oldenzaal), B. Beens (Rijssen-Holten), H. Berning (Tubbergen), M. Paters (DB-lid, Twenterand), H. ter Keurst (Wierden)

Geïnteresseerden van de vergadering kunnen deze bijwonen in het Twentehuis in vergaderruimte 501-503

Besluitenlijst algemeen bestuur van 8 maart 2023 (reg.nr. 2023-000031)

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
1.	Opening vergadering		De voorzitter opent de vergadering. De heer ter Keurst (Wierden) is afwezig en wordt niet vervangen. Enschede is niet vertegenwoordigd.
2.	Vaststellen agenda		<p>Aanvullingen op de agenda: Mevrouw Berning: Moet agendapunt B3 vertrouwelijk behandeld worden? Voorzitter: Het uitgangspunt is openbaarheid. Mocht er aanleiding zijn, kan alsnog de bespreking hierover in beslotenheid plaatsvinden.</p> <p>Voorstel om de mededeling over de stand van zaken over de afhandeling van het GGiD met de leverancier, in beslotenheid te behandelen. Dit omdat openbaarmaking op dit moment de economische, juridische en financiële positie van de GGD'en kan schaden en daarmee de uitkomst van het proces ongewenst kan beïnvloeden.</p> <p>Agenda is conform vastgesteld.</p>
3.	Mededelingen	Stand van zaken GGiD	<p>Mevrouw Rohaan, de heer Van Mierlo en de heer Van Zwanenburg hebben namens het AB plaatsgenomen in de klankbordgroep voor de evaluatie van het GGiD.</p> <p>Toelichting door dhr. Van Mierlo. De klankbordgroep is gestart op 15 februari 2023.</p>

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
			<p>Kaders en werkwijze zijn vastgesteld. Tevens is een start gemaakt met de opdrachtformulering en zijn afspraken gemaakt over het voorkomen van rolvermenging. Wat betreft communicatie wordt zoveel mogelijk eenduidig gecommuniceerd. Op dit moment wordt een geschikt bureau gezocht met behulp van een meervoudig onderhandse aanbesteding. De verwachting is dat dit eind maart gevonden is. De evaluatie wordt na de selectie zo snel mogelijk opgestart. De verwachting is dat het onderzoek na de zomer wordt opgeleverd.</p> <p>Verzoek aan het AB om bij de leden van de klankbord groep te melden bij regio-specifieke vragen. In de volgende AB-vergadering wordt de stand van zaken besproken.</p> <p>Opmerkingen AB:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is klankbordgroep de juiste benaming? De rol van opdrachtgever gaat verder dan klankbordgroep en is dit de bedoeling? De heer Van Mierlo: de algemene besturen zijn opdrachtgever. De klankbordgroep vertegenwoordigt de opdrachtgevers. De leden klankbordgroep nemen geen besluit. Dat doen de algemene besturen. De klankbordgroep zorgt ervoor dat zij in positie blijven. - AB vraagt aandacht voor de planning. Besluitvorming in 3 algemene besturen kost tijd en kan vertragend werken.
1.	Besluitenlijst AB 25 januari 2023	Vast te stellen	<p>AB Besluit: Conform vastgesteld.</p>
2.	Normenkader	1. Het normenkader 2022 vast te stellen.	<p>Opmerkingen AB:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Moet het normenkader worden aangepast wat betreft de tenaamstelling? Er lijkt inconsistentie in de naam van de gemeenschappelijke regeling. Voorzitter: we gaan na of dit aanpassing behoeft. Dit wordt ambtelijk opgepakt. Het is geen beletsel voor besluitvorming.

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
			<p>AB Besluit: Vastgesteld.</p>
B- Bespreekstukken			
1.	Boardletter	<p>1. Kennis te nemen van de boardletter 2022 van de accountant.</p> <p><i>(brief auditcommissie wordt nagezonden na de vergadering van de commissie op 22 februari 2023)</i></p>	<p>De heer Beens, voorzitter van de auditcommissie: De boardletter is op 22 februari jl. door de accountant in de vergadering van de auditcommissie toegelicht. Naar aanleiding van deze bespreking heeft de commissie een adviesbrief opgesteld voor het AB.. De boardletter gaf weinig nieuwe bevindingen. Het gesprek met de accountant was positief. Belangrijk aandachtspunt is de digitale veiligheid en de ICT. Hier gaat de komende jaren veel tijd en energie naartoe. Daarnaast is de controle op de coronagelden meegegeven als aandachtspunt. Ook de rechtmatigheidsverantwoording wordt nader bekeken.</p> <p>AB Besluit: Ter Kennisgeving aangenomen.</p>
2.	Interne managementletter	<p>1. Kennis te nemen van de interne managementletter 2022 en de uitkomsten van de pilot rechtmatigheidsverantwoording.</p>	<p>De voorzitter geeft een korte presentatie over de interne managementletter en over de rechtmatigheidsverantwoording. De presentatie wordt gedeeld op extranet.</p> <p>De heer Beens, namens de auditcommissie: de accountant is positief zowel over de kwaliteit en de wijze waarop het is opgepakt door het DB. Het betrekken van de lijnorganisatie wordt nogmaals genoemd als de aandachtspunt.</p> <p>Opmerkingen van het AB:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is er voldoende capaciteit om de rechtmatigheidsverantwoording uit te voeren. De voorzitter heeft geen signalen ontvangen dat dit niet zo is. Hoe verhoudt dit zich tot het mandaatbesluit? In het verleden is geconstateerd dat dit moet worden aangepast. Levert dit problemen op? De voorzitter zegt dat dit geen problemen oplevert.

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
			<p>AB Besluit: Ter kennisgeving aangenomen.</p>
3.	Opdracht realiseren kader liquiditeitssteun cruciale zorgaanbieders	1. OZJT opdracht te geven om een juridisch en financieel kader uit te werken voor liquiditeitssteun aan cruciale jeugdhulpverleners	<p>De heer Paters (DB) geeft een algemene toelichting: Er is geen vastomlijnd kader voor liquiditeitssteun. Om dit goed te borgen vraagt hij aan het AB deze opdracht om de kaders hiervoor te definiëren en daarmee een stappenplan en een werkwijze richting aanbieders te creëren. Dit om voor de toekomst, wanneer het zich voordoet, inzichtelijk en transparant te kunnen maken of en hoe tot steun te komen.</p> <p>Opmerkingen van het AB:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat wordt verstaan onder urgentie? De heer Paters (DB): Zorgvuldigheid gaat boven snelheid. Maar het is van belang om met enige spoed te komen tot een kader. Koersen op het AB van april / mei om tot een uitwerking te komen - Moet het kader in de colleges worden vastgesteld omdat het lokale consequenties kan hebben? De colleges komen in beeld als er steun moet komen. De heer Paters (DB): Ambtelijke toetsing gebeurt door het AC. De wijze van besluitvorming wordt nader (juridisch) onderzocht en ambtelijk uitgelijnd. - Kijk ook naar hoe andere regio's dit georganiseerd hebben. - Betrek de ambtelijk overleggen erbij. De heer Paters (DB): dit wordt meegenomen in het proces. De voorzitter vraagt vanwege de urgentie ook om denkkraft vanuit de gemeenten bij het maken van een kader. - In het kader moet duidelijk worden wat cruciale aanbieders zijn en geef handvatten om invloed uit te kunnen oefenen op de bedrijfsvoering. - We zijn nu nog zonder kader, hoe gaan we hier nu mee om? De heer Paters (DB): We bekijken de individuele situaties nu zorgvuldig maar voor de toekomst is een kader nodig. Als je geen kader hebt, kan het handelen op individuele casus effect hebben op anderen. - Oproep om ook landelijk te agenderen dat de mogelijke kostenuitzetting hierin effect heeft op de financiële positie van de gemeenten.

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
			<p>AB Besluit: Vastgesteld, waarbij de gemaakte opmerkingen worden meegenomen in de uitwerking van het kader.</p>
C- Ter informatie			
1.	Koersdocument Wonen OZJT	Kennis te nemen van de informatiebrief voor het algemeen bestuur	<p>Opmerkingen van het AB:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Had het AB dit document moeten vaststellen? Mevrouw De Haan: Dit is een uitwerking van een vastgesteld kader en is om die reden niet nodig geacht. - Moeten er inhoudelijk nog aanpassingen komen? Er zijn signalen dat het vanuit het AO nog niet voldoende besproken is. <p>AB Besluit: Kennis van genomen. Het stuk wordt geagendeerd voor het volgende AO Jeugd. Aan de hand van de bevindingen daar wordt besloten of nog een AB-besluit nodig is.</p>
D – Rondvraag en sluiting			
			<p>Mevr. de Haan wijst op de tekening die in 501 hangt die in de ambtelijke sessie op 2 februari is gemaakt. Deze staat ook op extranet, bij beleidsdocumenten en achtergrondinformatie, algemeen.</p>

Adviesnota algemeen bestuur

Registratienummer	2023-000032
Datum vergadering	19 april 2023
Agendapunt	C-1
Onderdeel SamenTwente	GGD Twente

Onderwerp:

Procesvoorstel aanbesteding digitaal dossier Jeugdgezondheid

Voorstel:

1. Procesvoorstel met opdrachtformulering vast te stellen voor de aanschaf van een bestaand digitaal kinddossier voor de Jeugdgezondheid.

Inleiding:

Uw bestuur heeft, tegelijkertijd met de besturen van GGD Hollands Noorden en GGD regio Utrecht, op 2 november 2022 besloten te stoppen met de ontwikkeling van het digitale kinddossier GGiD. Op 2 november 2022 heeft u ons de opdracht gegeven om met een procesvoorstel te komen voor het aanschaffen van een nieuw bestaand digitaal dossier. Dit bijgevoegde procesvoorstel is de start van de aanbesteding van een nieuw dossier. Dit dossier wordt alleen voor en door GGD Twente aangeschaft. Er is geen gezamenlijk aanbestedingstraject van een nieuw kinddossier met de andere bij het GGiD betrokken GGD'en.

Beoogd effect:

Het aanschaffen en implementeren van een nieuw bestaand digitaal dossier voor de Jeugdgezondheid, dat de kwaliteit van de dienstverlening verhoogt.

Argumenten:

1.1. Een digitaal dossier is een vereiste voor de Jeugdgezondheid.

Het hebben van een digitaal dossier is vanaf 2008 een wettelijke verplichting. Nu de ontwikkeling van het GGiD is gestopt, moet deze verplichting op een andere manier bereikt worden.

1.2. De aanschaf van een bestaand digitaal dossier vereist een Europese aanbesteding.

De omvang van het bedrag, dat gemoeid is met de aanschaf van een bestaand digitaal dossier JGZ (jaarlijks ongeveer € 400.000), vereist, op basis van Europese richtlijnen, een aanbesteding.

1.3. Het proces wordt projectmatig aangepakt.

In dit project zijn grofweg 4 fases te onderscheiden. Deze fases zijn kort toegelicht in de bijlage. De verschillende fases zijn ook ijkmomenten in de monitoring door het dagelijks bestuur en rapportage aan uw bestuur.

1.4. Het algemeen Bestuur kan het proces regelmatig monitoren

De aanbesteding, aanschaf en implementatie van een voor JGZ Twente nieuw, maar bestaand, digitaal dossier wordt projectmatig uitgevoerd. De manager JGZ is opdrachtnemer van het project, van aanbesteding tot en met de implementatie en opdrachtgever voor een extern aan te trekken projectleider. De manager JGZ rapporteert aan de DPG. De DPG/directeur SamenTwente rapporteert aan het DB. Op haar beurt informeert het DB het AB.

Kanttekening:

1.1. Het huidige GGiD contract is ontbonden, maar er lopen nog wel onderhandelingen over de afwikkeling.

Een nieuwe aanbesteding kan wel worden opgestart, ondanks dat de onderhandelingen over de afwikkeling met de leverancier nog lopen. Sterker nog, deze moet worden opgestart, omdat doorgaan met het huidige systeem niet rechtmatig is.

Bijlage: opdracht en projectfases aanschaf nieuw digitaal dossier Jeugdgezondheid

Inleiding

Het algemeen bestuur SamenTwente heeft, tegelijkertijd met de besturen van GGD Hollands Noorden en GGD regio Utrecht, op 2 november 2022 besloten te stoppen met de ontwikkeling van het GGiD. Op 2 november 2022 heeft het algemeen bestuur ook besloten het dagelijks bestuur de opdracht te geven om met een procesvoorstel terug te komen, om te komen tot een nieuw bestaand digitaal dossier inclusief een dekkingsvoorstel. Het dekkingsvoorstel is behandeld en vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 14 december. Deze opdracht om te komen tot een nieuw digitaal dossier wordt projectmatig opgepakt. In deze bijlage worden de opdracht en de projectfases kort toegelicht.

Opdracht

Vervangen van het huidige JGZ-dossier door een eigentijds digitaal dossier. Randvoorwaarden hierbij zijn:

1. Een bestaand dossier dat in de markt wordt aangeboden;
2. Het traject van opstart tot en met implementatie wordt projectmatig aangepakt;
3. De projectorganisatie bestaat uit een vaste kern. Deze wordt per fase aangevuld met voor die fase benodigde expertise;
4. Er wordt frequent gemonitord en gerapporteerd naar het algemeen bestuur over de voortgang. Dit gebeurt in ieder geval bij de overgang naar een volgende projectfase;
5. In het project worden periodieke interne en externe evaluaties opgenomen;
6. Er wordt een externe, op dit terrein ervaren, projectleider aangetrokken;
7. In de projectsamenstelling wordt een mix gemaakt tussen mensen die betrokken waren in het voorgaande traject, zodat hun deskundigheid en ervaring meegenomen kunnen worden, en nieuwe mensen;
8. In de afbakings- en voorbereidingsfase worden lessen en verbeterpunten vanuit het GGiD- project opgenomen in het projectplan en meegenomen door de projectgroep.

Projectdoelstelling

Projectdoelstelling is een (Europese) aanbesteding met als eindresultaten:

- Een voor JGZ Twente geselecteerd en naar de maatstaven van JGZ passend informatiesysteem (DD JGZ) dat voldoet aan moderne technologische en functionele eisen en daarmee uitvoering van de visie, ambities en de te leveren dienstverlening aan cliënten en de samenwerking met partners ondersteunt. Een informatiesysteem:
  - Dat aansluit bij digitalisering en flexibilisering in de maatschappij;
  - Waarbij dienstverlening tijd en plaats onafhankelijk plaatsvindt;
  - Dat de burger in staat stelt zelf regie te voeren en eenvoudig zelf eigen gegevens kan benaderen en delen, waaronder zelf afspraken plannen en wijzigen;
  - Dat volgens beginselen van "Privacy by Design" en "Security by Design" voldoet aan privacywetgeving en beveiligingsnormen.
- Een naar de maatstaven van JGZ Twente geconfigureerd en geïmplementeerd informatiesysteem (DD JGZ) dat het effectief en efficiënt kunnen werken van JGZ-professionals mogelijk maakt.

Financiering:

De incidentele kosten van de aanbesteding van naar schatting € 500.000, - worden in overeenstemming met het AB besluit van 22 december 2022 gedekt vanuit de bestemmingsreserve "Aanbesteding nieuw digitaal dossier". Voor de structurele kosten (geraamd € 400.000 per jaar) voor het gebruik van het nieuwe digitale dossier (voornamelijk licentie- en hostingkosten) heeft GGD Twente in haar begroting structureel budget beschikbaar.

Op korte termijn starten

Doorgaan met het huidige digitale systeem is inkoop technisch niet rechtmatig. Het traject evaluatie GGiD en dit traject bijten elkaar niet. Vanzelfsprekend worden de uitkomsten uit het evaluatietraject meegenomen in het traject. De fasering biedt daar ruimte toe.

Fasering binnen het op te starten project

1. Afbakening & voorbereiding
2. Aanbesteden
3. Implementeren
4. Overdracht

Deze fases worden hieronder kort toegelicht.

1. Afbakening en voorbereiding

Indicatie periode: februari t/m mei 2023

Resultaat: kaderdocument en randvoorwaarden waaronder begroting

Stappen in deze fase zijn onder andere:

- a) Formeren projectteam en werven externe projectleiding;
- b) Lessen en verbeterpunten vanuit het GGID- project opnemen in het projectplan en laten meenemen door de projectgroep
- c) Afbakening van de opdracht (bijvoorbeeld ten aanzien aanbestedingsstrategie, ict-architectuur, welke JGZ-processen ondersteund moeten worden en inhoud);

2. Aanbesteden

Indicatie periode: juni t/m oktober 2023

Resultaat: Contract met geselecteerde leverancier

Stappen in deze fase zijn onder andere:

- a) Afronden programma van eisen;
- b) Betrekken interne en externe stakeholders;
- c) Doorlopen aanbesteding: openstellen tender, inschrijven, selectie; gunning;
- d) Opstellen voorlopig implementatieplan;
- e) Afronden aanbesteding. Aandachtspunt hierbij de contractuele afronding van het GGID.

3. Implementeren (inrichten en testen DDJGZ, faciliteren trainingsprogramma)

Indicatie periode: november 2023 t/m december 2024

Resultaat: in gebruik name nieuw DDJGZ

Stappen in deze fase zijn onder andere:

- a) Inrichten implementatie team;
- b) Uitwerken implementatie plan (technisch en in werkprocessen)
- c) Uitvoeren van implementatieplan.

4. Overdracht/in productie name

Indicatie periode: 2 januari 2025

Resultaat: Afronding project en overdracht naar reguliere business en beheerorganisatie

Stappen in deze fase zijn onder andere:

- a) In productie name
- b) Nazorg;
- c) Evaluatie traject
- d) Borgen van geleerde lessen traject en systeem in organisatie

Adviesnota algemeen bestuur

Registratienummer	2023-000032
Datum vergadering	19 april 2023
Agendapunt	C-2
Onderdeel SamenTwente	Algemeen

Onderwerp: Start procedure wijziging gemeenschappelijke regeling SamenTwente

Voorstel:

1. Opiniërend gesprek te voeren over gewenste wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling SamenTwente aan de hand van een eerste concept van de wijziging;
2. De uitgangspunten en het proces voor de wijziging van de gemeenschappelijke regeling SamenTwente vast te stellen;
3. De uitgangspunten en het proces voor de wijziging van de gemeenschappelijke regeling SamenTwente te delen met de deelnemende colleges met het verzoek deze ter informatie te delen met hun raad.

Inleiding:

De gemeenschappelijke regeling SamenTwente moet worden gewijzigd. Ten eerste is per 1 juli 2022 de wet "Versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen" in werking getreden. De wet versterkt de positie van gemeenteraden bij besluitvorming en de controlerende rol in gemeenschappelijke regelingen, door hen meer inspraak te geven bij het treffen van gemeenschappelijke regelingen en bij het nemen van besluiten door de besturen daarvan. De wet moet uiterlijk 1 juli 2024 zijn geïmplementeerd in de gemeenschappelijke regelingen. Ten tweede is met de veranderopdracht van Regio Twente, de gemeenschappelijke regeling alleen op de hoogst noodzakelijke aspecten aangepast. Er is gewacht met wat grotere wijzigingen tot de aanstaande wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Dit betreft onder andere de aanscherping van de tekst van de overgedragen bevoegdheden van OZJT. Tot slot zijn er, als gevolg van de nieuwe (bestuurlijke) inrichting van SamenTwente, een aantal andere vraagstukken die om overweging van aanpassing van de gemeenschappelijke regeling vragen. Vanzelfsprekend grijpen we deze gelegenheid ook aan om de regeling waar nodig te actualiseren.

Beoogd effect:

Een door de colleges van de deelnemende gemeenten unaniem vastgestelde actuele gemeenschappelijke regeling SamenTwente, die bekend is gemaakt voor 1 juli 2024.

Argumenten:

1.1 In bijgevoegde eerste versie worden alle voorgestelde wijzigingen van onze regeling toegelicht.

Bijgevoegd leest u een eerste versie van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling. Hierin zijn concrete wijzigingsvoorstellen opgenomen. Het is nog een eerste concept (een werkdocument) en moet niet de indruk wekken dat er geen ruimte meer is voor aanpassing. In de vergadering van het algemeen bestuur van 7 juni 2023, zal een ontwerp voor de wijziging van de regeling worden voorgelegd, waarop vervolgens zienswijzen kunnen worden gevraagd door de colleges aan de raden. Hierbij zal ook een "was – wordt lijst" worden gemaakt om helder inzicht te geven in alle voorgestelde wijzigingen.

1.2 Het is belangrijk dat het algemeen bestuur de belangrijkste wijzigingen beeldvormend bespreekt.

Vanuit SamenTwente en vanuit de ambtelijke bespreking onlangs, zijn de volgende onderwerpen geselecteerd als belangrijkste discussiepunten voor het AB om over in gesprek te gaan:

Suggesties vanuit SamenTwente en de ambtelijke overleggen om opiniërend te bespreken met het AB :

1. Taken algemeen: Er is een tabel opgenomen in de toelichting waarin duidelijk(er) onderscheid gemaakt wordt in basistaken, maatwerktaken, plustaken en aanvullende diensten. Voor de duidelijkheid: het gaat hier om de reeds bestaande taken van SamenTwente. Het doel is om de dingen waarvan de gemeenten

al besloten hebben samen te doen, transparanter en eenduidiger te verwoorden. Het is niet de bedoeling om met dit traject taken toe te voegen of te schrappen. Is de toelichting helder genoeg? Roept dit nog vragen op?

2. Omschrijving van de taken per onderdeel (GGD, OZJT en VTT) met toelichting. Herkent het AB de taken die zijn geformuleerd? Roept dit nog vragen op?
3. Omvang en samenstelling van het DB. Voorgesteld wordt om in de regeling om zijn minst de mogelijkheid te bieden om het DB uit te breiden naar 5 leden. Dit omdat het huidige DB aangeeft dat de werkdruk sinds het verdwijnen van de bestuurscommissies OZJT en PG flink is toegenomen. Het ophogen van het aantal DB-leden zou hier soelaas kunnen bieden. Of moeten andere oplossingen overwogen worden, zoals het instellen van een (extra) portefeuillehouderoverleg of een bestuurscommissie? Ook kan het AB kiezen voor het sturen op de bemensing van het DB, door bijvoorbeeld op te nemen dat de DB-leden afkomstig zijn uit verschillende "subregio's" in Twente. Hoe denkt het AB hierover?
4. Stembepalingen: In de huidige GR is de stembepaling opgenomen die uitkomst was van uitgebreid overleg hierover in een werkgroep vanuit de veranderopdracht. In de veranderopdracht is gekozen om voor normale besluiten een dubbele meerderheid, waarbij de gewone meerderheid tevens de meerderheid van de inwoners van Twente moet bevatten. Bij financiële besluiten geldt dat stemming plaats vindt op basis van inwoneraantal. Dat betekent, de meerderheid van de aanwezige inwoners (vertegenwoordigd door het AB-lid). Is dit helder genoeg verwoord?
5. Continuïteit van bestuur na verkiezingen: omdat het algemeen bestuur nu in de praktijk meestal uit wethouders bestaat, bestaat vlak na de gemeenteraadsverkiezingen de kans op een bestuursvacuüm. Namelijk dat er geen DB leden meer zijn die in ieder geval de dagelijkse besluiten kunnen nemen. Dit kan opgelost worden door op te nemen dat de zittende DB leden in functie blijven tot het moment dat er een nieuw DB gekozen wordt. Dit voorstel is nu opgenomen in het concept. Kan het AB hier achter staan?
6. Implementatie nieuw instrumentarium vanuit de Wgr: In de regeling zijn de wijzigingen vanuit de Wgr verwerkt (zienswijzen, inwonerparticipatie, uittredingsregeling, evaluatiebepaling). De voorgestelde artikelen sluiten zo veel mogelijk aan bij de uniforme bepalingen die in Twents verband zijn gemaakt. In de toelichting staat om welke wijzigingen gaat, of ze verplicht of facultatief zijn en waar ze in deze regeling verwerkt zijn. Is hierbij de juiste koers gekozen? Vind het AB de implementatie hiervan duidelijk genoeg.
7. Informatieplicht: Bij de wetwijziging wordt naast de al bestaande informatiestromen tussen raad en algemeen bestuur de actieve informatieplicht toegevoegd. Daarmee moet het algemeen bestuur van de GR "aan de raden alle inlichtingen geven die de raden nodig hebben voor de uitoefening van hun taken." Vanuit de juridische werkgroep is een uniform artikel geformuleerd, die gebruikt kan worden om de oude artikelen in de regeling te vervangen. Het is lastig te bepalen om welke informatie het bij de actieve informatieplicht concreet gaat. De eerste verantwoordelijkheid voor het informeren van de raad blijft bij het AB-lid. Dit is ook schematisch weergegeven in de toelichting. Kan het AB zich hierin vinden? Is dit helder genoeg?

1.3 Voorgestelde wijzigingen zijn tot stand gekomen met betrokkenheid van gemeenten

In Twents verband is een werkgroep organisatierecht aan de slag gegaan met de uniforme bepalingen die gebruikt kunnen worden voor alle gemeenschappelijke regelingen in Twente. Hiervan is in deze versie gebruik gemaakt (NB: nog niet alle teksten zijn gereed). Getracht wordt om dit in Twents verband zo uniform mogelijk te regelen. Voor OZJT is een kleine werkgroep gevormd die intensief gewerkt hebben aan de concept teksten daar waar het gaat om taken van OZJT. Tot slot zijn onlangs in diverse ambtelijke overleggen (AC, AO PG en AO HGKM) de voorgestelde wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling besproken. Op 11 januari 2023 is een kennissessie geweest met een afvaardiging van de raden over wijziging van de Wgr. Daar is van gedachten gewisseld over de thema's gezamenlijke adviescommissie, inwonerparticipatie en zienswijzerecht. De opbrengst van deze bijeenkomst is meegenomen in deze regeling. De regionale werkgroep organisatierecht heeft hiervoor de tekstvoorstellen gedaan. In deze regeling zijn deze zoveel als mogelijk overgenomen.

2.1. Een gezamenlijk kader helpt bij het richting geven aan de wijzigingen.

De gemeenschappelijke regeling SamenTwente vormt de juridische basis voor de samenwerking. Bij een wijziging ervan, is het goed om met elkaar een aantal uitgangspunten vast te stellen, waaraan de voorgestelde wijzigingen kunnen worden getoetst. Wij stellen in dat kader uitgangspunten voor zoals opgenomen in bijlage 2.

2.2 De procedure voldoet aan de wettelijke eisen vanuit de WGR

Vanuit de wet gelden (nieuwe) eisen aan een procedure om een gemeenschappelijke regeling te wijzigen. Deze zijn verwerkt in bijgevoegd proces. In de WGR is bepaald dat de raden 2x in de gelegenheid worden gesteld om invloed uit te oefenen op een wijziging van een gemeenschappelijke regeling. Dit is in deze wijziging vooral van belang, omdat de gemeenschappelijke regeling ook aangepast wordt om de positie van de raden te versterken ten opzichte van de gemeenschappelijke regeling.

2.3 Het is efficiënt om alle gewenste wijzigingen in één procedure te vatten

Het wijzigen van een gemeenschappelijke regeling vraagt een grondige procedure, waarbij de colleges en raden van de 14 deelnemende gemeenten minimaal 2 keer betrokken worden. Daarmee duurt een wijziging circa 1 jaar.

Door alle gewenste en noodzakelijke wijzigingen nu te bundelen, hoeft de gemeenschappelijke regeling maar 1 x gewijzigd te worden.

3.1 De wijziging van de GR SamenTwente vraagt ook inspanningen van gemeenten

De wijziging van onze gemeenschappelijke regeling vraagt, naast het leveren van input in de totstandkoming, om besluitvorming in de gemeenten. Daarbij is het niet alleen de gemeenschappelijke regeling SamenTwente die om wijziging vraagt. Ook alle andere gemeenschappelijke regelingen waaraan de Twentse gemeenten deelnemen dienen voor 1 juli 2024 gewijzigd te worden. Door het proces nu te met de colleges delen, kunnen er ook in de gemeenten de nodige maatregelen genomen worden om deze processen goed te stroomlijnen, ook richting de raad.

3.2 Colleges en raden kunnen meebepalen of het proces passend is

Een deel van de wijzigingen is het gevolg van een wetswijziging die ervoor moet zorgen dat de democratische legitimatie van de gemeenschappelijke regelingen wordt versterkt. Niet alle wijzigingen vragen om een expliciete afweging van de deelnemers. Maar sommigen wel. Daarom is het heel belangrijk dat de colleges en ook de raden goed aangehaakt zijn bij dit proces en voldoende gelegenheid krijgen om hun input te leveren. Door dit proces in een vroegtijdig stadium te delen, kunnen colleges nagaan of het voorgestelde proces voldoet aan de verwachtingen. Ook kunnen zij het proces delen met hun raad zodat ook zij kunnen bepalen of het voorgestelde proces voldoet aan de verwachtingen en of er voldoende gelegenheid is voor hen om in het proces de gewenste input te leveren.

Kanttekening:

1.1 Er zijn veel voorgestelde wijzigingen

Het advies is om de regeling op meerdere punten aan te passen. Dit resulteert in een flinke opsomming van wijzigingen. Het wijziging van een gemeenschappelijke regeling is een uitgebreide procedure die veel tijd vraagt van de colleges van de deelnemende gemeenten, hun raden en de ambtelijke ondersteuning. Het is efficiënt om meerdere ontwikkelingen te combineren.

2.1 Er is weinig ruimte voor uitloop

De gewijzigde regeling moet uiterlijk 1 juli 2024 bekend gemaakt zijn. In de planning gaan we nu uit van afronding in april. Er is dus wel enige ruimte voor uitloop, maar niet veel. Het vraagt een goede bewaking van de termijnen bij alle betrokkenen.

3.1 Niet alle wijzigingen van de Wgr komen in dit proces aan de orde.

De Wgr is gewijzigd per 1 juli 2022. Een aantal wijzigingen vragen niet om een aanpassing van de gemeenschappelijke regelingen. Dit betreft de aanpassing van de regels rondom treffen en wijzigen van een gemeenschappelijke regeling, de begrotingscyclus, regionaal enquêterecht, bevoegdheden rekenkamercommissie en de regionale adviescommissie. Deze wijzigingen gelden voor alle gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeente deelneemt, maar leiden niet tot aanpassing van de individuele gemeenschappelijke regelingen. Daarom worden deze verder niet in het door het AB vast te stellen proces betrokken.

Kosten, baten, dekking:

Op dit moment gaan we ervan uit dat dit project binnen SamenTwente zoveel mogelijk binnen de bestaande kaders kan worden uitgevoerd.

Communicatie:

Het proces en de uitgangspunten worden gedeeld met de colleges en raden.

Vervolg:

Zie bijlage 2 voor het proces dat is uitgelijnd.

Bijlage(n):

1. Uitgangspunten en proces wijziging regeling SamenTwente
2. 1° concept gewijzigde gemeenschappelijke regeling SamenTwente
3. Begeleidende brief DB voor proces en uitgangspunten

Enschede, 29 maart 2023 Dagelijks bestuur secretaris, drs. S. Dinsbach	voorzitter, drs. C.F.M. Bruggink
--	--

Besluit van het algemeen bestuur:	
Vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 19 april 2023	
secretaris, drs. S. Dinsbach	voorzitter, drs. C.F.M. Bruggink

Wijziging Gemeenschappelijke Regeling SamenTwente

Looptijd: januari 2023 – juli 2024

Uitgangspunten bij de wijziging Gemeenschappelijke Regeling (GR) SamenTwente

1. **Actueel:** De gemeenschappelijke regeling moet (juridisch) actueel zijn. Ten eerste is per 1 juli 2022 de wet "Versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen in werking getreden. Dit leidt tot een aantal wijzigingen van onze GR. De wet moet uiterlijk 1 juli 2024 zijn geïmplementeerd in de gemeenschappelijke regelingen. Daarnaast is door de veranderopdracht Regio Twente maar ook werkenderwijs gebleken dat de GR op een aantal andere punten niet meer past bij de huidige praktijk en dus niet meer actueel is.
2. **Duidelijk:** De GR moet zo duidelijk mogelijk zijn. Sommige artikelen in de regeling zijn nu onduidelijk en / of voor meerdere interpretaties vatbaar. Het is belangrijk dat de artikelen zo helder mogelijk zijn, met zo min mogelijk ruimte voor eigen interpretatie.
3. **Draagvlak:** De tekst van de GR moet breed gedragen zijn door alle betrokken partijen vanuit gemeenten en SamenTwente.
4. **Taken en bevoegdheden.** SamenTwente moet alle bij de taken noodzakelijke bevoegdheden hebben om deze efficiënt en effectief uit te voeren: als SamenTwente taken uitvoert voor de 14 deelnemers, horen daar ook de bijpassende bevoegdheden bij. Het is niet efficiënt om voor taken die SamenTwente uitvoert, terug te moeten naar de 14 colleges omdat SamenTwente niet bevoegd is. Dit zorgt voor onnodige vertraging en bestuurlijke drukte.
5. **Toekomstbestendig:** In een GR leggen de 14 gemeenten de samenwerking voor langere tijd vast en deze moet dus toekomstbestendig zijn. Het is geen dynamisch document. Indien nodig wordt wel juridische ruimte geboden voor toekomstige ontwikkelingen.
6. **Geen discussie over taken:** Actualisatie van de huidige GR betekent geen discussie over taken die nu al worden uitgevoerd. Die discussie is gevoerd in de veranderopdracht van Regio Twente. Als ook een discussie over taken wordt gevoerd in dit proces, zal het voorgestelde tijdpad niet haalbaar zijn en is implementatie per 1 juli 2024 niet haalbaar.
7. **Uniformiteit:** Voor gemeenten is het praktisch dat de gemeenschappelijke regelingen in Twente algemene bepalingen zo uniform mogelijk hebben geregeld. De tekstvoorstellen van de Twente-brede werkgroep organisatie recht over het nieuwe instrumentarium in de Wgr worden zo veel mogelijk overgenomen. Dit is om de uniformiteit binnen de Twentse gemeenschappelijke regelingen te borgen en daarmee uiteindelijk ook de toepassing van nieuwe instrumenten uit de Wgr inzichtelijk te maken voor de raden.
8. **Flexibel:** De gemeenschappelijke regeling moet flexibel genoeg zijn om mee te gaan in de dynamiek van de actualiteit. Als de regeling volledig "dichtgetimmerd" is, zal er eerder een wijziging nodig zijn met de uitgebreide procedure (minimaal 9 maanden) die erbij hoort. Dit kan betekenen dat SamenTwente niet snel kan inspelen op actuele ontwikkelingen.
9. **Compact:** het is niet nodig om dingen die al in een wet zijn vastgelegd nog eens te herhalen in deze regeling. Dit helpt om de regeling zo compact mogelijk te houden.

Procesvoorstel voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling SamenTwente

Fase 1 Informatie en opinie

Januari 2023 – april 2023

11 januari 2023	Kennissessie Wgr Twenteraad
7 maart - 21 maart 2023	Ambtelijke opiniërende ronde
29 maart 2023	DB opiniërende bespreking van de gewenste wijzigingen van de GR ter voorbereiding van het AB.
19 april 2023	AB <ul style="list-style-type: none"> - Opiniërende bespreking van de gewenste wijzigingen van de GR - Richtinggevende kaders ophalen - Besluitvorming over uitgangspunten en proces

Resultaat van fase 1: Vertalen in een concept regeling die klaar is om te delen met de gemeenteraden voor zienswijzen.

Fase 2 Kaderstelling

April 2023 – juni 2023

Tussen 19 april en 17 mei 2023	Indien opiniërende bespreking in AB leidt tot fundamentele wijziging, kan dit leiden tot extra ambtelijke afstemming met de gemeenten
17 mei 2023	DB stelt AB voorstel vast aan colleges met verzoek zienswijzen te vragen aan de raden op ontwerp wijziging regeling
7 juni 2023	AB stelt ontwerp voorstel vast en aan colleges verzoek zienswijzen hierop te vragen aan de raden

Resultaat van fase 2: Ontwerp voorstel gewijzigde GR ten behoeve van behandeling in de gemeenten (colleges vragen zienswijzen aan de raden).

Fase 3 Besluitvorming ontwerp

Juni 2023 – juni 2024

Uiterlijk 20 juni 2023	Collegebehandeling ontwerp voorstel GR i.v.m. zienswijzeprocedure raden
Uiterlijk 20 juni – 10 oktober	Zienswijze Raden aan de colleges. Indien gewenst zoeken de raden elkaar in deze periode op voor een gemeenschappelijke zienswijze. Indien gewenst vragen de raden het college of SamenTwente om aanvullende informatie of gelegenheid om met elkaar in gesprek te gaan.
Uiterlijk 11 oktober 2023	Terugkoppeling n.a.v. zienswijzen raden op het ontwerp, met een reactie hierop van de colleges.
Rondom 1 november 2023	AO: informeren over zienswijze en voorstel hoe ermee om te gaan. Bespreken definitief voorstel AB

Resultaat fase 3: Voorstel gewijzigde GR waarin de zienswijzen van de raden zijn meegenomen

Fase 4: Definitieve besluitvorming

December 2023 – april 2024

22 november 2023	DB definitieve voorstel voor AB
13 december 2023	AB vaststellen definitieve wijziging GR voor unanieme instemming colleges na toestemming raad
14 december 2023	Start collegebehandeling en procedure toestemming raad
Uiterlijk 1 april 2024	Collegebesluiten

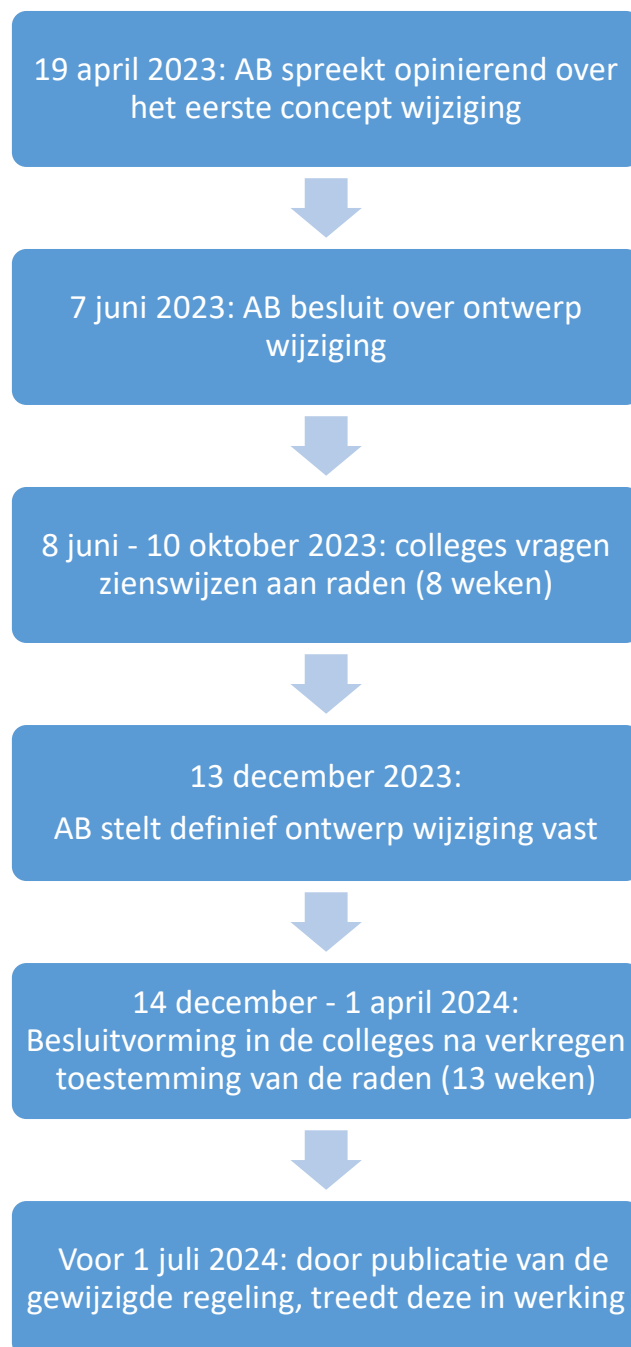
Resultaat fase 4: door 14 colleges vastgestelde gewijzigde GR SamenTwente

Fase 5: Implementatie mei 2024 – juli 2024

Voor 1 juli 2024	Indien unaniem: bekendmaking GR
	Werkprocessen (intern en extern) aanpassen

Resultaat fase 5: Gepubliceerde gemeenschappelijke regeling waarop de organisatie SamenTwente en de deelnemende gemeenten zijn ingericht.

Samenvatting bestuurlijk proces wijziging regeling SamenTwente

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SAMENTWENTE

NB: (in blauw leest u toelichting op de artikelen. Deze zal in volgende versies verplaats worden naar de bijlage)

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden;

overwegende dat

- op 10 juni 2021 het algemeen bestuur het eindplan van de veranderopdracht Regio Twente heeft vastgesteld;
- met deze veranderopdracht een nieuwe basis is gelegd voor het voortzetten van de regionale samenwerking in Twente onder de naam SamenTwente;
- door focus en eenvoud de regionale samenwerking op het gebied van gezonde, veilige en vitale inwoners in Twente, wordt versterkt;
- het streven erop is gericht de bestuurlijke drukte te beperken waar dat kan;
- er behoefte is aan een ondersteuningsstructuur die niet meer personele inzet vraagt dan nodig voor een goede regionale procesgang en uitvoering van taken;
- de tekst van de gemeenschappelijke regeling ook overigens dient te worden geactualiseerd vanwege de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

gelet op

- de Strategische koers en identiteit SamenTwente d.d. 2 maart 2022;
- de bepalingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- de toestemming van de raden van de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden ex artikel 1, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

BESLUITEN:

De Gemeenschappelijke regeling SamenTwente te wijzigen, zodat deze komt te luiden als volgt:

Toelichting

Inleiding

Op 25 september 2019 heeft het algemeen bestuur (AB) de veranderopdracht vastgesteld. De uitgangspunten van de veranderopdracht waren: focus op inhoudelijke thema's, klein, simpel en flexibel, duidelijk en transparant en eigenaarschap/leiderschap. Een belangrijk knelpunt dat werd signaleerd met de veranderopdracht, was de gevoelde bestuurlijke drukte in regionale samenwerking. Met de veranderopdracht is onder meer besloten tot het omvormen van de bestaande Regeling Regio Twente naar een nieuwe regeling voor GGD, OZIJT en VTT waarbij samenwerking op het terrein van de gezondheid, inclusief Samen14 en Kennispunt Twente, centraal wordt gesteld.

De juridische omvorming is op 8 juli 2021 geoperationaliseerd met een wijziging van de toenmalige Regeling Regio Twente, in de Gemeenschappelijke regeling SamenTwente (toen nog genaamd Gezondheid) met gastheerschappen voor Samen14 en Kennispunt Twente.

Met voorliggende wijziging van de gemeenschappelijke regeling wordt de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) geïmplementeerd, worden onduidelijkheden in de huidige regeling weggenomen en worden ook overig tekstuele verbeteringen aangebracht.

Het belangrijkste wettelijke kader voor de regeling is de Wgr. De Wgr kent een aantal schakelbepalingen, waardoor bepalingen uit de Gemeentewet (Gemw) van overeenkomstige toepassing zijn op de regeling. Nadrukkelijk is er voor gekozen om in de tekst niet datgene te regelen waarin de Wgr al voorziet. In de hiernavolgende toelichting zijn verwijzingen naar die wet wel opgenomen.

Gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen

Op 1 juli 2022 is een wijziging van de Wgr (en de Gemw) in werking getreden. Deze wijziging beoogt een versterking van de democratische legitimatie van de gemeenschappelijke regelingen. Door de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen is een wijziging van een aantal onderdelen van de gemeenschappelijke regeling SamenTwente noodzakelijk. Onderstaande tabel geeft hiervan een overzicht. Voor het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling geldt een overgangstermijn van 1 jaar.

Hieronder een overzicht van de wijzigingen, type wijziging, en voor zover van toepassing de daarmee corresponderende artikelen in deze regeling.

Duiding type wijziging:

V = Verplicht

F = Facultatief

U = Unaniem besluit alle raden vereist

Artikel	Wijziging Wet gemeenschappelijke regeling	Type	Artikel regeling
1	Als een gemeenschappelijke regeling wordt opgericht, gewijzigd of opgeheven, dan moeten de deelnemende raden een zienswijze kunnen geven. Naast het al bestaande toestemmingsrecht.	V	--
9 lid 1	Een GR houdt bepalingen in omtrent de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen van uittreding, waaronder bepalingen omtrent de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon en de deelnemende gemeenten.	V	9.2
10 leden 5 en 6	Facultatieve zienswijzeprocedure omtrent besluiten. In de GR moet worden opgenomen of en zo ja, bij welke besluiten een voorafgaande zienswijze van de raden wordt gevraagd. Een gemotiveerde schriftelijke reactie van het DB op de zienswijze is noodzakelijk aan de raden en het AB.	F	3.2.6 3.3.2 4.1 7.1 8.4 9.2
10 lid 7	Een GR houdt bepalingen in over de wijze waarop aan ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid worden betrokken.	V	3.2.7
11a	Een GR bevat bepalingen omtrent de evaluatie van de regeling	V	9.2

17 leden 2 en 3	<i>De passieve informatieplicht wordt uitgebreid met een actieve informatieplicht van bestuur aan raden en de GR moet regelen hoe die informatie wordt verstrekt. De actieve informatieplicht richt zich niet alleen op informatie over te nemen of genomen besluiten, maar betreft alles wat raden moeten weten om hun taak goed te kunnen vervullen (vergelijk art. 169 Gemw).</i>	V	5.6
24a	<i>Op voorstel van de deelnemende raden stelt het AB van een GR een gemeenschappelijke adviescommissie in die het AB kan adviseren, de besluitvorming van de raden m.b.t. de GR kan voorbereiden of de raden kan adviseren. Het AB regelt de bevoegdheden, taken en werkwijze van de gemeenschappelijke commissie nadat de raden van de deelnemende gemeenten hun wensen en bedenkingen hieromtrent ter kennis van het AB hebben kunnen brengen.</i>	U	
34 lid 2 34b 35 leden 1 en 4	<i>Aanpassing termijnen voor indiening van kadernota, ontwerpbegroting en begroting: – Kadernota: voor 30 april (i.p.v. 15 april) – Ontwerpbegroting: uiterlijk 12 weken voor besluitvorming voor zienswijze aan gemeenteraden aanbieden (i.p.v. 8 weken) – Begroting moet uiterlijk 15 september naar GS (i.p.v. 1 augustus) Het DB stelt de raden voorafgaand aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze en de conclusies die het daaraan verbindt</i>	V	Zie toelichting onder Hfst 8
Artikel	Wijziging Gemeentewet		Artikel regeling
155g 155h	<i>Nieuw artikel. Instelling gemeenschappelijke onderzoekscommissie (enquêterecht)</i>	U	--

In Twents verband is met de raden, tijdens een gezamenlijke kennissessie op 11 januari 2023 georganiseerd door de regionale regiegroep (met daarin drie griffiers, twee gemeentesecretarissen en de directeurs van SamenTwente en Omgevingsdienst Twente), van gedachten gewisseld over de thema's gezamenlijke adviescommissie, inwonerparticipatie en zienswijzerecht. De opbrengst van deze bijeenkomst is meegenomen in deze regeling. De regionale werkgroep organisatie heeft hiervoor de tekstvoorstellen gedaan. In deze regeling zijn deze zoveel mogelijk zijn overgenomen.

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN

1.1 Begrippen

1. In deze regeling wordt verstaan onder:
  - a. bestuur: bestuur als bedoeld in [artikel 12](#), eerste lid van de Wgr
  - b. deelnemer: een aan deze regeling deelnemend college;
  - c. deelnemende gemeente: de gemeente van de deelnemer;
  - d. Gemw: [Gemeentewet](#);
  - e. Jw: [Jeugdwet](#);
  - f. regeling: Gemeenschappelijke regeling SamenTwente;
  - g. SamenTwente: openbaar lichaam als bedoeld in artikel 2 van de regeling;

- h. Wgr: [Wet gemeenschappelijke regelingen](#);
  - i. Wmo: [Wet maatschappelijke ondersteuning 2015](#);
  - j. Wpg: [Wet publieke gezondheid](#);
  - k. Wvvgz: [Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg](#).
2. Waar in de regeling wetsartikelen van overeenkomstige toepassing worden verklaard, treden in die artikelen in de plaats van de gemeente, de raad, burgemeester en wethouders, de wethouder en de burgemeester, onderscheidenlijk SamenTwente, het algemeen bestuur, (lid van) het dagelijks bestuur en de voorzitter.

Toelichting

In dit artikel zijn enkele termen die in de regeling regelmatig terugkomen, uiteen gezet. De begripsomschrijvingen spreken voor zich.

1.2 Openbaar lichaam

1. Er is een openbaar lichaam, genaamd SamenTwente, dat is gevestigd te Enschede.
2. Het rechtsgebied van SamenTwente omvat het grondgebied van de deelnemende gemeenten.

Toelichting

In dit artikel wordt het openbaar lichaam geïntroduceerd. Ingevolge [artikel 8](#) van de Wgr is het openbaar lichaam een rechtspersoon. Hierdoor beschikt SamenTwente van rechtswege over de privaatrechtelijke bevoegdheden die nodig zijn om deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk verkeer (bijv. sluiten van overeenkomsten, huren van kantoorruimte, lenen van geld).

Een rechtspersoon dient op grond van de [artikel 10](#), derde lid van de Wgr een vestigingsplaats te hebben. Deze vestigingsplaats staat los van de kantoor/werklocaties.

HOOFDSTUK 2 DOEL, BELANGEN

2.1 Doel

SamenTwente heeft tot doel, met inachtneming van hetgeen in deze regeling is bepaald, samen met lokale en regionale ketenpartners en stakeholders en vanuit en voor de Twentse samenleving, te werken aan een gezond, veilig en vitaal Twente.

Toelichting

Deze formulering sluit aan bij de strategische koers en identiteit van SamenTwente, op 2 maart 2022 vastgesteld door het algemeen bestuur.

2.2 Belangen

Vanuit het beginsel van verlengd lokaal bestuur levert SamenTwente een bijdrage aan het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van:

- a. publieke gezondheid;
- b. jeugdhulp, kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering;
- c. maatschappelijke ondersteuning.

Toelichting

Deze bepaling vloeit voort uit [artikel 10](#), eerste lid van de Wgr, dat verplicht het belang/de belangen te vermelden waarvoor de regeling is getroffen.

HOOFDSTUK 3 TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

§ 3.1 Algemeen

3.1.1. Taken

De taken van SamenTwente zijn ondergebracht in basistaken, maatwerk, plustaken en aanvullende diensten.

Toelichting

Onderscheiden worden vier taaksoorten: basistaken, maatwerk, plustaken en aanvullende diensten. Onderstaand overzicht geeft de verschillen weer.

	Taakuitvoering voor	Grondslag taak	Grondslag bevoegdheid	Andere voorwaarden/ kenmerken	Financiering
Basistaak art. 3.2.1 t/m 3.2.5	alle deelnemers	- Bij of krachtens wet of regeling (attributie) of GR: overgedragen college taak	- Bij of krachtens wet of regeling (attributie) GR: overgedragen college bevoegdheid o.b.v. art. 3.2.5 (delegatie)	- Ter behartiging van GR-belangen - Omvang dienstverlening op gezamenlijk niveau vastgesteld	- Gemeentelijke bijdrage - Rijksmiddelen (al dan niet via centrum (coördinerende) gemeente of centrum GGD) - Tariefafspraken bijv. lijkschouw Forensische Geneeskunde - Projectfinanciering bij tijdelijke intensivering basistaak
Maatwerk art. 3.3.1	één of meer deelnemers	- Overeenkomst/ opdracht o.b.v. besluit DB en deelnemer(s) e	Evt. mandaat /volmacht	- Ter behartiging van GR-belangen - Andere aan de basistaak verwante werkzaamheden - Dienstverlening bovenop het gezamenlijk vastgestelde basisniveau	Op overeengekomen wijze (bijv. subsidie, tarief, offerte etc)
Plustaak art. 3.3.2	alle deelnemers	- Unaniem AB-besluit - Unaniem besluit / opdracht alle deelnemers	Overgedragen college bevoegdheid	- Ter behartiging van GR-belangen - Passend bij een basistaak	- Tijdelijke aanvullende gemeentelijke bijdrage (bijv. projectfinanciering) - Rijksmiddelen (al dan niet via centrum-gemeente of centrum GGD)
Aanvullende dienst art. 3.3.3	één, meer of alle deelnemers en/of (niet)deelnemer(s)	- Unaniem AB-besluit - Overeenkomst/ opdracht o.b.v. besluit DB en (niet) deelnemer(s)	Evt. mandaat / volmacht	- Relatie met te behartigen GR-belangen of basistaak is niet vereist.	Op overeengekomen wijze

	bijv. ook voor CotW				
--	---------------------	--	--	--	--

§ 3.2 Basistaken en bevoegdheden

Toelichting:

Ten opzichte van de vorige versie van de regeling (artikel 4 en 5) is in deze regeling een heldere scheiding gemaakt tussen taken en bevoegdheden: zowel voor de regeling, het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Waar dit in de vorige versie van de regeling door elkaar stond (artikel 4 en 5) is dit omwille van de duidelijkheid uit elkaar getrokken. Wat bij elkaar hoort, staat bij elkaar.

Deze regeling beschrijft de basistaken van SamenTwente in globale termen. Met de formulering ‘op gezamenlijk niveau vastgestelde’ in artikel 3.2.1 t/m 3.2.4 wordt aangegeven dat het algemeen bestuur de omvang en de inhoud van de basistaken vaststelt en kan bijstellen als het dat nodig vindt. Het moment daarvoor is de jaarlijkse vaststelling van de begroting. Deze formulering geeft flexibiliteit in de taakuitvoering.

3.2.1 Basistaken - Algemeen

1. Ter behartiging van de in artikel 2.2 genoemde belangen heeft SamenTwente de volgende op gezamenlijk niveau vastgestelde basistaken:
  - a. het adviseren van en het leveren van specifieke deskundigheid aan deelnemers;
  - b. (boven)regionale beleidsontwikkeling, - voorbereiding en -coördinatie
2. Basistaken worden uitgevoerd met inachtneming van afspraken die daarover bovenregionaal of landelijk zijn of worden gemaakt.

Toelichting

Dit artikel beschrijft algemene taken, die niet specifiek aan een onderdeel zijn toe te wijzen. SamenTwente is adviseur en ontwikkelpartner van gemeenten. Vanuit een brede maatschappelijke oriëntatie en sterke informatiepositie, de relevante landelijke netwerken waarbinnen SamenTwente opereert, als ook vanuit specifieke deskundigheid kan SamenTwente, ontwikkelingen signaleren, dwarsverbanden leggen, informatie bundelen en samenbrengen, onderzoeken (laten) uitvoeren, gemeenten voorstellen doen en adviseren en het nodige lobbywerk doen.

3.2.2 Basistaken – GGD Twente

Met betrekking tot het in artikel 2.2 onder a genoemde belang heeft SamenTwente onder de naam GGD Twente de volgende op gezamenlijk niveau vastgestelde specifieke basistaken:

- a. alle bij of krachtens de [Wpg](#) aan de colleges opgedragen taken, waaronder het inrichten en in stand houden van een regionale gezondheidsdienst;
- b. alle bij of krachtens de [Wpg](#) of enige andere wet of regeling aan de Directeur Publieke Gezondheid of aan de Gemeentelijke Gezondheidsdienst opgedragen taken;
- c. het inrichten en in stand houden van een Meldpunt woningvervuiling, en het uitvoeren van daarmee verband houdende taken;
- d. het inrichten en in stand houden van een Meldpunt zorgwekkend gedrag, en het uitvoeren van daarmee verband houdende taken op grond van de [Wvggz](#).

Toelichting

Ad a en b.

De wettelijke basis en de bestaansgrond van GGD volgt uit de Wpg. Artikel 14 van de Wpg geeft aan dat gemeenten binnen het gebied van een Veiligheidsregio gezamenlijk, door middel van een gemeenschappelijke regeling, een GGD in stand houden. Ook bepaalt dit artikel dat taken op het gebied van de publieke gezondheid (Hoofdstuk II van de Wpg) bij de GGD moeten worden neergelegd. Daarnaast is artikel 16 van de Wpg van belang voor de verplichte taken van de GGD. Dit artikel bepaalt dat het college, voordat het besluiten neemt die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor de publieke gezondheidszorg, advies inwint bij de GGD. Deze verplichting is vooral relevant in relatie tot artikel 13 van de Wpg. Dat artikel beschrijft de totstandkoming van het gezondheidsbeleid van de gemeente.

Om al deze taken te kunnen uitvoeren, beschikt de GGD op grond van artikel 15, eerste lid van de Wpg over deskundigheid op het gebied van:

- sociale geneeskunde,
- epidemiologie,
- sociale verpleegkunde,
- gezondheidsbevordering, en
- gedragswetenschappen.

Naast de verplichte taken beschrijft artikel 14, vierde lid van de Wpg ook taken of onderdelen van taken die de gemeenten bij de GGD kunnen neerleggen en wat de deelnemers – in lijn met voorgaande regelingen – ook in deze regeling hebben gedaan. Dat zijn bijv. taken binnen de jeugdgezondheidszorg (artikel 5, tweede lid, onder a tot en met d van de Wpg) en uitvoering van het rijksvaccinatieprogramma (artikel 6b, derde lid van de Wpg).

Naast de Wpg zijn er andere wetten of regelingen die aan de Directeur Publieke Gezondheid of aan de gemeentelijke gezondheidsdienst rechtstreeks taken opdragen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan:

- Wet Veiligheidsregio's (Wvr): Artikel 2, derde lid van de Wvr bepaalt dat burgemeester en wethouders in de veiligheidsregio verantwoordelijk zijn voor de organisatie van de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR). De leiding van de GHOR is in handen van de Directeur Publieke Gezondheid van de GGD in die veiligheidsregio. Dit staat in artikel 32, eerste lid van de Wvr. Ook is de DPG volgens artikel 32, tweede lid, belast met de operationele leiding van de geneeskundige hulpverlening bij rampen. Deze taak voert de DPG dus uit onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van de Veiligheidsregio Twente.
- Wet kinderopvang: In de Wet kinderopvang worden de kwaliteitseisen beschreven waaraan instellingen voor kinderopvang dienen te voldoen. Het college dient volgens de wet toe te zien op de naleving van deze kwaliteitseisen. Het college dient voor de uitvoering van dit toezicht volgens artikel 1.61, tweede lid, de Directeur Publieke Gezondheid aan te wijzen. Daarmee is dit toezicht een basistaak voor de GGD.
- Warenwetregeling tatoeëren en piercen: In de Warenwet en in het Warenwetbesluit tatoeëren en piercen worden de kwaliteitseisen gesteld waaraan tatoe- en piercingshops dienen te voldoen. In de Warenwetregeling tatoeëren en piercen wordt het toezicht op de handhaving van deze kwaliteitseisen belegd bij de GGD (artikel 7). Tevens is de GGD aangewezen als instantie waarbij de vergunningen voor exploitatie van tatoe- en piercingshops dienen te worden aangevraagd (artikel 2, vierde lid).
- Wet op de lijkbezorging (Wlb): De Wlb bepaalt in artikel 3 dat na het overlijden van een persoon de behandelend arts of een gemeentelijke lijkschouwer lijkschouwing verricht. Artikel 4 verplicht het college daarom één of meerdere lijkschouwers te benoemen. Dit kunnen volgens artikel 5

alleen geregistreerd forensisch artsen zijn. In Twente is de uitvoering van de Wlb bij de GGD ondergebracht. Op dit vakgebied werkt GGD Twente nauw samen met de andere 5 GGD-en in Overijssel en Gelderland (Kring Oost-Nederland). M.b.t. deze samenwerking is het voornemen te gaan samenwerken naar het model van een 'Centrum GGD', waarbij GGD Noord- en Oost-Gelderland gaat optreden als Centrum GGD voor de andere GGD-en. Deze samenwerking wordt de komende tijd verder vorm gegeven.

Ad c.

GGD Twente voert voor alle deelnemers al jaren het Meldpunt woningvervuiling uit. Dit valt onder de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ). Deze taak was tot dusver niet expliciet benoemd in de regeling, wat in deze regeling alsnog is gedaan.

Het meldpunt richt zich op mensen die niet uit zichzelf in actie komen om hun woning op orde te houden. Hierdoor kan een onhygiënische situatie ontstaan, die een risico kan worden voor de gezondheid.

De taken van de GGD in relatie tot dit meldpunt zijn onder meer de behandeling en triage van meldingen.

Ad d.

De Wvvggz ziet op situaties waarin ingrijpen nodig is, omdat sprake is van ([artikel 1.1](#), tweede lid):

- levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, ernstig verstoorde ontwikkeling voor of van betrokkene of een ander;*
- bedreiging van de veiligheid van betrokkene al dan niet doordat hij onder invloed van een ander raakt;*
- de situatie dat betrokkene met hinderlijk gedrag agressie van anderen oproept;*
- de situatie dat de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.*

De Wvvggz legt verschillende taken neer bij de gemeente. Waarvan GGD Twente er een aantal uitvoert, waaronder de behandeling en triage van meldingen, het uitvoeren van verkennend onderzoek ([artikel 5.2](#), tweede lid van de Wvvggz) en het aanvragen van zorgmachtigingen ([artikel 5.2](#), vijfde lid van de Wvvggz).

Op 8 december 2021 heeft het AB besloten het Meldpunt zorgwekkend gedrag ([artikel 5.2](#), eerste lid van de Wvvggz) vanaf 2022 structureel te beleggen bij GGD Twente.

3.2.3 Basistaken - Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT)

1. Met betrekking tot het in artikel 2.2 onder b genoemde belang heeft SamenTwente onder de naam OZJT, met inachtneming van de bepalingen in de [Jw](#), de zorg voor een goede en efficiënte uitvoering van bovenlokale taken op het gebied van jeugdhulp, kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering,
2. In dat kader heeft OZJT de volgende op gezamenlijk niveau vastgestelde specifieke taken:
  - a. het inrichten en in stand houden van een inkooporganisatie voor jeugdhulp, jeugdreclassering en jeugdbeschermingsmaatregelen;
  - b. het bij of krachtens de [Jw](#) of enige andere wet of regeling (laten) uitvoeren van bovenlokale taken waaronder:
    - het contracteren en/of subsidiëren van aanbieders van jeugdhulp en uitvoerders van jeugdreclassering en jeugdbeschermingsmaatregelen, inclusief bijbehorend contractbeheer, contract- en leveranciersmanagement. De jeugdhulp omvat de

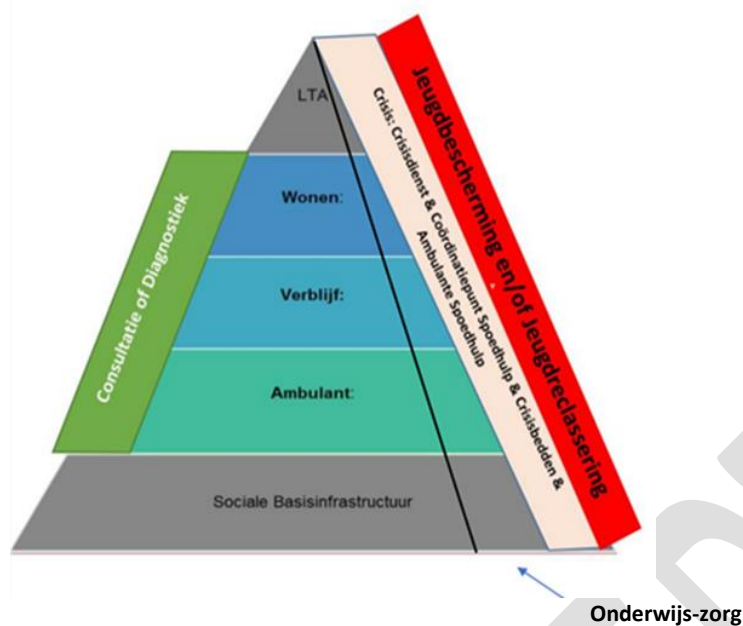
- uitvoering van jeugdbescherming en jeugdreclassering, jeugdzorgplus, residentiële /specialistische jeugdzorg, pleegzorg, crisiszorg en advies & expertise;
- het inrichten en ondersteunen van de jeugdbeschermingstafels.
3. Naast het bepaalde in artikel 3.2.1 , tweede lid , worden de taken uitgevoerd met inachtneming van de regiovisie van de deelnemende gemeenten op grond van [artikel 2.2 van de Jw.](#)

Toelichting

De huidige samenwerking op het gebied van jeugdhulp binnen de regeling van SamenTwente heeft als formele basis [artikel 2.8](#) van de Jw: 'De colleges werken met elkaar samen, als dat voor een doeltreffende en doelmatige uitvoering van deze wet aangewezen is.' In [artikel 2.6](#) van de Jw wordt een aantal verantwoordelijkheden van het college beschreven. Zo is het college er verantwoordelijk voor dat 'er een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod is' om aan diverse nader in de Jeugdwet genoemde taken te voldoen. In dit kader hebben de deelnemers en hun raden in 2014 besloten bovenlokale taken onder te brengen bij toen nog Regio Twente. Hiervoor is toen een nieuwe organisatie genaamd de Organisatie voor de Zorg en Jeugdhulp in Twente (OZJT) ingericht en de toenmalige gemeenschappelijke regeling aangepast. De tekst van dit artikel – weliswaar geactualiseerd - is hiermee in lijn.

Door in samenwerkingsverband (specialistische) vormen van jeugdhulp in te kopen kunnen gemeenten profiteren van de schaalvoordelen van dit inkoopverband. OZJT heeft hiervoor een inkooporganisatie ingericht (sub a) . Onder de vorige versie van de regeling werd dit omschreven als het 'inrichten van een backoffice voor taken die regionaal worden uitgevoerd of ingekocht en uitvoeren van ondersteunende werkzaamheden daarin.'

Om de in te kopen taken voldoende te omlijnen, zijn deze in artikel 3.2.3, tweede lid onder b, eerste aandachtstreepje, nader omschreven. Voor nadere duiding en uitleg van de gehanteerde begrippen wordt verwezen naar de vastgestelde inkoopstrategieën per deelsegment voor de inkoop van de jeugdhulp 2025. Samengevat vanuit de zorgpiramide valt de inkoop van de deelsegmenten wonen en verblijf onder de residentiële /specialistische jeugdzorg en pleegzorg. De deelsegmenten advies & expertise, crisis en de subsidiëring van jeugdreclassering en/of jeugdreclassering vallen tevens onder artikel 3.2.4, tweede lid onder b. De evt. inkoop van het deelsegment onderwijs-zorg betreft de deelsegmenten wonen, verblijf en ambulante (taartpunt). Daarmee valt dit deelsegment deels onder artikel 3.2.4, tweede lid en deels onder artikel 3.3.3. De inkoop van het deelsegment ambulante valt onder artikel 3.3.3. Het deelsegment sociale basisinfrastructuur is lokaal belegd en het deelsegment LTA landelijk.

Inkoop door OZJT is inclusief bijbehorend contractbeheer, contract- en leveranciersmanagement. Daaronder worden de volgende activiteiten verstaan.

Contractbeheer:

- *Het vastleggen/registreren van alle voor de contracten relevante documentatie in het Zorgportaal.*
- *Deze actueel houden, relevante gegevens beschikbaar stellen voor gemeenten en aanbieders.*

Contractmanagement is het bewaken van de naleving van de in een contract vastgelegde afspraken. Een contract bestaat uit wederzijdse verplichtingen waarbij niet alleen de leveranciers maar ook de opdrachtgever – in dit geval het OZJT – aan haar verplichtingen moet voldoen. Contractmanagement wordt dan ook wel omschreven als een proces dat beide partijen in staat stelt aan hun contractuele verplichtingen te voldoen. Het managen van een contract wordt gedaan aan de hand van het meten van de prestaties (gemaakte afspraken) en het bijsturen van deze prestaties. Daarnaast is risicomangement (beheersbaar houden van de risico's) en issuemanagement (disputen/ingebrekestellingen etc.) ook een onderdeel van contractmanagement.

Leveranciersmanagement

- *Ontwikkelen en onderhouden van de samenwerkingsrelatie met de aanbieders met als doel continu een optimale bijdrage te leveren aan het realiseren van doelstellingen van OZJT/Samen14.*
- *Bovenregionale samenwerking onder andere bij (dreigende) discontinuïteit bij jeugdhulpaanbieders onder andere en op het gebied van het LTA, JB/JR, Jeugdzorg plus, WVHS.*

Bij contract- en leveranciersmanagement richt OZJT richt primair op de overeenkomsten van de meest strategisch jeugdhulpaanbieders in Twente. Het contract- en leveranciersmanagement voor de andere aanbieders is primair een verantwoordelijkheid van de lokale contractmanagers. Indien nodig kan OZJT ondersteunen en adviseren bij vraagstukken.

Naast het gezamenlijk inkopen is in 2014 ook besloten regionale reflectie als bovenlokale taak bij OZJT te beleggen. Gemeenten hebben toen aangegeven van en met elkaar te willen leren en gezamenlijk te willen reflecteren op de lokale en regionale patronen die ontstaan als het gaat om het gebruik van jeugdhulp. Regionaal zou periodiek reflectie worden gegeven op verwijspatronen die zich lokaal en regionaal ontwikkelen en over de eventuele samenhang met de inrichting van het jeugdhulpstelsel. In de vorige versie van de regeling werd deze de taak van OZJT omschreven als ‘inrichten en inhoudelijk faciliteren van een regionaal reflectiepunt’. Het reflectiepunt is er nooit gekomen. In de huidige praktijk worden de voor reflectie benodigde onderzoeken, in opdracht van OZJT namens de gemeenten, door Kennispunt Twente uitgevoerd. De taak ‘het faciliteren van reflectie’ valt in deze regeling onder artikel 3.2.1 Basistaken – algemeen. Korthedshalve wordt verwezen naar de toelichting bij dat artikel.

*Op grond van het besluit van het algemeen bestuur van 2 maart 2022 is het inrichten en ondersteunen van **jeugdbeschermingstafels** als bovenlokale taak hieraan toegevoegd. Een Jeugdbeschermingstafel is een plek voor overleg tussen ouders, jongeren (12+), de betrokken zorgorganisatie(s) binnen het gedwongen kader en gemeenten. Aan de Jeugdbeschermingstafel vindt afstemming en overdracht plaats en wordt besloten welke maatregelen in het vrijwillig dan wel het gedwongen kader nodig zijn om snel en doeltreffende hulp op gang te brengen.*

De Jeugdbeschermingstafel vinden plaats wanneer:

- hulp in het vrijwillig kader ontoereikend blijkt*
- en/of de situatie voor het kind onveilig is*
- of de omstandigheden aanleiding geven tot het overwegen van een kinderbeschermingsmaatregel.*

3.2.4 Basistaken - Veilig Thuis Twente (VTT)

Met betrekking tot het in artikel 2.2 onder c genoemde belang heeft SamenTwente onder de naam VTT de volgende op gezamenlijk niveau vastgestelde specifieke taken:

- het inrichten en in stand houden van een Veilig Thuis- organisatie als bedoeld in artikel 4.1.1 Wmo;
- alle bij of krachtens [hoofdstuk 2](#) en artikel [4.1.1](#) van de Wmo of enige andere wet of regeling aan de colleges opgedragen taken, voor zover deze taken betrekking hebben op Veilig Thuis;
- het inrichten en in stand houden van een regionale crisisdienst;
- het organiseren van preventie- en deskundigheid bevorderende activiteiten;
- ondersteunende taken in het kader van de Wet tijdelijk huisverbod.

Toelichting

Veilig Thuis is een verplichte samenwerking van de colleges op grond van de [Wmo 2015](#). [Artikel 4.1.1](#) bepaalt dat colleges zorgen voor de inrichting van een Veilig Thuis-organisatie. Hierbij is [artikel 2.6.1](#). relevant. Daarin staat dat gemeenten hierin samenwerken wanneer dat vanuit een doeltreffende en doelmatige uitvoering zinvol is. Deelnemers hebben de uitvoering van Veilig Thuis gezamenlijk regionaal georganiseerd in Veilig Thuis Twente (VTT).

[Artikel 4.1.1](#) beschrijft de taken van Veilig Thuis:

- het fungeren als meldpunt voor gevallen of vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling;*
- het naar aanleiding van een melding van huiselijk geweld of kindermishandeling of een vermoeden daarvan, onderzoeken of daarvan daadwerkelijk sprake is, en*

- *het beoordelen van de vraag of en zo ja tot welke stappen de melding van huiselijk geweld of kindermishandeling of een vermoeden daarvan aanleiding geeft.*

Verder verplicht dit artikel het college een goede samenwerking te bevorderen tussen Veilig Thuis, de hulpverlenende instanties, de politie, de gecertificeerde instellingen en de raad voor de kinderbescherming in de zin van de Jeugdwet. De Jeugdwet bevat specifieke regels voor deze samenwerking.

Het handelingsprotocol vormt de professionele standaard voor het werk van Veilig Thuis Twente. De onder c t/m e geformuleerde basistaken komen voort uit en zijn in lijn met ‘Samenwerkingsafspraken 2020 tussen Gemeenten en VTT’.

VTT wordt in de basis gefinancierd met gemeentelijke bijdragen en een structurele subsidie vanuit de gemeente Enschede in de rol van centrumgemeente. Dit is besloten in het algemeen bestuur op 16 december 2020, na besluitvorming hierover op 23 november 2020 door het college van burgemeester en wethouders van Enschede.

3.2.5 Bevoegdheden

1. Voor de uitvoering van de basistaken heeft het bestuur alle bevoegdheden tot regeling en bestuur.
2. Ter uitvoering van de basistaken dragen deelnemers hun bevoegdheden tot regeling en bestuur over aan het bestuur.
3. Naast het bepaalde in de Wgr of elders in deze regeling, zijn de volgende bevoegdheden, van het algemeen bestuur:
  - a. de bevoegdheid te besluiten over onderwerpen met een aanzienlijk financieel belang, politiek gevoelige onderwerpen of beleidsmatige keuzes;
  - b. het vaststellen van (beleids)kaders;
  - c. regelgevende bevoegdheden, uitgezonderd het vaststellen van regels over de ambtelijke organisatie;
  - d. het instellen van commissies als bedoeld in [artikel 25](#), eerste lid van de Wgr;
  - e. het oprichten van en het deelnemen in privaatrechtelijke rechtspersonen, met inachtneming van het daarover bepaalde in [artikel 31a](#) van de Wgr;
  - f. het treffen van een gemeenschappelijke regeling als bedoeld in [artikel 96](#) van de Wgr.
4. Alle bevoegdheden in het kader van deze regeling zijn bevoegdheden van het dagelijks bestuur, tenzij bij of krachtens de Wgr of in deze regeling anders is bepaald.
5. Tenzij in de regeling anders is bepaald, stelt het dagelijks bestuur de tarieven als bedoeld in artikel 7.4 vast en de overige voorwaarden waaronder werkzaamheden worden uitgevoerd. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de tarieven tenminste kostendekkend zijn. Het algemeen bestuur kan besluiten hiervan af te wijken.

Toelichting

Lid 1

Het is van belang de verschillende bevoegdheden hierbij te onderscheiden, te weten: eigen bevoegdheden, overgedragen bevoegdheden en afgeleide bevoegdheden.

***Eigen bevoegdheden** zijn bevoegdheden die het bestuur heeft op basis van de Wgr, zoals het vaststellen van de begroting en het sluiten van overeenkomsten. In de Wgr is precies omschreven welke (eigen) bevoegdheden welk orgaan heeft: het algemeen bestuur ([artikel 33](#)), het dagelijks bestuur ([artikel 33b](#)), de voorzitter ([artikel 33d](#)).*

Overgedragen (gedelegeerde) bevoegdheden zijn de bevoegdheden die de deelnemers bij de gemeenschappelijke regeling neerleggen. [Artikel 30](#) van de Wgr vormt de wettelijke basis hiervoor.

Afgeleide bevoegdheden zijn bevoegdheden die niet expliciet bij de gemeenschappelijke regeling zijn gelegd maar impliciet zijn meegegaan. Te denken valt aan bijvoorbeeld het afhandelen van klachten, Woo verzoeken en bezwaarschriften.

Lid 2

Deze bepaling vloeit voort uit [artikel 10](#), tweede lid van de Wgr dat verplicht in de regeling op te nemen welke bevoegdheden de deelnemers op grond van [artikel 30](#), tweede lid van de Wgr, aan het openbaar lichaam overdragen (delegeren). Het openbaar lichaam oefent deze bevoegdheden onder eigen verantwoordelijkheid uit.

Om de basistaken te kunnen uitvoeren worden in dit artikellid de daarvoor benodigde bevoegdheden aan het bestuur van SamenTwente overgedragen (gedelegeerd). Overdracht van bevoegdheden is randvoorwaardelijk voor een effectieve en doelmatig taakuitvoering en een slagvaardig bestuur.

Omdat deze regeling een zogenaamde collegeregeling is, gaat het hierbij alleen om collegebevoegdheden. Concreet betekent dit dat waar in wetgeving een bevoegdheid bij de gemeenteraad is neergelegd, het bestuur van SamenTwente hier niet in kan treden.

Lid 3 en 4

Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van SamenTwente. Het algemeen bestuur richt zich vooral op de beleidskaders, de begroting en de rekening en houdt toezicht op het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur voert uit binnen de gegeven kaders en is bestuurlijk verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering van SamenTwente

Bij regelgevende bevoegdheid genoemd in het derde lid, onder c, gaat het bijv. om de bevoegdheid tot het vaststellen van verordeningen of beleidsregels. Regels kunnen worden vastgesteld voor de uitoefening van overgedragen bevoegdheden en ook voor de uitoefening van bevoegdheden die zien op de interne organisatie, de zogenaamde interne eigen bevoegdheden. Hierbij kan bijv. gedacht worden aan het opstellen van een reglement van orde ([art. 22](#), eerste lid van de Wgr jo. [artikel 16](#) van de Gemw)

Het derde lid, benoemt onder d t/m f bevoegdheden die ingevolge de Wgr aan het algemeen bestuur kunnen worden toevertrouwd indien de regeling die mogelijkheid biedt.

3.2.6 Zienswijzen

1. Bij besluiten met een aanzienlijk financieel belang, politiek gevoelige besluiten of bij beleidsmatige keuzes, besluit het algemeen bestuur of, hoe en wanneer de raden van de deelnemende gemeenten in het besluitvormingsproces betrokken worden.
2. Indien het algemeen bestuur besluit dat de raden van de deelnemende gemeenten in het besluitvormingsproces om zienswijzen worden gevraagd, dan is op de zienswijzeprocedure [artikel 35](#) eerste tot en met vierde lid van de Wgr van overeenkomstige toepassing met dien verstande dat de termijn acht weken bedraagt.
3. Onverminderd het bepaalde in het tweede lid, worden raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid gesteld op besluiten van het algemeen bestuur voorafgaand zienswijzen naar voren te brengen als een meerderheid van de raden van de deelnemende gemeenten hierom verzoekt.

[Toelichting](#)

Hiermee is invulling gegeven aan het bepaalde in de [artikel 10](#), vijfde lid van de Wgr. Dit artikel is naar model van de werkgroep organisatierecht. Dit artikel komt tegemoet aan de wens van de raden niet het gevoel te hebben te moeten tekenen bij het kruisje en flexibiliteit.

Verder pm.

3.2.7 Inspraak

Bij de totstandkoming van beleid kan aan ingezetenen van de deelnemende gemeenten en belanghebbenden inspraak worden verleend. Hiertoe stelt het algemeen bestuur een verordening vast.

Toelichting

Hiermee is invulling gegeven aan het bepaalde in de [artikel 10](#), zevende lid van de Wgr. Dit artikel is overeenkomstig het model van de werkgroep organisatierecht.

Verder pm

§ 3.3 Overige taken en bevoegdheden

3.3.1 Maatwerk

SamenTwente kan op verzoek van één of meer deelnemers specifieke, aan de basistaken verwante, extra werkzaamheden uitvoeren onder de voorwaarde dat:

- a. de uitvoering van basistaken hierdoor niet in het gedrang komt;
- b. het dagelijks bestuur daartoe besluit onder vermelding van de wijze van kostentoerekening en de overige voorwaarden waaronder de werkzaamheden worden uitgevoerd;
- c. de afspraken schriftelijk worden vastgelegd in een (dienstverlenings)overeenkomst.

Toelichting

Basistaken worden naar omvang en kwaliteit voor alle deelnemers op een gelijk niveau uitgevoerd. Dit niveau wordt bepaald door het algemeen bestuur. Het moment daarvoor is de jaarlijkse vaststelling van de begroting.

Wanneer daarom wordt verzocht kan SamenTwente voor één of meerdere gemeenten een basistaak op een hoger dienstverleningsniveau uitvoeren of aanvullend op de basistaak andere aan de basistaak verwante werkzaamheden uitvoeren. Voorwaarde is wel dat de uitvoering van de basistaakuitvoering hierdoor niet in het gedrang komt.

De vorige versie van de regeling kende in artikel 5, eerste lid, onder e een vergelijkbare bepaling uitsluitend voor de GGD. Voorbeelden van maatwerk zijn de Wijk GGD, Sociaal medisch spreekuur dak en thuislozen voor Enschede (centrumgemeente voor 8 Twentse gemeenten), Toezicht Prostitutie-inrichtingen, Ziekteverzuim Expertise Team (ZET)

Maatwerk wordt bekostigd op onderling overeengekomen wijze (subsidie, tarief, offerte, etc). Waar nodig wordt maatwerk uitgevoerd op basis van volmacht e/o mandaat.

3.3.2 Plustaken

1. Ter behartiging van de in artikel 2.2 genoemde belangen kan SamenTwente voor de deelnemers gezamenlijk extra taken (plustaken) uitvoeren onder de voorwaarde dat:
  - a. de financiële, juridische, personele en/of organisatorische gevolgen in kaart zijn gebracht;
  - b. de uitvoering van basistaken hierdoor niet in het gedrang komt en

- c. de deelnemers en het algemeen bestuur daartoe unaniem besluiten onder vermelding van de wijze van kostentoerekening en de overige voorwaarden waaronder deze taken worden uitgevoerd.
2. Op een plustaak is artikel 3.2.5 van overeenkomstige toepassing
3. De raden worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijze over de taakuitbreiding als bedoeld in het eerste lid naar voren te brengen. Artikel 35, eerste tot en met vierde lid van de Wgr zijn van overeenkomstige toepassing met dien verstande dat de termijn acht weken bedraagt.

Toelichting

Deze bepaling is opgenomen in het belang van de nodige flexibiliteit in de taakuitvoering. Bij plustaken gaat het over taken passend bij een basistaak van (een organisatieonderdeel van) SamenTwente, waarvan alle deelnemers unaniem hebben besloten dat deze door SamenTwente worden uitgevoerd. Het zijn taken die feitelijk (nog) niet geregeld zijn in de regeling, maar waartoe de regeling wel ruimte biedt. Taken die de potentie hebben om bij een eerstvolgende wijziging van de regeling te worden opgenomen als basistaak van SamenTwente.

Voorbeelden van plustaken zijn de Samenwerkingsafspraken gemeenten regio Twente – Veilig Thuis Twente en onderdelen van de OGGZ inzet van GGD Twente, die met deze wijziging van de regeling zijn opgenomen als basistaak.

Plustaken worden bekostigd via een tijdelijke aanvullende bijdrage van alle deelnemers.

3.3.3 Aanvullende diensten

SamenTwente kan op verzoek van één of meer deelnemers of derden aanvullende diensten verlenen onder de voorwaarde dat:

- a. de financiële, juridische, personele en/of organisatorische gevolgen in kaart zijn gebracht;
- b. de uitvoering van basistaken hierdoor niet in het gedrang komt;
- c. het algemeen bestuur daartoe unaniem besluit onder vermelding van de wijze van kostentoerekening en de overige voorwaarden waaronder diensten worden verleend en
- d. de afspraken schriftelijk worden vastgelegd in een (dienstverlenings)overeenkomst.

Toelichting

SamenTwente kan voor deelnemers en niet-deelnemers andere specifieke diensten verlenen. Overeenkomstig de vorige versie van artikel 4, derde lid van de regeling en het daaraan ten grondslag liggende AB-besluit van 7 april 2021 wordt een besluit daartoe unaniem genomen door het algemeen bestuur. Aanvullende diensten worden bekostigd op basis van de afspraken die daarover tussen partijen worden gemaakt. Waar nodig worden aanvullende diensten uitgevoerd op basis van volmacht e/o mandaat.

Aanvullende diensten hoeven geen directe relatie te hebben met de belangen waarvoor de regeling is getroffen. Aanvullende diensten kunnen bijv. voortkomen uit de historie van SamenTwente. De dienstenverlening van SamenTwente aan het Recreatieschap Twente (werkzaamheden op het gebied van bedrijfsvoering) is hier een voorbeeld van.

Anders dan bij maatwerk en plustaken kunnen aanvullende diensten ook aan niet-deelnemers worden verleend. Een aanvullende dienst in de zin van deze regeling is bijvoorbeeld het inrichten en in stand houden van een Centrum Seksueel Geweld, op basis van een jaarlijkse subsidieverlening door centrum gemeenten Enschede (penvoerder), Arnhem en Apeldoorn.

Onder aanvullende diensten, vallen ook de diensten die SamenTwente voor Coalitions of the Willing (CotW) uitvoert. CotW zijn vrijwillige samenwerkingen van 2 of meer gemeenten (kan ook zijn 14) en eventuele andere organisaties ten behoeve van een doel of thema. De samenwerking kenmerkt zich doordat er geen juridische entiteit is. De samenwerking kan, maar hoeft niet, in een samenwerkingsovereenkomst te zijn beschreven. Besturing van de samenwerking gebeurt vanuit een bestuurlijk overleg tussen de deelnemers. Voorbeelden van een CotW zijn Samen14, Kennispunt Twente of Twentse Koers. SamenTwente kan op verzoek, een CotW faciliteren, bijv. door hiervoor gastheer te zijn en in het verlengde daarvan voorzieningen te bieden. Die voorzieningen kunnen betrekking hebben op het beschikbaar stellen van vergaderfaciliteiten, maar kunnen ook betrekking hebben op het beschikbaar stellen van personeel (bieden van werkgeverschap – artikel 4, vierde lid van de vorige versie van de regeling) voor bijv. het coördineren en afstemmen van gemeentelijke beleidsvoornemens, beleidsmaatregelen en werkzaamheden of het voeren van het secretariaat.

Het is voorwaardelijk dat afspraken over het gastheerschap vastgelegd worden in een (dienstverlenings)overeenkomst, waarin de afspraken over de wijze van kostentoekening en de overige voorwaarden waaronder de werkzaamheden worden uitgevoerd, schriftelijk zijn vastgelegd.

HOOFDSTUK 4 WERKPROGRAMMA

4.1 Werkprogramma

1. SamenTwente heeft een vierjaarlijks werkprogramma.
2. Het werkprogramma omvat een globaal overzicht van de activiteiten, alsmede een globaal overzicht van de financiële en personele gevolgen van deze activiteiten zoals die jaarlijks in de begroting zullen worden opgenomen.
3. Het werkprogramma wordt vastgesteld door het algemeen bestuur.
4. De raden worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijze over het werkprogramma naar voren te brengen. Artikel 35, eerste tot en met vierde lid van de Wgr is van overeenkomstige toepassing met dien verstande dat de termijn acht weken bedraagt.

HOOFDSTUK 5 BESTUUR

Toelichting

De bestuursorganen van een gemeenschappelijke regeling zoals van SamenTwente zijn geregeld in [artikel 12 van de Wgr](#).

5.1 Algemeen bestuur

1. Het algemeen bestuur bestaat uit evenveel leden als deelnemende gemeente.
2. Deelnemers wijzen uit hun midden een lid en een plaatsvervangend lid aan, zo spoedig mogelijk na de benoeming van wethouders na de gemeenteraadsverkiezingen. Bij een tussentijdse vacature gebeurt de aanwijzing van een (plaatsvervangend) lid binnen acht weken.
3. Deelnemer kan een door hem aangewezen (plaatsvervangend) lid ontslag verlenen indien deze het vertrouwen van deelnemer niet meer bezit. Op het ontslag is artikel 49, laatste volzin en artikel 50 van de Gemw van overeenkomstige toepassing.
4. Naast het bepaalde in artikel 13, tweede lid van de Wgr en hiervoor in het derde lid bepaalde, eindigt het lidmaatschap van het algemeen bestuur eveneens op het moment van uittreding uit deze regeling van een deelnemende gemeente die het (plaatsvervangend) lid vertegenwoordigt.

Toelichting

Artikel 22 van de Wgr regelt enkele zaken rond de vergaderingen van het algemeen bestuur, waaronder de openbaarheid. Het bepaalt ook dat een groot aantal bepalingen in de Gemw van toepassing is.

5.2 Stemrecht

1. Een lid van het algemeen bestuur beschikt in de vergadering over één stem.
2. Indien het gaat om de vaststelling van de begroting, wijzigingen daarvan en de jaarrekening alsmede om besluiten over investeringen op basis van een gemeentelijke bijdrage worden beslissingen in het algemeen bestuur genomen op basis van inwonertal bij aanvang van het kalenderjaar waarin de stemming plaatsvindt.
3. Bij overige beslissingen geldt een gewone meerderheid van stemmen, welke gewone meerderheid tevens minimaal de helft van de inwoners van Twente vertegenwoordigt, behoudens indien in deze regeling anders is bepaald.
4. De stemprocedure wordt bepaald in het reglement van orde.

5.3 Dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur, inclusief de voorzitter, bestaat uit minimaal drie en maximaal vijf leden.
2. Het algemeen bestuur wijst de leden van het dagelijks bestuur aan in de eerste vergadering in de nieuwe samenstelling na verkiezingen.
3. Op de vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn de artikelen 52 tot en met 60 van de Gemw van overeenkomstige toepassing. Elk lid van het dagelijks bestuur heeft in de vergadering één stem.
4. In de eerste vergadering na de aanwijzing als bedoeld in het tweede lid, regelt het dagelijks bestuur onderling de werkzaamheden.
5. Een demissionaire lid van het dagelijks bestuur blijft lid van het dagelijks bestuur tot het moment dat overeenkomstig het tweede lid, de leden van het dagelijks bestuur zijn aangewezen.
6. Indien een plaats in het dagelijks bestuur beschikbaar komt, wijst het algemeen bestuur een nieuw lid aan zodra betreffende deelnemer uit zijn midden een nieuw lid voor het algemeen bestuur heeft aangewezen.
7. Ingeval van een (te voorziene) langdurige ontstentenis kan het algemeen bestuur tijdelijk een vervanger uit zijn midden aanwijzen.

5.4 Voorzitter

1. Het algemeen bestuur wijst de voorzitter aan in de eerste vergadering in de nieuwe samenstelling na verkiezingen.
2. Bij afwezigheid van de voorzitter wordt de voorzitter vervangen door een hiertoe door het dagelijks bestuur uit zijn midden aan te wijzen lid.

5.5 Portefeuillehoudersoverleg

1. Het dagelijks bestuur kan één of meer portefeuillehoudersoverleggen instellen voor bestuurlijk overleg en afstemming over belangen en taken, genoemd in artikel 2.2 en artikel 3.1.1.
2. Een portefeuillehoudersoverleg bestaat uit één lid (portefeuillehouder) per deelnemende gemeente afkomstig uit het college.
3. Voorzitter van een portefeuillehoudersoverleg is het lid van het dagelijks bestuur dat het werkterrein van het portefeuillehoudersoverleg in het dagelijks bestuur behartigt.

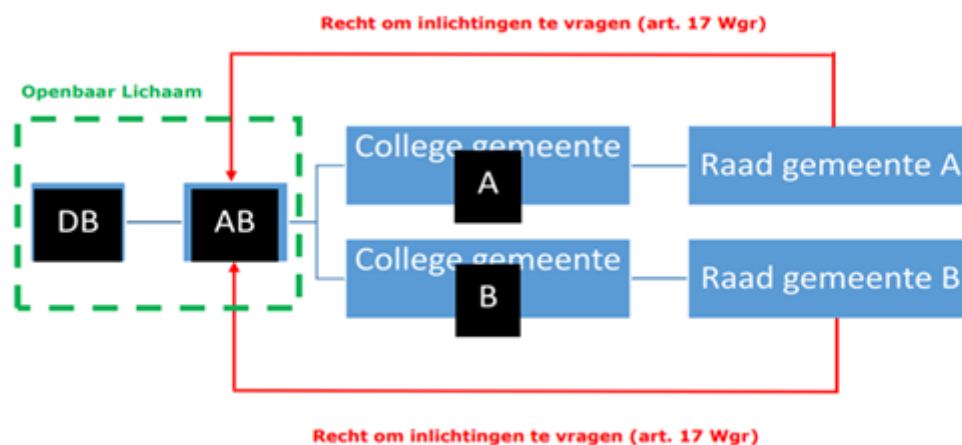
5.6 Informatieplicht

1. Een verzoek om inlichtingen als bedoeld in artikel 16 en artikel 17 van de Wgr wordt schriftelijk ingediend bij het betreffende bestuursorgaan.
  - a. Het betreffende bestuursorgaan geeft de raden de door een of meer leden van die raden gevraagde inlichtingen binnen één maand na ontvangst van het verzoek voor zover dit niet in strijd is met het openbaar belang.
2. Een lid van het algemeen bestuur geeft het college dat hem heeft aangewezen en de raad van zijn gemeente mondeling of schriftelijk de door een of meer leden van het college onderscheidenlijk de raad gevraagde inlichtingen, op de in die gemeente gebruikelijke wijze.
3. Inlichtingen als bedoeld in artikel 17, tweede lid van de Wgr, wordt mondeling, schriftelijk of digitaal verstrekt.

Toelichting

Hiermee wordt invulling gegeven aan het bepaalde in de [artikelen 16 eerste en tweede lid](#) en [artikel 17 derde lid](#) van de Wgr.

Bij de wijziging van de Wgr wordt naast de al bestaande informatiestromen tussen raad en algemeen bestuur van de GR een nieuwe mogelijkheid toegevoegd namelijk de actieve informatieplicht van het algemeen bestuur aan de raden. De huidige informatiestromen kunnen als volgt schematisch worden weergegeven:

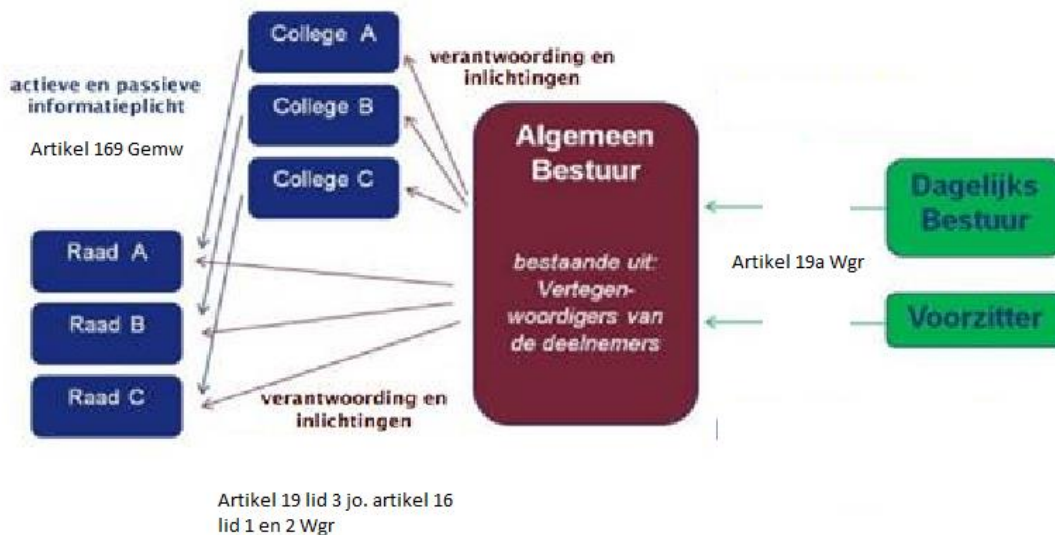

1. Het collegelid heeft als lid van het AB een actieve en passieve informatieplicht naar de gemeenteraad ([artikel 169 Gemw](#)). Dit geldt ook voor het handelen als AB-lid van een GR.
2. Leden van de raad kunnen het AB om inlichtingen vragen ([artikel 17 Wgr](#)) waarop de GR verplicht is te antwoorden (passieve informatieplicht).
3. Aan artikel 17 is een nieuw lid toegevoegd dat regelt dat het AB en het DB de raden alle inlichtingen geeft die zij nodig hebben (actieve informatieplicht).

Het is lastig te bepalen om welke informatie het bij de actieve informatieplicht kan gaan, want het gaat om het brede begrip 'voor de uitoefening van hun taken'. Het moet gaan om een aanvulling op de al bestaande informatiestromen. Ook moet duidelijk blijven dat het hier niet gaat over een verantwoordingsplicht. De formele besluitvormings- en verantwoordingslijnen blijven ongewijzigd. De eerste verantwoordelijkheid voor het informeren van de raad blijft bij het AB-lid.

In dit verband is het denkbaar dat de informatie die de raden op grond van de Wgr en de Gemw al van hun AB-lid ontvangen, wordt aangevuld met informatie over inhoudelijke onderwerpen, passend bij de

controlerende en kaderstellende rol van de raden. Dit sluit aan bij de formele verantwoordingslijnen zoals hieronder schematisch weergegeven.

Bij de invulling van de actieve informatieplicht wordt o.a. gebruik gemaakt van een communicatieplatform (extranet).

5.7 Verantwoordingsplicht

1. Een (plaatsvervangend) lid van het algemeen bestuur is aan het college dat hem heeft aangewezen en aan de raad van zijn gemeente verantwoording schuldig over het door hem in het algemeen bestuur gevoerde bestuur.
2. Een raadslid heeft het recht de raad te verzoeken om het lid van het algemeen bestuur te interpellieren of vragen te stellen tijdens een raadsvergadering.
3. De interpellatie of vragenstelling als bedoeld in het tweede lid vindt plaats op de wijze, geregeld in het reglement van orde voor de vergaderingen van de betreffende raad.

Toelichting

Hiermee is invulling gegeven aan het bepaalde in de artikel 16, tweede lid van de Wgr.

HOOFDSTUK 6 ORGANISATIE

6.1 Ambtelijke organisatie

1. SamenTwente heeft een ambtelijke organisatie met aan het hoofd een directeur, die tevens secretaris van het algemeen en het dagelijks bestuur is.
2. De directeur publieke gezondheid is directeur als bedoeld in het eerste lid. Het dagelijks bestuur regelt zijn vervanging.
3. Artikel [101 tot en met artikel 106](#) van de Gemw zijn van overeenkomstige toepassing.

6.2 Archief

1. Het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor archiefbescheiden en het toezicht op de bewaring en het beheer van de archiefbescheiden van SamenTwente en zijn organen overeenkomstig geldende archiefregelgeving.
2. Voor de bewaring van de op grond van archiefregelgeving over te brengen archiefbescheiden wijst het dagelijks bestuur een archiefbewaarplaats aan.
3. De secretaris is belast met de bewaring en het beheer van de archiefbescheiden als bedoeld in het eerste lid, overeenkomstig de door het dagelijks bestuur nader vast te stellen regelen.

Toelichting

Grondslag voor deze bepaling is [artikel 40 eerste lid Archiefwet 1995](#). De Archiefwet 1995 is sterk verouderd en wordt naar verwachting binnen afzienbare tijd vervangen door een nieuwe Archiefwet.

HOOFDSTUK 7 FINANCIEN

Toelichting

De regels over de begroting staan in [artikel 34](#) en [artikel 35](#) van de Wgr. Aan de begroting gaat de kadernota (of hoofdlijnenbrief/ontwikkelingenbrief genaamd) vooraf.

Overeenkomstig de op Twents niveau afgesproken werkwijze ziet de P&C cyclus van SamenTwente er als volgt uit:

- *SamenTwente stuurt voor 15 januari (t-1) een kadernota aan de deelnemers. De nota gaat informatief naar de gemeenteraden. In de kadernota worden de algemene financiële en beleidsmatige kaders opgenomen. De kadernota is in compacte vorm en op hoofdlijn.*
- *SamenTwente stuurt vóór 8 april (in de 1e week van april) de ontwerpbegroting aan de gemeenteraden. Gemeenteraden hebben vervolgens 12 weken na de 1e week van april de gelegenheid een zienswijze over de ontwerpbegroting in te dienen bij het dagelijks bestuur.*
- *Het dagelijks bestuur geeft de gemeenteraden medio juni – medio juli een schriftelijke reactie op de ingekomen zienswijzen en legt vervolgens de begroting incl. zienswijzen aan het algemeen bestuur voor om definitief vast te stellen. De begrotingsvergadering van het algemeen bestuur wordt ingepland direct voor of na het zomerreces.*

7.1 Begrotingswijziging

Op begrotingswijzigingen die niet leiden tot een verhoging van de gemeentelijke bijdragen, is [artikel 35](#) eerste, derde en vierde lid van de Wgr niet van toepassing.

Toelichting

Hiermee wordt geregeld dat op (technische) begrotingswijzigingen die de gemeentelijke bijdrage niet verhogen, niet de zienswijzeprocedure van toepassing is.

7.2 Bijdrage

1. In de begroting worden de gemeentelijke bijdrage geraamd die elke gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft.
2. De kosten van basistaken en plustaken, worden verdeeld over de deelnemende gemeenten. De bijdrage wordt berekend op basis van en naar rato van:
  - a. het aantal inwoners op 1 januari volgens de meest recente CBS-cijfers, of
  - b. het aantal jeugdigen op 1 januari volgens de meest recente CBS-cijfers voor de taken van de Jeugdgezondheidszorg als bedoeld in de Wpg,

- tenzij in een specifieke situatie een andere verdeelsleutel bijvoorbeeld een prijs per eenheid product of een andere vastgelegde (vaste) vergoeding meer in de rede ligt.
3. De deelnemende gemeenten nemen de in de begroting van SamenTwente voor hun gemeente geraamde bijdrage op in de gemeentebegroting.
  4. Elke deelnemende gemeente betaalt bij wijze van voorschot een kwart van in het eerste lid bedoelde bijdrage jaarlijks voor 16 januari, 16 april, 16 juli en 16 oktober.
  5. Plustaken worden betaald na declaratie.

Toelichting

De kosten van de basistaken en de plustaken worden in de regel verdeeld op basis van inwonertal of jeugdigen. De toezij geeft de uitzonderingsituatie aan. Op dit moment doet zich dit bijvoorbeeld voor bij de basistaken lijkschouw binnen de forensische geneeskunde en de uitgevoerde inspecties kinderdagopvang en gastouders.

7.3 Verrekening

1. In de jaarrekening wordt de door elke deelnemende gemeente werkelijk verschuldigde bijdrage opgenomen.
2. Verrekening van het verschil tussen de op grond van artikel 7.2, eerste lid verschuldigde bijdrage en het werkelijk verschuldigde vindt plaats direct na de vaststelling van de jaarrekening.

7.4 Tarieven

1. Maatwerk en aanvullende diensten worden uitgevoerd voor rekening van de deelnemende gemeente(n) of derden die deze diensten afnemen.
2. Maatwerk en aanvullende diensten worden betaald na declaratie.

7.5 Overig

1. De deelnemende gemeenten staan gezamenlijk garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van geldleningen en van rekening-courantovereenkomsten op basis van de voor de betreffende activiteit geldende financiële verdeelsleutel.
2. De deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat SamenTwente te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.

HOOFDSTUK 8 TOETREDEN, UITTREDEN, WIJZIGEN EN OPHEFFEN

Toelichting

Wijziging, opheffing, toe- en uittreding, vereffening zijn verplicht te regelen onderwerpen o.g.v. [artikel 9 van de Wgr.](#)

8.1 Toetreding

1. Een college kan tot de regeling toetreden mits de wet zich daartegen niet verzet.
2. Toetreding tot de regeling vindt plaats bij besluit van het algemeen bestuur.
3. Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toetreding

Toelichting

Deze bepaling is overeenkomstig het model van de werkgroep organisatie recht.

8.2 Uittreding

1. Een deelnemer kan uittreden mits de wet zich daartegen niet verzet
2. Uittreding vindt plaats per 1 januari, met inachtneming van een opzegtermijn van twee jaar.
3. Indien een deelnemer wenst uit te treden, stuurt de betreffende deelnemer een daartoe strekkend besluit aan de andere deelnemers.
4. Na ontvangst van het besluit tot uittreding geven de deelnemers, in overleg met de uittredende deelnemer, opdracht aan onafhankelijke externe deskundigen, waarvan minimaal één financieel deskundige en één juridisch deskundige, om een plan op te stellen dat ten minste inzicht geeft in alle kosten, die direct of indirect samenhangen met de uittreding. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de uittredende deelnemer op basis van redelijkheid en billijkheid:
  - a. de (frictie)kosten draagt die het rechtstreekse gevolg zijn van de uittreding inclusief overheadkosten die daarvan het gevolg zijn en dat de overige gemeenten geen financieel nadeel van de uittreding ondervinden;
  - b. aansprakelijk blijft voor alle schulden en de overige verplichtingen van het openbaar lichaam op het tijdstip van uittreden, zulks in verhouding van de verdeling van de gemeentelijke bijdragen als bedoeld in artikel, in het laatste jaar van deelname, mits dit niet is verdisconteerd in het plan.
5. Het algemeen bestuur stelt het hierboven genoemde plan vast. De in het plan vastgelegde afspraken zijn voor alle partijen bindend.

Toelichting

Deze bepaling is naar model van de werkgroep organisatierecht.

Deze bepaling heeft alleen betrekking op de uittreding uit deze regeling. Bij een Coalition of the willing worden over de eventuele kosten bij beëindiging met de betrokken gemeenten of het samenwerkingsverband specifieke afspraken gemaakt. Deze worden in de bestuursovereenkomst en/of dienstverleningsovereenkomst vastgelegd. Wordt hierover vooraf geen consensus bereikt dan wordt er geen overeenkomst gesloten en kan SamenTwente geen werkzaamheden voor de betreffende gemeenten of het samenwerkingsverband uitvoeren.

8.3 Wijziging

1. Het algemeen bestuur, op voorstel van het dagelijks bestuur, en de deelnemers, kunnen voorstellen doen tot wijziging van de regeling.
2. De regeling kan worden gewijzigd bij unaniem besluit van de deelnemers, met inachtneming van artikel 1, tweede tot en met vierde lid van de Wgr.

Toelichting

Deze bepaling is naar model van de werkgroep organisatierecht.

8.4 Opheffing

1. De regeling kan worden opgeheven als twee derde van de deelnemers daartoe besluiten, mits de wet zich daartegen niet verzet.
2. Een besluit als bedoeld in het eerste lid, kan niet eerder worden genomen dan nadat het algemeen bestuur daarover zijn mening kenbaar heeft gemaakt.
3. In geval van een opheffing wordt het dagelijks bestuur belast met het opstellen van een liquidatieplan. Bij het opstellen van dit plan kan zo nodig worden afgeweken van de bepalingen in deze regeling. In het plan wordt voorzien in de personele gevolgen van de opheffing.

4. Het algemeen bestuur stelt het liquidatieplan vast nadat de deelnemers en de raden van de gemeenten hun zienswijzen daarop hebben kunnen inbrengen. Artikel 35, eerste tot en met vierde lid van de Wgr is hierop van overeenkomstige toepassing met dien verstande dat de termijn acht weken bedraagt.
5. Het dagelijks bestuur wordt belast met de uitvoering van het liquidatieplan.
6. Het openbaar lichaam blijft voortbestaan zolang dit voor de liquidatie van het vermogen nodig is. De bestuursorganen blijven zolang functioneren.

Toelichting

Deze bepaling is naar model van de werkgroep organisatierecht.

HOOFDSTUK 9 SLOTBEPALINGEN

9.1 Geschillen

1. Onverminderd artikel 28 van de Wgr, worden geschillen over deze regeling in de ruimste zin, zo veel mogelijk in goed overleg opgelost en indien dat niet mogelijk is, voorgelegd aan een geschillencommissie.
2. De geschillencommissie bestaat uit vertegenwoordigers aangewezen door elk van de bij het geschil betrokken partijen en een door deze vertegenwoordigers gezamenlijk aangewezen onafhankelijke voorzitter.
3. De geschillencommissie onderzoekt de mogelijkheden om betrokken partijen alsnog tot overeenstemming te brengen en brengt aan partijen advies uit.
4. Betrokken partijen treden gezamenlijk op als opdrachtgever van de geschillencommissie. Zij zetten in hun opdracht aan deze commissie in ieder geval het probleem uiteen, formuleren de te beantwoorden vragen en bepalen de termijn waarbinnen de adviescommissie advies uitbrengt.
5. Betrokken partijen kunnen van tevoren overeenkomen, dat het advies van de geschillencommissie bindend zal zijn.
6. Betrokken partijen dragen de kosten van de adviescommissie voor een gelijk deel.

Artikel 28 van de Wgr bepaalt dat deelnemers aan een gemeenschappelijke regeling eventuele geschillen ter beslechting aan gedeputeerde staten kunnen voorleggen. Het is in de samenwerkingspraktijk echter gebruikelijk te proberen het geschil eerst via een interne procedure, in der minne op te lossen.

9.2 Evaluatie

1. Het algemeen bestuur evalueert in het jaar voorafgaand aan de reguliere gemeenteraadsverkiezingen de regeling en gaat daarbij in elk geval in op:
  - a. de bestuurlijke samenwerking binnen het werkgebied van SamenTwente;
  - b. de doelstelling en
  - c. de dienstverlening aan de deelnemende gemeenten vanuit SamenTwente.
2. De raden worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijze over de evaluatie naar voren te brengen. Artikel 35, eerste tot en met vierde lid van de Wgr zijn van overeenkomstige toepassing met dien verstande dat de termijn acht weken bedraagt.

Toelichting

Deze bepaling is gelijk aan de modelbepaling (variant 1) van de werkgroep organisatierecht.

9.3 Overgangsbepaling

Besluiten van het bestuur van Regio Twente , het Openbaar Lichaam Gezondheid of SamenTwente op grond van voorgaande versies van deze regeling, gelden als besluiten genomen mede krachtens deze regeling.

9.4 Citeerwijze en inwerkingtreding

1. De regeling kan worden aangehaald als “Gemeenschappelijke regeling SamenTwente”.
2. De gewijzigde regeling treedt in werking op de dag na bekendmaking en wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

CONCEPT

Colleges van de aan SamenTwente deelnemende gemeenten

Bezoekadres

Nijverheidstraat 30
7511 JM Enschede

Postadres

Postbus 1400
7500 BK Enschede

Contact

053 4876 65 43

Kvk nummer

08195873

Betreft

Start proces wijziging
gemeenschappelijke
regeling
SamenTwente

Dagtekening

Enschede,
19 april 2023

Ons kenmerk

2022-000278 /
D2023-03-000290

Uw kenmerk

Geacht college,

Op 19 april 2023 is het algemeen bestuur van SamenTwente gestart met de procedure die leidt tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling SamenTwente, uiterlijk 1 juli 2024. Het algemeen bestuur heeft een eerste concept van de regeling opiniërend besproken. Daarnaast heeft het algemeen bestuur de uitgangspunten en het proces voor de wijziging vastgesteld. Met deze brief vragen wij u kennis te nemen van deze uitgangspunten en het proces en deze ter informatie te delen met uw raad.

Wijziging gemeenschappelijke regeling

De gemeenschappelijke regeling SamenTwente moet worden gewijzigd. Hiervoor zijn een aantal aanleidingen. Ten eerste is per 1 juli 2022 de wet "Versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen" in werking getreden. De wet versterkt de positie van gemeenteraden bij besluitvorming en de controlerende rol in gemeenschappelijke regelingen, door hen meer inspraak te geven bij het treffen van gemeenschappelijke regelingen en bij het nemen van besluiten door de besturen daarvan. Hierdoor moeten alle gemeenschappelijke regelingen per 1 juli 2024 zijn aangepast. Ten tweede is met de veranderopdracht van Regio Twente naar SamenTwente de regeling alleen op de hoogst noodzakelijke aspecten aangepast. Met een aantal meer fundamentele wijzigingen te wachten tot de aanstaande wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Dit betreft onder andere de aanscherping van de tekst van de overgedragen bevoegdheden van OZJT. Tot slot merken we werkenderwijs dat de nieuwe (bestuurlijke) inrichting van SamenTwente een aantal andere vraagstukken opwerpt, die mogelijk opgelost kunnen worden door aanpassing van de gemeenschappelijke regeling.

Uitgangspunten en proces wijziging

Als leidraad voor de wijzigingen, zijn door het algemeen bestuur een aantal uitgangspunten vastgesteld. Deze leest u in de bijgevoegde bijlage 1. In deze bijlage is ook een proces opgenomen voor het wijzigen van onze gemeenschappelijke regeling. Dit proces voldoet aan de eisen die hieraan zijn gesteld in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Rol van de raad

De raad heeft bij het wijzigen van onze regeling een belangrijke rol. Een deel van de wijzigingen die in onze regeling moeten worden gedaan, is het gevolg van een wetswijziging die ervoor moet zorgen dat de democratische legitimatie van de gemeenschappelijke regelingen wordt versterkt. Daarom is het belangrijk dat de colleges, maar zeker ook de raden goed aangehaakt zijn bij dit proces. Zij moeten voldoende gelegenheid krijgen om hun input te leveren.

Door dit proces in een vroegtijdig stadium met u te delen, kunnen colleges en raden samen bepalen of het voorgestelde proces voldoet aan de verwachtingen en of er voldoende gelegenheid is in het proces om input te leveren. Het is belangrijk dat uw raad dit proces kent en indien dat nodig of wenselijk wordt geacht, hierop kan acteren. Daarom verzoeken wij u hierbij de uitgangspunten en het proces te delen met uw raad.

Vervolg

In het bijgevoegde proces kunt u lezen dat het algemeen bestuur op 7 juni 2023 het ontwerp voor de wijziging van de regeling SamenTwente ter besluitvorming voorgelegd krijgt. Indien akkoord, wordt deze aan u (de colleges van de deelnemende gemeenten) gestuurd. U zendt vervolgens de regeling toe aan uw raad voor zienswijzen. De zienswijzen leiden tot een definitief ontwerp van de wijziging. Deze wordt op 13 december 2023 behandeld in het algemeen bestuur van SamenTwente. Daarna volgt de definitieve collegebehandeling, waarbij u een besluit neemt over de wijziging van onze regeling, na verkregen toestemming van uw raad. De gemeenschappelijke regeling SamenTwente dient uiterlijk 1 juli 2024 te zijn gewijzigd.

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
dagelijks bestuur,

secretaris,

voorzitter,

drs. S. Dinsbach

drs. C.F.M. Bruggink

Bijlage:

1. Uitgangspunten en proces wijziging gemeenschappelijke regeling SamenTwente

Informatiebrief algemeen bestuur

Briefnummer	2023/2
Van	dagelijks bestuur
Datum	29 maart 2023
Onderwerp	Factsheets Geurhinder en Geluidhinder in Overijssel en Gelderland.

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Met deze brief informeren wij u over de recent opgestelde factsheets Geurhinder en Geluidhinder in Overijssel en Gelderland.

Inleiding:

GGD Twente heeft samen met de andere vier GGD 'en in Gelderland en Overijssel onderzocht of, hoeveel en waarvan inwoners geur- en geluidhinder ervaren. De mate van ervaren hinder is uitgevraagd in de Gezondheidsmonitor Volwassenen & Ouderen 2020. De resultaten van dit gezamenlijke geur- en geluidonderzoek zijn samengevat in twee factsheets:

- Geurhinder in Overijssel en Gelderland
- Geluidhinder in Overijssel en Gelderland.

De omgeving waarin mensen wonen, werken en recreëren, heeft invloed op hun gezondheid. Naast leefstijl, fysieke en sociale aspecten, spelen milieufactoren (zoals geur, geluid en luchtverontreiniging) een belangrijke rol in de leefomgeving. Met deze rapportages willen wij gemeenten en beleidsmakers stimuleren om ambities te formuleren op het gebied van geur- en geluidhinder om zo de kwaliteit van de leefomgeving en de gezondheid van inwoners te verbeteren. In de factsheets zijn handelingsperspectieven voor gemeenten opgenomen. Ook in de context van de Omgevingswet die aanstaande is. Hieronder volgt een korte toelichting per thema.

Kernboodschap:

Geurhinder

Geur is één van de factoren die een belangrijk rolt speelt in de kwaliteit van de leefomgeving. Geur afkomstig van bijvoorbeeld industrie, wegverkeer, veehouderij of burens, kan de ervaren kwaliteit van de leefomgeving nadelig beïnvloeden. Ook kan blootstelling aan geur door slechte luchtkwaliteit of ervaren geurhinder verschillende nadelige effecten hebben op de gezondheid. Zo kan geurhinder ergernis of ongerustheid over de gezondheid veroorzaken. Dit kan leiden tot stress, hoofdpijn, misselijkheid, benauwdheid en slapeloosheid. Daarnaast kan geurhinder ongezond gedrag uitlokken, zoals het sluiten van ramen, niet naar buiten gaan of het verstoren van het sociale leven. Uiteindelijk kan geurhinder, middels de bovengenoemde oorzaken, zelfs leiden tot depressieve klachten. Wat opvalt in Twente is dat geurhinder van vuurkorf, barbecue, terrashaard, open haard en houtkachel een issue is. GGD' en pleiten voor verregaande reductie van houtrook vanwege de gezondheidseffecten van fijn stof en geuroverlast. Voorbeelden om dit in meer of mindere mate te realiseren zijn door in beleid de mogelijkheden tot hout stoken te beperken, het opvolgen van het stookalert te stimuleren en stevig in te zetten op schoner stoken.

Geluidhinder

Geluid is een ook een factor die een belangrijke rolt speelt in de kwaliteit van de leefomgeving. Naast dat geluid kan leiden tot genot en plezier, leidt geluid ook direct en indirect tot hinder en gezondheidsklachten. Direct kan geluid invloed hebben op lichaam en geest. En indirect kan geluid leiden tot effecten wanneer het geluid als ongewenst wordt beoordeeld. Geluidhinder wordt beïnvloed door akoestische factoren, zoals geluidniveau in decibels, en non-akoestische factoren, zoals de vermijdbaarheid en voorspelbaarheid van geluid. Geluid kan nadelige effecten op iemands gezondheid hebben.

Zo kan men last hebben van slaapverstoring, verstoring van prestatie, verstoring van concentratie, hinder, stress, (psycho-)somatische reacties. Hierbij speelt de individuele beoordeling van het geluid ook een rol in het ervaren van gezondheidsklachten.

In de factsheet komt naar voren, dat er voornamelijk hinder wordt ervaren in stedelijke gebieden. Met name inwoners van stedelijke gebieden ervaren geluidhinder van verkeer op wegen waar je niet harder mag dan 50 km/uur. In een groot gedeelte van Overijssel ervaart men minder vaak geluidhinder door wegverkeer. Maar op de kaartjes is globaal in Twente wel het geluidseffect van de A1 en A35 terug te zien.

Uitgangspunt in de GGD advisering is het beperken van de geluidsblootstelling om zo geluidhinder en andere nadelige gezondheidseffecten te reduceren. Maatregelen worden bij voorkeur aan de bron genomen.

Vervolg:

Het communicatietraject is met de vijf GGD 'en afgestemd. In week 13 informeren de GGD 'en in Oost Nederland hun bestuur en gemeenten (zowel via de ambtenaren Publieke Gezondheid, als via de contacten in het fysieke domein). Communicatiemedewerkers van gemeenten worden geïnformeerd.

GGD 'en zoeken niet actief de media en pers, maar de media kan in deze periode wel kennis nemen van de resultaten en met ons contact zoeken. Dit kan betekenen dat hierover vragen kunnen binnenkomen bij GGD/SamenTwente en/of bij uw gemeenten.

De factsheets zijn bijgevoegd en ook terug te vinden op Extranet, onder het kopje beleidsdocumenten.

Hoogachtend,
Dagelijks bestuur

Bijlage(n):

1. Factsheet geluidhinder
2. Factsheet geurhinder

Geurhinder in Gelderland & Overijssel

Noord- en Oost-Gelderland

Gelderland-Midden

Gelderland-Zuid

Twente

IJsselland

De nieuwe Omgevingswet biedt kansen om aan een gezonde leefomgeving te werken. In de landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024 'Gezondheid Breed op de Agenda' wordt de gezonde leefomgeving ook als één van de speerpunten genoemd [1]. De belangrijkste doelen van de nieuwe Omgevingswet zijn het bereiken, benutten en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving, door middel van een goede omgevingskwaliteit voor inwoners en het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften [2,3].

De omgeving waarin mensen wonen, werken en recreëren, heeft invloed op hun gezondheid. Naast fysieke en sociale aspecten, spelen milieufactoren (zoals geur, geluid en luchtverontreiniging) ook een belangrijke rol in de leefomgeving.

GEURHINDER

Geur is één van de factoren die een belangrijk rol speelt in de kwaliteit van de leefomgeving. Geur afkomstig van bijvoorbeeld industrie, wegverkeer, veehouderij of burens, kan de ervaren kwaliteit van de leefomgeving nadelig beïnvloeden. Ook kan blootstelling aan geur door slechte luchtkwaliteit of ervaren geurhinder verschillende nadelige effecten op de gezondheid hebben [4]. Zo kan geurhinder ergernis of ongerustheid over de gezondheid veroorzaken [5]. Dit kan leiden tot stress, hoofdpijn, misselijkheid, benauwdheid en slapeloosheid. Daarnaast kan geurhinder ongezond gedrag uitlokken, zoals het sluiten van ramen, niet naar buiten gaan of het verstoren van het sociale leven. Uiteindelijk kan geurhinder, middels de bovengenoemde oorzaken, zelfs leiden tot depressieve klachten [5].

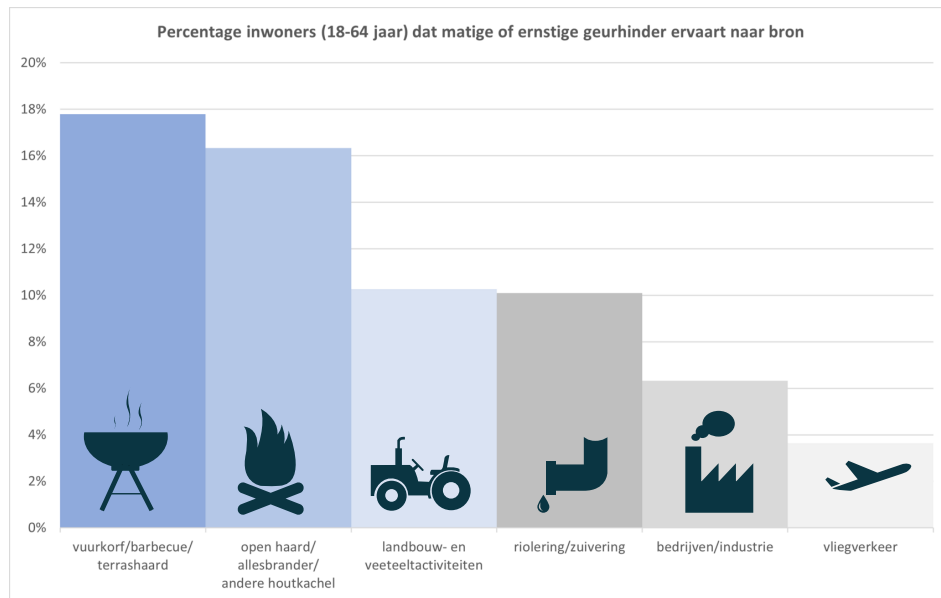
De Gelderse en Overijsselse GGD'en hebben onderzocht óf en hoeveel geurhinder inwoners ervaren en wat de relatie is tussen gezondheid en (matige of ernstige) geurhinder. De mate van ervaren geurhinder is uitgevraagd in de Gezondheidsmonitor Volwassenen & Ouderen 2020 (en 2016). In deze rapportage worden de belangrijkste resultaten beschreven.

Middels deze rapportage willen wij het belang van geurhinder voor de gezondheid onder de aandacht brengen en beleidsmakers stimuleren om maatregelen te nemen tegen geurhinder van met name vuurkorven en barbecues, houtkachels, landbouw en riolering. Daarbij kunnen maatregelen op dit gebied ook een positief effect op de luchtkwaliteit hebben.

GEURHINDER IN REGIO OOST

In de hele regio Oost ervaarde **ruim 1 op de 3 volwassenen (18-64 jaar)** matige of ernstige geurhinder* van één of meerdere bronnen in het afgelopen jaar.

De meeste geurhinder wordt ervaren door vuurkorf/barbecue/terrashaard (18%). Daarna volgen openhaard/allesbrander/andere houtkachel (16%), landbouw- en veeteeltactiviteiten (10%), riolering/zuivering (10%), bedrijven/industrie (6%) en vliegverkeer (4%).

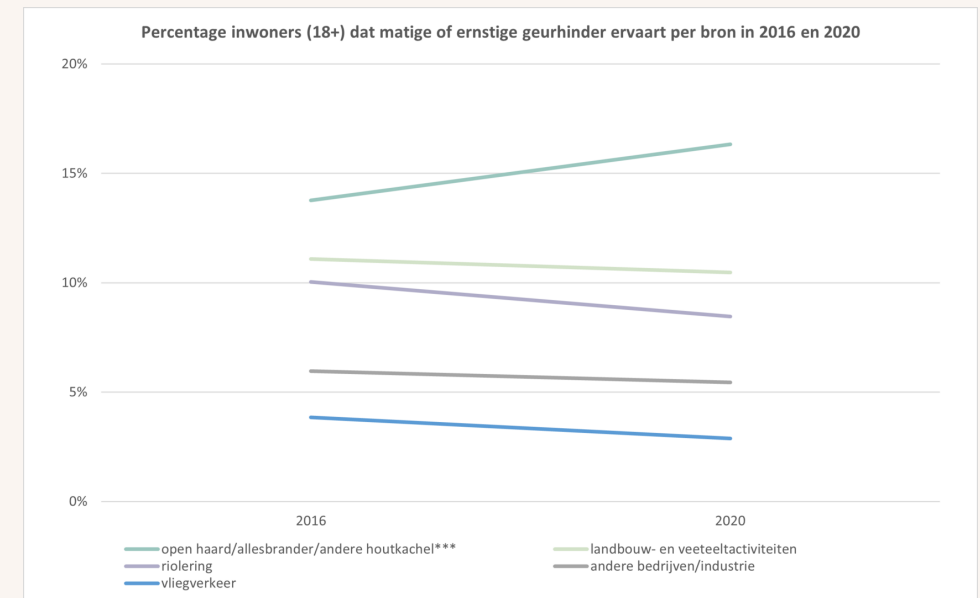

TRENDS 2016-2020

Ten opzichte van 2016 zien we dat ervaren geurhinder van volwassenen (18+) in Gelderland-Midden en Gelderland-Zuid**:

- door **open haard/allesbrander/andere houtkachel*** is toegenomen**
- door **riolering/zuivering licht is gedaald**
- door landbouw- en veeteeltactiviteiten en bedrijven/industrie niet is veranderd
- door vliegverkeer licht is gedaald

Een kanttekening hierbij is dat we de cijfers uit 2020 niet los kunnen zien van de impact van de coronaperiode. De nieuwe cijfers van 2022 kunnen meer inzicht geven in de trends.

* Aan respondenten is gevraagd naar de ervaren geurhinder van verschillende geurbronnen in de afgelopen 12 maanden wanneer zij thuis zijn, op een score van 0 'niet gehinderd' tot 10 'extreem gehinderd', en 'niet ruikbaar' (n.v.t.). Een score van 3-7 geeft 'matige' geurhinder aan en een score van 8-10 'ernstige' geurhinder.

In 2020 is geurhinder in Twente niet uitgevraagd onder 65-plussers. Daarom wordt de ervaren geurhinder voor volwassenen tussen de 18-64 weergegeven.

** De bron 'vuurkorf/barbecue/terrashaard' is in 2016 niet uitgevraagd. Ook hebben de andere GGD'en in regio Oost geurhinder in 2016 niet opgenomen in de vragenlijst.

*** In 2016 was de categorie: 'open haard/allesbrander'.

BELANGRIJKSTE BRONNEN VAN GEURHINDER

vuurkorf/barbecue/terrashaard

De belangrijkste bron van geurhinder is een vuurkorf, barbecue of terrashaard. In alle gemeenten is de geurhinder hiervan 9,9% of hoger. In regio Twente zien we meer gemeenten waar de ervaren geurhinder hoog is. Ook in en rondom Arnhem en in Zwolle, Kampen en Barneveld wordt van deze bron veel geurhinder ervaren.

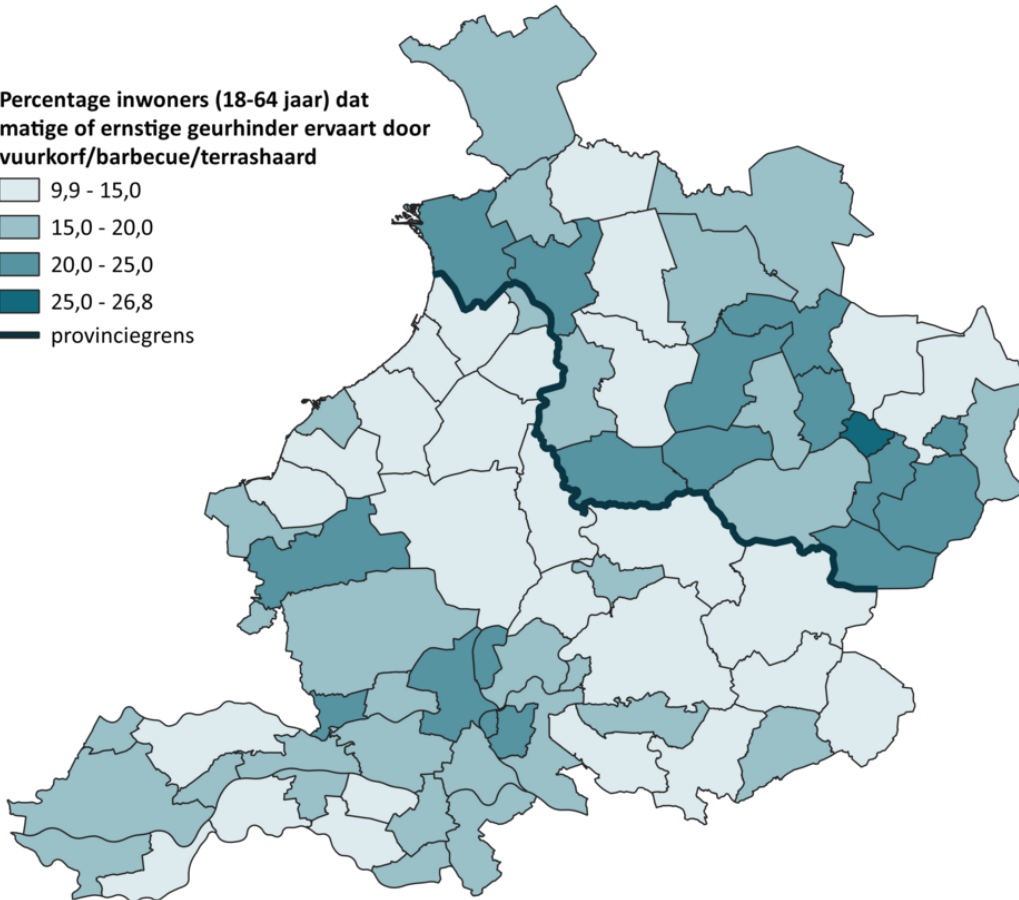
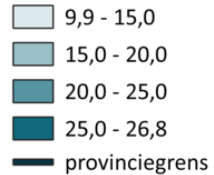

open haard/allesbrander/andere houtkachel

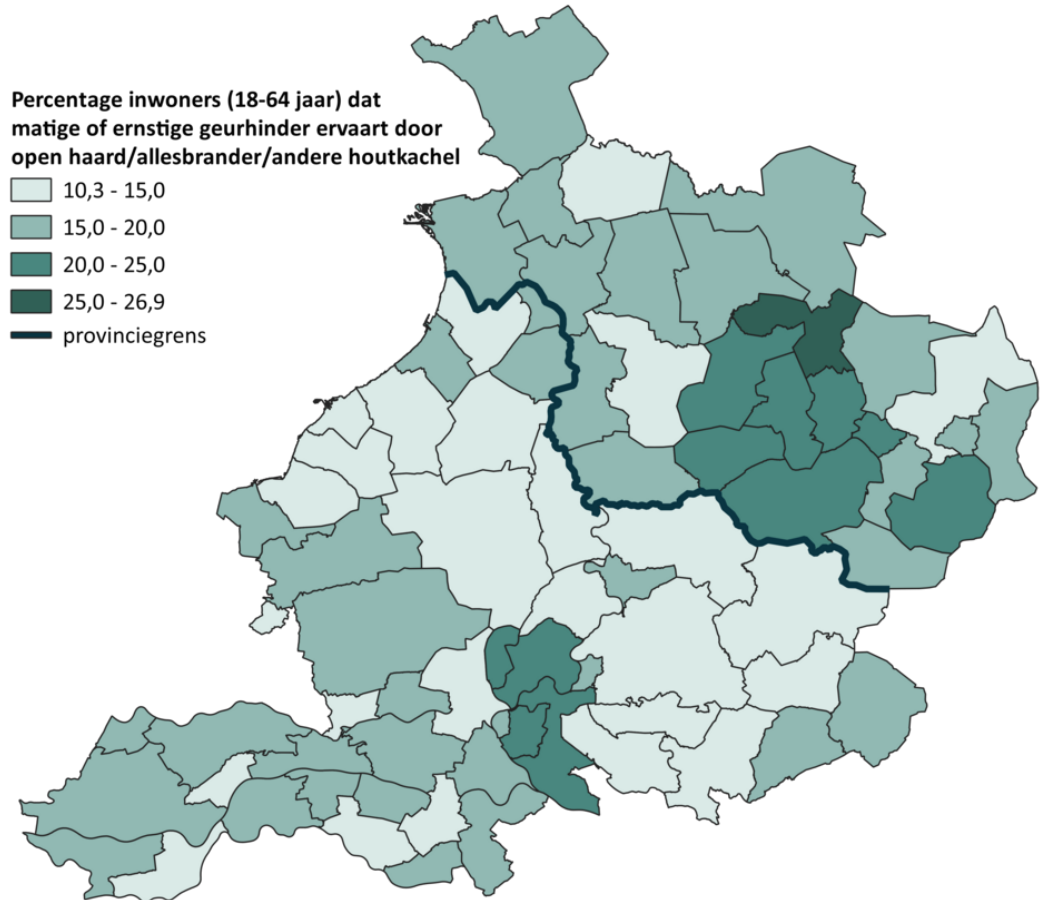
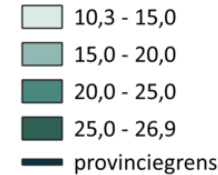
Geurhinder door open haard, allesbrander of een andere houtkachel is ook een belangrijke bron. In veel gemeenten in Twente ervaart meer dan 20% van de inwoners geurhinder van deze bron. Ook in en rondom Arnhem wordt veel geurhinder ervaren door een open haard, allesbrander of andere houtkachel. In het noorden en oosten van Gelderland wordt minder vaak geurhinder ervaren door deze bron.

Percentage inwoners (18-64 jaar) dat matige of ernstige geurhinder ervaart door vuurkorf/barbecue/terrashaard

Percentage inwoners (18-64 jaar) dat matige of ernstige geurhinder ervaart door open haard/allesbrander/andere houtkachel

BELANGRIJKSTE BRONNEN VAN GEURHINDER

landbouw- en veeteeltactiviteiten

Inwoners uit Twente en het zuiden van Gelderland ervaren vaak geurhinder door landbouw- en veeteeltactiviteiten. Ook in het midden van Gelderland zijn er een aantal gemeenten waar meer dan 15% van de inwoners geurhinder ervaart door deze bron. In het noorden van Gelderland wordt minder vaak geurhinder door landbouw- en veeteeltactiviteiten ervaren.

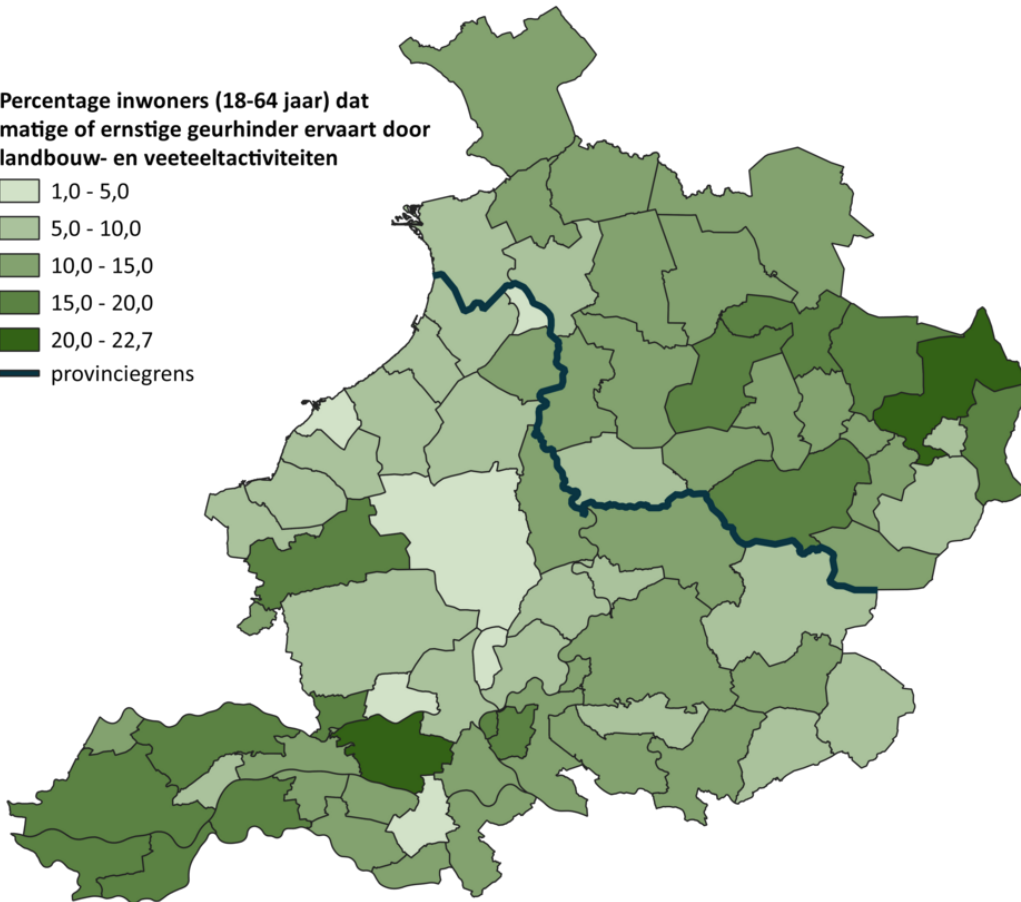
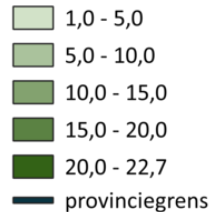

riolering/zuivering

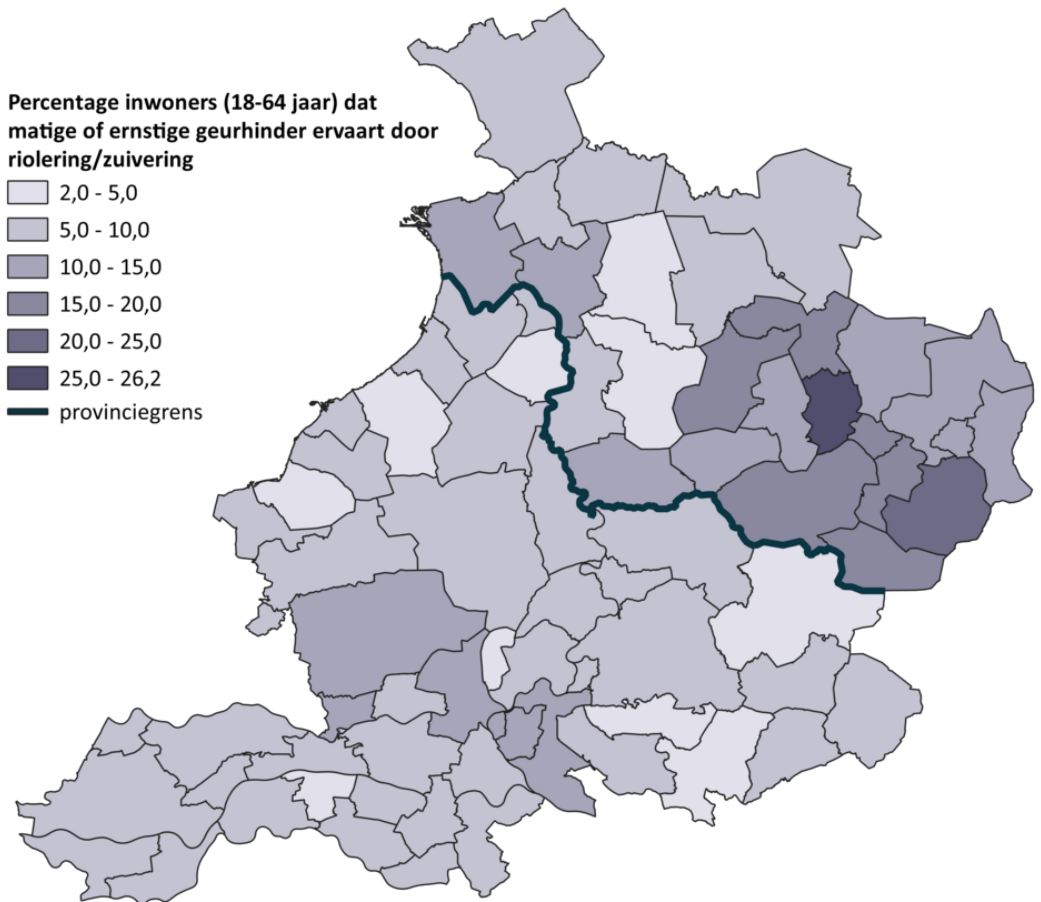
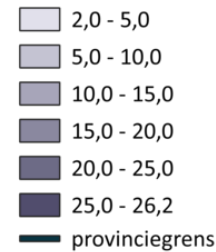
In verschillende gemeenten in Twente wordt vaak geurhinder door riolering ervaren. In gemeente Almelo (26%) en Enschede (20%) is dit het hoogst. In het noorden, oosten en zuiden van Gelderland wordt minder vaak geurhinder door riolering of zuivering ervaren.

Percentage inwoners (18-64 jaar) dat matige of ernstige geurhinder ervaart door landbouw- en veeteeltactiviteiten

Percentage inwoners (18-64 jaar) dat matige of ernstige geurhinder ervaart door riolering/zuivering

DOELGROEPEN GEURHINDER

Niet iedereen ervaart evenveel geurhinder. Uit analyse van de **geurhinderdata van regio Oost** komen verschillende groepen naar voren die vaker geurhinder ervaren.

Zo zijn er een aantal demografische factoren die samenhangen met geurhinder:

- vrouwen ervaren iets vaker geurhinder dan mannen (voornamelijk door vuurkorf of riolering)
- volwassenen tussen de 35-74 jaar ervaren vaker geurhinder dan 75-plussers en jongvolwassenen (18-34 jaar)
- inwoners met een lage of gemiddelde sociaaleconomische status (SES) ervaren vaker geurhinder door een vuurkorf, open haard of riolering dan inwoners met een hoge SES
- mensen die samenwonen ervaren vaker geurhinder dan mensen die alleen wonen.
- in stedelijke gebieden wordt vaker geurhinder door riolering ervaren. In niet stedelijke gebieden is juist vaker geurhinder door landbouw- en veeteeltactiviteiten.

Naast demografische factoren, zijn ook diverse gezondheidsfactoren gerelateerd aan het ervaren van geurhinder. Deze verschillen blijven significant wanneer gecontroleerd wordt voor de demografische factoren, zoals geslacht en SES. De resultaten kunnen geen inzicht geven in de oorzaak-gevolg relaties.

Allereerst blijkt een slechtere lichamelijke en mentale gezondheid gerelateerd te zijn aan het vaker ervaren van geurhinder*. Mensen met een slechtere ervaren gezondheid, een verhoogd risico op een angststoornis/depressie, lage veerkracht, die zich minder gelukkig voelen of stress hebben op het gebied van wonen, ervaren vaker geurhinder.

Mensen die meer uren wandelen of fietsen ervaren vaker geurhinder. Op basis van dit onderzoek is het echter niet mogelijk om te zeggen of geurhinder wel of geen belemmering is om te bewegen.

Verder blijkt uit de analyses dat geurhinder gerelateerd is aan verschillende factoren in de leefomgeving**. Mensen die geurhinder ervaren zijn vaker ongelukkig met hun woning en woonomgeving. Ook ervaren mensen die in een koopwoning wonen iets vaker geurhinder van één of meerdere bronnen dan mensen die in een huurwoning wonen. Dit verschilt per bron. Zo ervaren mensen in een koopwoning vaker geurhinder door een vuurkorf of open haard, en mensen in een huurwoning vaker door riolering.

Deze resultaten komen grotendeels overeen met eerder onderzoek en bevestigen dat **ervaren geurhinder samenhangt met diverse gezondheidsfactoren** [6].

De bovenstaande bevindingen gelden natuurlijk niet voor iedereen, want individuele gevoeligheid en beleving verschilt van mens tot mens.

* Hierbij is gecorrigeerd voor de demografische factoren en de factoren van mentale en lichamelijke gezondheid.

** Hierbij is gecorrigeerd voor de demografische factoren en de factoren in de leefomgeving.

STEDELIJKHEID

Stedelijkheid is een belangrijke factor die samenhangt met ervaren geurhinder. Wanneer er wordt gekeken naar de bronnen van geurhinder, blijkt dat mensen in stedelijke gebieden **vaker geurhinder door riolering/zuivering** ervaren. Mensen in niet stedelijke gebieden ervaren daarentegen juist meer geurhinder door landbouw- en veeteeltactiviteiten.

In **stedelijke gebieden** wonen naar verhouding veel mensen met een **lage SES**. Ook wonen mensen in stedelijke gebieden vaker in een **huurwoning** dan een koopwoning. Maar los van deze factoren, zien we dat de mate van stedelijkheid zelf gerelateerd blijft aan ervaren geurhinder.

Mate van stedelijkheid en bronnen van geurhinder

KOOP- OF HUURWONING

Koop- of huurwoning en bronnen van geurhinder

Naast stedelijkheid, speelt ook het wonen in een koop- of huurwoning een belangrijke rol bij ervaren geurhinder.

- mensen in een koopwoning in (sterk) stedelijk gebied ervaren veel hinder door een vuurkorf, barbecue of terrashaard en door een open haard, allesbrander of andere houtkachel.
- mensen in een koopwoning in weinig of niet stedelijk gebied ervaren ook vaak geurhinder door landbouw- en of veeteeltactiviteiten.
- mensen die in een huurwoning wonen ervaren naar verhouding veel geurhinder door riolering of zuivering.

GGD advies aan gemeenten

Dit onderzoek laat zien dat veel inwoners uit de regio Oost geurhinder ervaren en dat geurhinder gerelateerd is aan verschillende gezondheidsfactoren. Het is daarom belangrijk dat gemeenten maatregelen nemen op het gebied van geurhinder om zo de kwaliteit van de leefomgeving en de gezondheid van inwoners te verbeteren.

Inwoners ervaren veel geurhinder van houtstook door vuurkorven en houtkachels en mogelijk zal geurhinder door houtkachels deze winter toenemen i.v.m. de hoge gasprijzen. **GGD'en pleiten voor verregaande reductie van houtrook, vanwege de gezondheidseffecten van fijnstof en geuroverlast** [7]. De GGD'en adviseren om in ieder geval niet te stoken bij windstil of mistig weer. Gemeenten kan inwoners erop wijzen hiervoor de Stookwijzer te gebruiken. De [Routewijzer Houtstook en Overlast](#) geeft gemeenten praktische en juridische opties voor meer of minder ambitieus beleid op het gebied van houtstook. Maatregelen op het gebied van houtstook zullen niet alleen voor minder geurhinder zorgen, maar dragen ook direct bij aan een betere luchtkwaliteit.

Met ingang van de Omgevingswet gaat geurbeleid van de provincie naar gemeenten. Gemeenten moeten en kunnen dus aan de slag met geurbeleid.

- Gemeenten kunnen kiezen of ze **provinciale normen overnemen of aangepaste normen vaststellen**. Zo kunnen gemeenten bijvoorbeeld strengere grenswaarden voor geur van rioolwaterzuiveringsinstallaties opnemen [8];
- Gemeenten kunnen **extra geurgevoelige objecten opnemen** in de planregels, zoals winkels, kantoren en andere bedrijven (want een aantal objecten worden onder de Omgevingswet niet meer als geurgevoelig aangemerkt);
- Er is ook extra gemeentelijk beleid mogelijk via planregels om **extra voorwaarden te stellen aan de cumulatie van geur**.

- De grootste gezondheidswinst kan worden behaald wanneer thema's rondom een gezonde leefomgeving integraal en in samenhang wordt opgepakt, vanuit de *Health in All Policies* gedachte. Dat wil zeggen dat gezondheid mee wordt genomen in alle beleidsvelden, ook in het ruimtelijke domein.

In de [Kernwaarden Gezonde Leefomgeving](#) worden voor verschillende kernwaarden voor een gezonde leefomgeving een aantal principes met daarbij praktische voorbeelden van mogelijke maatregelen gegeven [9]. Ook in [Stad als gezonde habitat](#) worden handreikingen gedaan over hoe omgevingsbeleid niet alleen gebruikt kan worden voor de bescherming van gezondheid, het klassieke milieubeleid, maar ook op de bevordering hiervan. Zo kunnen gemeenten voor sommige aspecten (zoals geur), een decentrale omgevingswaarde in het omgevingsplan opnemen [10, 11].

De GGD adviseert gemeenten onder meer op het gebied van leefomgeving en het stimuleren van een gezonde leefstijl en denkt graag met gemeenten mee. Neem contact op met uw GGD voor meer informatie. De contactgegevens vindt u achteraan deze factsheet.

INSPIRERENDE VOORBEELDEN

Houtrook

- Wanneer de Omgevingswet in werking treedt, komt in de gemeente Amersfoort een [stookverbod](#) op hout wanneer de luchtkwaliteit matig of slecht is (Stookwijzer code rood of oranje).
- In 2021 konden bewoners van Nijmegen-West een [subsidie](#) aanvragen voor het weghalen of dichtmaken van hun schoorsteen, of het plaatsen van een filter. Ook in Utrecht was er in 2021 een [subsidie](#) beschikbaar voor het verwijderen van een rookkanaal of open haard, of om een oude houtkachel of open haard te vervangen voor een moderne (pellet)kachel.
- Verschillende gemeenten zijn aangesloten bij [Stookwijzer](#). Inwoners kunnen via Stookwijzer melding doen van rookoverlast. Deze melding wordt dan doorgestuurd naar de gemeente.
- De stad Rotterdam is in de zomer van 2022 gestart met de [campagne 'Wat loop je nou te stoken?'](#) om het bewustzijn over de uitstoot van houtverbranding te vergroten.
- In de werkgroep 'Houtstook' van het Schone Lucht Akkoord worden ervaringen met maatregelen en gemeentelijk beleid uitgewisseld. Lees meer op: [Houtstook van particuliere huishoudens](#).

Bedrijven/industrie

- GGD Gelderland-Midden heeft in overleg met gemeente Renkum de steekproef van de Gezondheidsmonitor Volwassenen & Ouderen 2020 opgehoogd in twee gebieden rondom papierfabriek SK Parengo. Zo kon de ervaren geurhinder door SK Parengo goed in beeld worden gebracht. Dit heeft voor een keerpunt gezorgd in de discussie rondom de overlast. Zie het [briefrapport](#).
- Het is belangrijk om goed te communiceren met omwonenden. Denk bijvoorbeeld aan: een klankboordgroep, een goede klachtenregistratie en communicatie met omwonenden wanneer er activiteiten zijn waardoor er tijdelijk meer geur vrijkomt.

Veehouderij

- Het Nationaal Programma Landelijk Gebied heeft mede als doel om de natuur te herstellen en de stikstofproblematiek op te lossen. In dit programma is ook aandacht voor geurhinder van de landbouw. De aanpak van het stikstofdossier zal hopelijk ook leiden tot een gezondere leefomgeving (minder fijnstof, minder geuroverlast). Zie: [Nationaal Programma Landelijk Gebied](#).

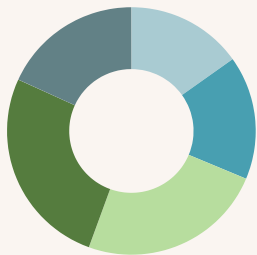

ONDERZOEK & RESPONS

Data voor dit onderzoek is verkregen uit de **Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020***. Deze Gezondheidsmonitor is het najaar van 2020 onder volwassenen (18- tot en met 64-jarigen) en ouderen (65-plussers) uitgevoerd. De inwoners in de steekproef werden per brief uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. Naast landelijke vragen, zijn er ook enkele lokale vragen (o.a. over geurhinder) uitgevraagd. In totaal hebben **81.465 inwoners**** uit de regio Oost de vragen over geurhinder ingevuld. Zij zijn meegenomen in de analyses van dit onderzoek.

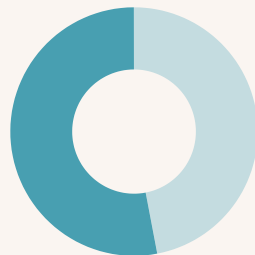
Kenmerken van deze respondenten zijn hieronder weergegeven:

Leeftijd

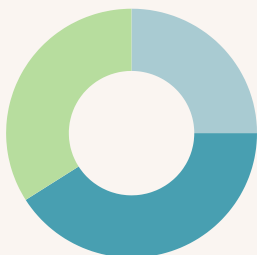
18-34 jaar 35-39 jaar
50-64 jaar 65-74 jaar
75+

Geslacht

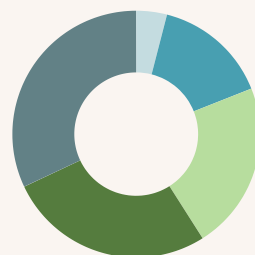
man vrouw

Sociaaleconomische status

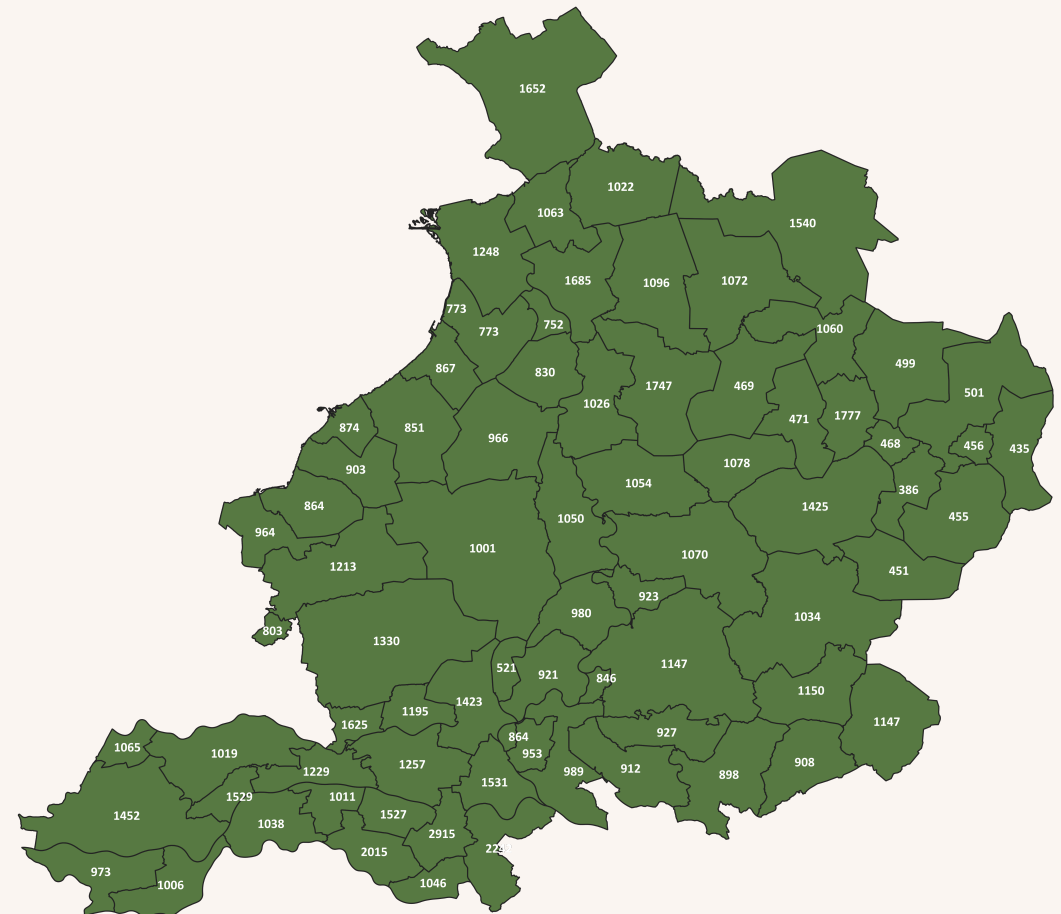
laag hoog midden

Stedelijkheid

zeer sterk sterk
matig weinig
niet

Aantal respondenten per gemeente

Onderzoekopzet

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van een cross-sectioneel studie ontwerp. Dit betekent dat de onderzoeksresultaten geen inzicht geven in mogelijke oorzaak-gevolg relaties. Enkel de samenhang tussen verschillende factoren en ervaren geurhinder is onderzocht.

* Voor het analyseren van de trends is gebruik gemaakt van de data van de Gezondheidsmonitor VO 2016.

** GGD Twente heeft ervaren geurhinder alleen uitgevraagd onder volwassenen (18-64 jaar).

COLOFON

Dit onderzoek is een samenwerkingsproject van GGD IJsselland, GGD Twente, GGD Gelderland-Midden, GGD Gelderland-Zuid en GGD Noord- en Oost Gelderland.

Contact

GGD Noord- en Oost-Gelderland

Onderzoek
onderzoek@ggdnog.nl
Team Medische Milieukunde
mmk@ggdnog.nl

GGD Gelderland-Midden

Onderzoek
onderzoek@vggm.nl
Team Milieu en Gezondheid
milieu-en-gezondheid@vggm.nl

GGD Gelderland-Zuid

Team Gezonde Kennis
onderzoek@ggd gelderlandzuid.nl
Team Gezondheid en Milieu
gezondhedenmilieu@ggd gelderlandzuid.nl

GGD Twente

Team Milieu en Gezondheid
milieuengezondheid@ggdtwente.nl

GGD IJsselland

Team Milieu en Gezondheid
milieuengezondheid@ggdijssel.nl

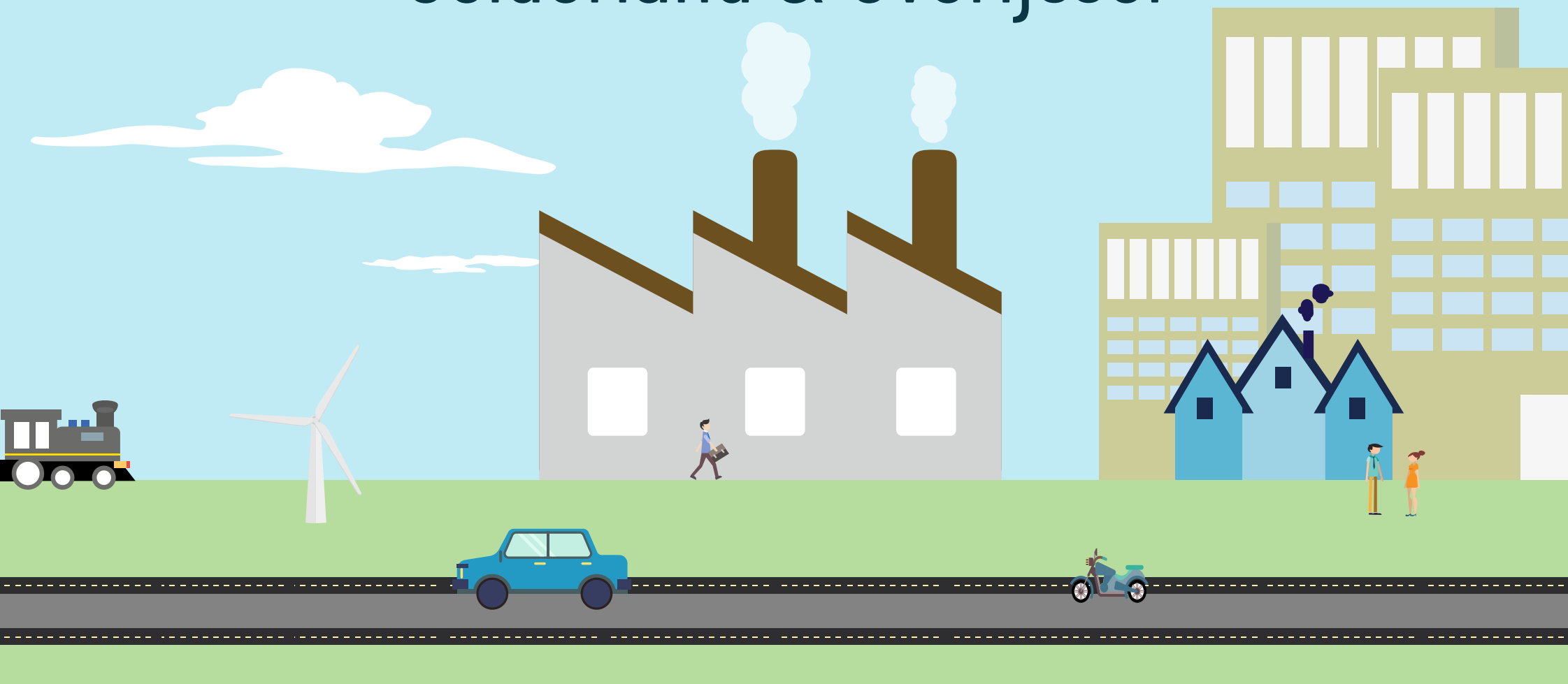
BRONNEN

1. Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2020). Gezondheid breed op de agenda: Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024. Geraadpleegd op 11 juli 2022, van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/02/29/gezondheid-breed-op-de-agenda>
2. Informatiepunt Leefomgeving (z.d.). De Omgevingswet Geraadpleegd op 24 januari 2023, van <https://iplo.nl/regelgeving/omgevingswet/>
3. Loketgezondleven.nl (z.d.). Leefomgeving. Geraadpleegd op 24 januari 2023, van <https://www.loketgezondleven.nl/leefomgeving>
4. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) (2015). Geur en gezondheid. GGD-richtlijn medische milieukunde. Bilthoven: RIVM. RIVM Rapport 2015-0106. Geraadpleegd op 11-7-2022, van <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2015-0106.pdf>
5. Boluijt, P., van der Ploeg, M. & Groenewold, L. (2015). Gezonde leefomgeving in Noord- en Oost-Gelderland. Zutphen: GGD Noord- en Oost- Gelderland. Geraadpleegd op 11-7-2022, van <https://www.ggdnog.nl/media/1412/factsheet-gezonde-leefomgeving-ggd-nog.pdf>
6. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) (2020). Ernstige hinder en slaapverstoring in Nederland - Onderzoek Beleving Woonomgeving. Geraadpleegd op 5-12-2022 van [Ernstige hinder en slaapverstoring in Nederland - Onderzoek Beleving Woonomgeving. \(OBW\) 2020. \(rivm.nl\)](https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2020-0106.pdf)
7. GGD GHOR Nederland (z.d.). Houtrook. Geraadpleegd op 4-11-2022, van <https://ggdghor.nl/thema/houtrook/>
8. Informatiepunt Leefomgeving (z.d.). Geur van rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's). Geraadpleegd op 24-11-2022, van <https://iplo.nl/thema/geur/geurregels-rwzi/>
9. GGD GHOR Nederland (2021). Kernwaarden Gezonde Leefomgeving. Geraadpleegd op 21-9-2022, van <https://www.gezondeleefomgeving.nl/instrumenten/kernwaarden-gezonde-leefomgeving>
10. Raad voor leefomgeving en infrastructuur (2018). De stad als gezonde habitat. Geraadpleegd op 12-8-2022, van https://www.rli.nl/sites/default/files/de_stad_als_gezonde_habitat_def.pdf
11. Informatiepunt Leefomgeving (z.d.). Omgevingswaarde geur. Geraadpleegd op 12-8-2022. van <https://iplo.nl/thema/geur/omgevingswaarde/>

Meer informatie

- [Samen voor zuivere lucht](#)
- [Besluit Kwaliteit leefomgeving](#)
- [Handreiking Planregels Gezonde Leefomgeving](#)
- [Samenwerking Houtrookonderzoek](#)
- [Luchtkwaliteitsrapport Gelderland](#)
- [GGD-richtlijn medische milieukunde: Veehouderij en gezondheid](#)
- Voor aanvullende gegevens uit de gezondheidsmonitors en advies over gezonde leefomgeving kunt u terecht bij uw [GGD](#).

Geluidhinder in Gelderland & Overijssel

Noord- en Oost-Gelderland

Gelderland-Midden

Gelderland-Zuid

Twente

IJsselland

De nieuwe Omgevingswet dient als een *'call to action'* om aan een gezonde leefomgeving te werken. In de landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024 'Gezondheid Breed op de Agenda' wordt de gezonde leefomgeving ook als één van de speerpunten genoemd (1). De belangrijkste doelen van de nieuwe Omgevingswet zijn het bereiken, benutten en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving, door middel van een goede omgevingskwaliteit voor inwoners en het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften (2,3).

De omgeving waarin mensen wonen, werken en recreëren, heeft invloed op hun gezondheid. Naast fysieke en sociale aspecten, spelen milieufactoren (zoals geurhinder, geluidhinder en luchtverontreiniging) ook een belangrijke rol in de leefomgeving.

GELUIDHINDER

Geluid is één van de factoren die een belangrijke rol speelt in de kwaliteit van de leefomgeving. Naast dat geluid kan leiden tot genot, leidt geluid ook direct en indirect tot hinder en gezondheidsklachten (4). Direct kan geluid invloed hebben op lichaam en geest. En indirect kan geluid leiden tot effecten wanneer het geluid als ongewenst wordt beoordeeld. Geluidhinder wordt beïnvloed door akoestische factoren, zoals geluidniveau in decibels, en non-akoestische factoren, zoals de vermijdbaarheid en voorspelbaarheid van geluid (5). Geluid kan nadelige effecten op iemands gezondheid hebben. Zo kan men last hebben van slaapverstoring, verstoring van prestatie, verstoring van concentratie, hinder, stress, (psycho-)somatische reacties (zoals een verhoogde bloeddruk en toename in stresshormonen), en cardiovasculaire en psychische aandoeningen (4). Hierbij speelt de individuele beoordeling van het geluid ook een rol in het ervaren van gezondheidsklachten. Ook als mensen geen hinder ervaren van geluid kunnen zij gezondheidsklachten ervaren van geluid (5). Geluid(hinder) kan de ervaren kwaliteit van de leefomgeving nadelig beïnvloeden.

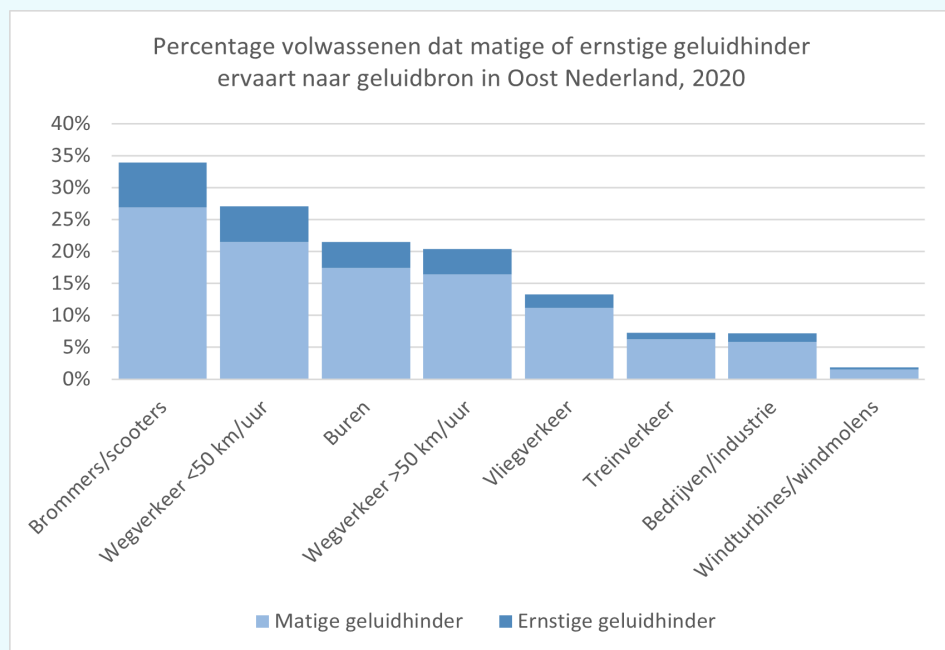
De Gelderse en Overijsselse GGD'en hebben onderzocht of, hoeveel en waarvan inwoners geluidhinder ervaren. De mate van ervaren geluidhinder is uitgevraagd in de [Gezondheidsmonitor Volwassenen & Ouderen 2020](#).

In deze rapportage worden de belangrijkste resultaten beschreven. Middels deze rapportage willen wij beleidsmakers stimuleren om ambities te formuleren op het gebied van geluidhinder om zo de kwaliteit van de leefomgeving en de gezondheid van inwoners te verbeteren.

GELUIDHINDER IN REGIO OOST

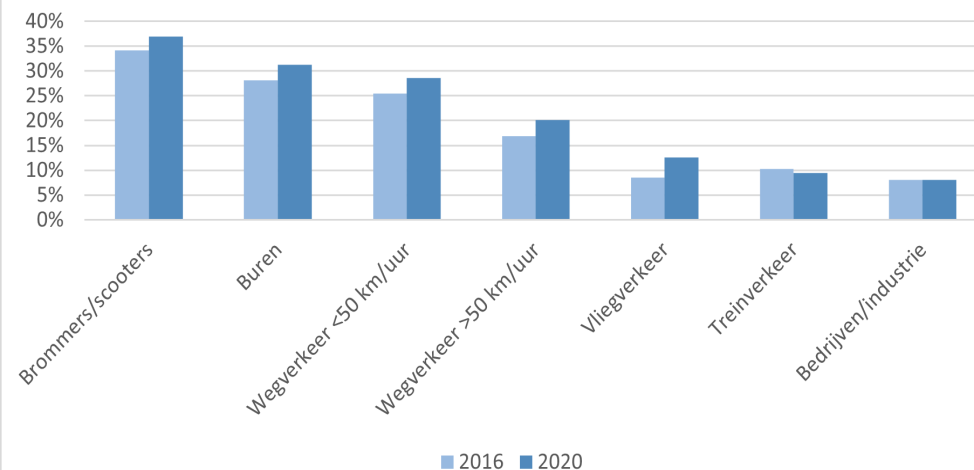
In de hele regio Oost Nederland (2020) ervaart ongeveer **de helft van de volwassenen (18+ jaar)** matige of ernstige geluidhinder* van één of meerdere bronnen.

De meeste geluidhinder wordt ervaren van brommers/scooters (34%). Daarna volgen verkeer op wegen waar je niet harder mag dan 50 km/uur (27%), buren (22%), verkeer op wegen waar je harder mag dan 50 km/uur (20%), vliegverkeer (13%), treinverkeer (7%), bedrijven/industrie (7%) en tot slot windturbines/windmolens (2%).

Vergelijking met 2016

Percentage 18 tot en met 64-jarigen dat matige of ernstige geluidhinder ervaart per bron in 2016 en 2020

In vergelijking met 2016** is te zien dat de ervaren geluidhinder van 18 tot en met 64-jarigen in regio Oost:

- door brommers/scooters, buren, verkeer op wegen waar je (niet) harder mag dan 50 km/uur en vliegverkeer*** is **toegenomen**
- door treinverkeer licht is **gedaald**
- door bedrijven/industrie **niet is veranderd**

Een kanttekening is dat we de cijfers uit 2020 niet los kunnen zien van de impact van de coronaperiode. Door de coronaperiode waren mensen onder andere namelijk meer thuis, waardoor de hinderbeleving kan zijn beïnvloed. De nieuwe cijfers van 2022 kunnen meer inzicht geven in de trends.

* Aan respondenten is gevraagd naar de ervaren geluidhinder van verschillende geluidbronnen in de afgelopen 12 maanden wanneer zij thuis zijn, op een score van 0 'niet gehinderd' tot 10 'extreem gehinderd', en 'niet hoorbaar' (n.v.t.). Een score van 3-7 geeft 'matige' geluidhinder aan en een score van 8-10 'ernstige' geluidhinder.

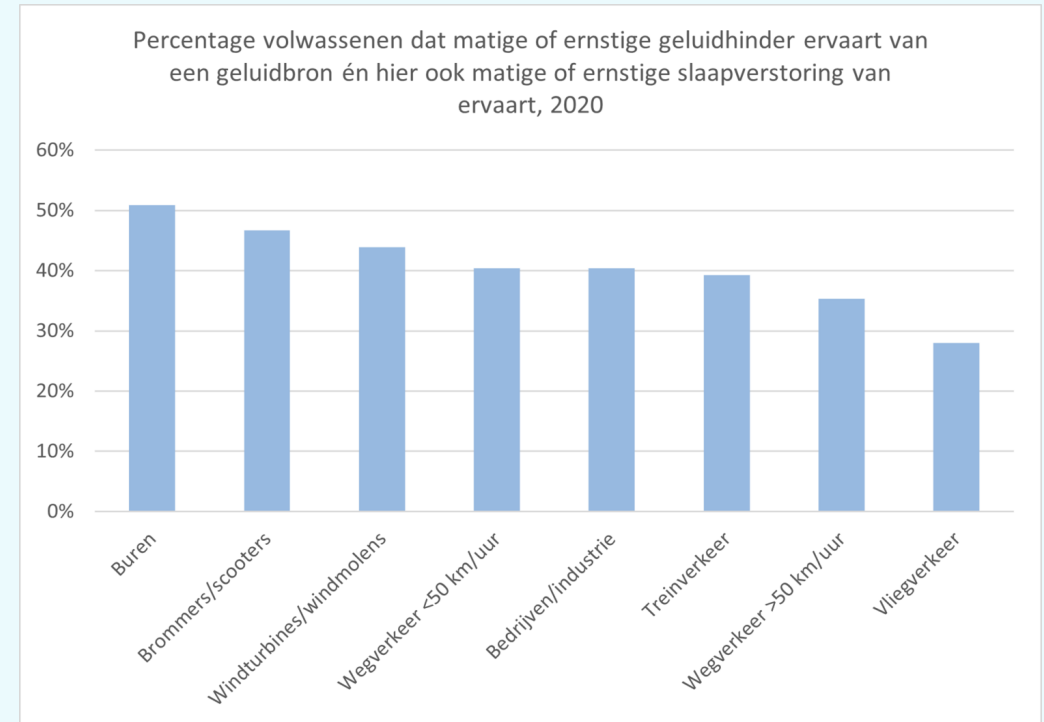
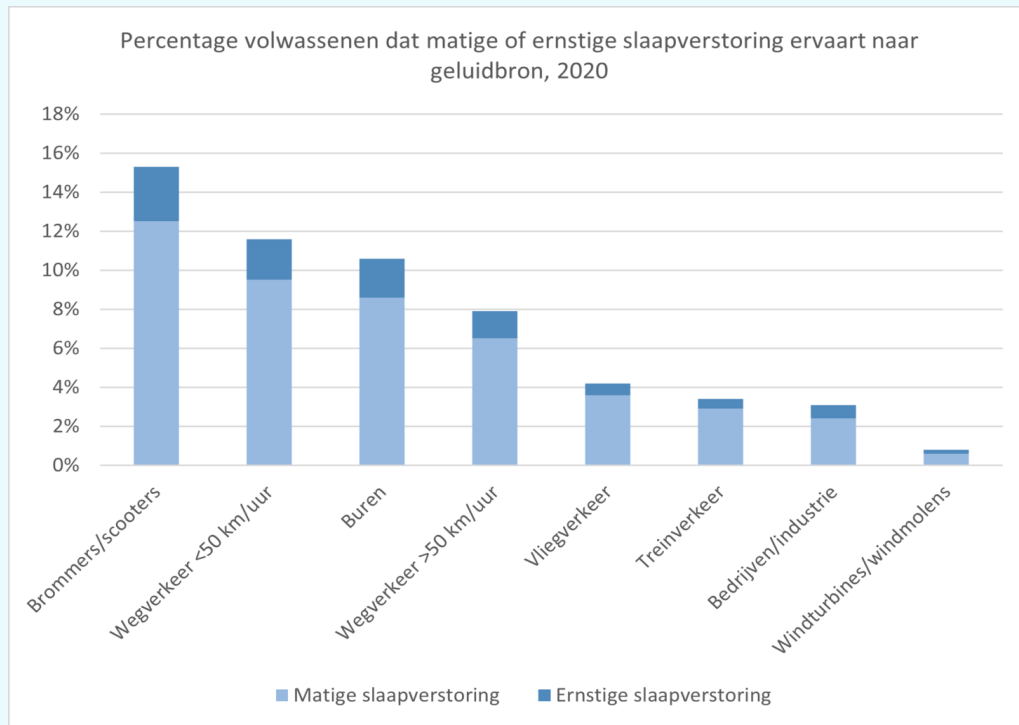
** De geluidbron windturbines/windmolens is in 2016 niet uitgevraagd. Niet alle GGD'en in regio Oost hebben informatie over de ervaren geluidhinder van 65-plussers uit 2016. Daarom wordt enkel de informatie over 18 tot en met 64-jarigen weergegeven. Daarnaast wordt uitgegaan van significantie bij $p < 0,05$ voor het verschil tussen 2016 en 2020.

*** Ondanks dat er minder is gevlogen door de coronaperiode is de geluidhinder door vliegverkeer significant toegenomen. [Verklaringen](#) hiervoor kunnen zijn: het weer op gang komen van vliegverkeer na een relatief stille periode, onregelmatig vliegen, de vraagstelling over de afgelopen 12 maanden en het meer thuis zijn of werken als gevolg van corona.

SLAAPVERSTORING

In de hele regio Oost Nederland (2020) ervaart ongeveer **een derde van de volwassenen (18+ jaar)** matige of ernstige slaapverstoring* van één of meerdere geluidbronnen.

De meeste slaapverstoring wordt ervaren van brommers/scooters (15%). Daarna volgen verkeer op wegen waar je niet harder mag dan 50 km/uur (12%), buren (11%), verkeer op wegen waar je harder mag dan 50 km/uur (8%), vliegverkeer (4%), treinverkeer (3%), bedrijven/industrie (3%) en tot slot windturbines/windmolens (1%).

Onder de volwassenen die aan hebben gegeven dat zij matige of ernstige geluidhinder van een geluidbron ervaren, is gekeken of zij van deze geluidbron ook matige of ernstige slaapverstoring ervaren.

De hoogste samenhang is te zien bij buren. 51% van de volwassenen die matige of ernstige geluidhinder van buren ervaart, ervaart van deze geluidhinder matige of ernstige slaapverstoring. Na buren (51%), volgen brommers/scooters (47%), windturbines/windmolens (44%), wegverkeer <50 km/uur (40%), bedrijven/industrie (40%), treinverkeer (39%), wegverkeer >50 km/uur (35%) en vliegverkeer (28%).

* Aan respondenten is gevraagd naar de ervaren slaapverstoring van verschillende geluidbronnen in de afgelopen 12 maanden wanneer zij thuis zijn, op een score van 0 'niet gehinderd' tot 10 'extreem gehinderd', en 'niet hoorbaar' (n.v.t.). Een score van 3-7 geeft 'matige' slaapverstoring aan en een score van 8-10 'ernstige' slaapverstoring.

BRONNEN VAN GELUIDHINDER*

Brommers/scooters

In Gelderland ervaart men vaker geluidhinder van brommers/scooters dan in Overijssel. Daarnaast valt op dat er voornamelijk hinder wordt ervaren in (de omgeving van) stedelijke gemeenten, zoals Arnhem, Nijmegen, Zwolle, Deventer en Enschede. De meeste geluidhinder wordt ervaren in de gemeente Arnhem (49%). In de Achterhoek en in een groot gedeelte van Overijssel wordt minder vaak geluidhinder door brommers/scooters ervaren.

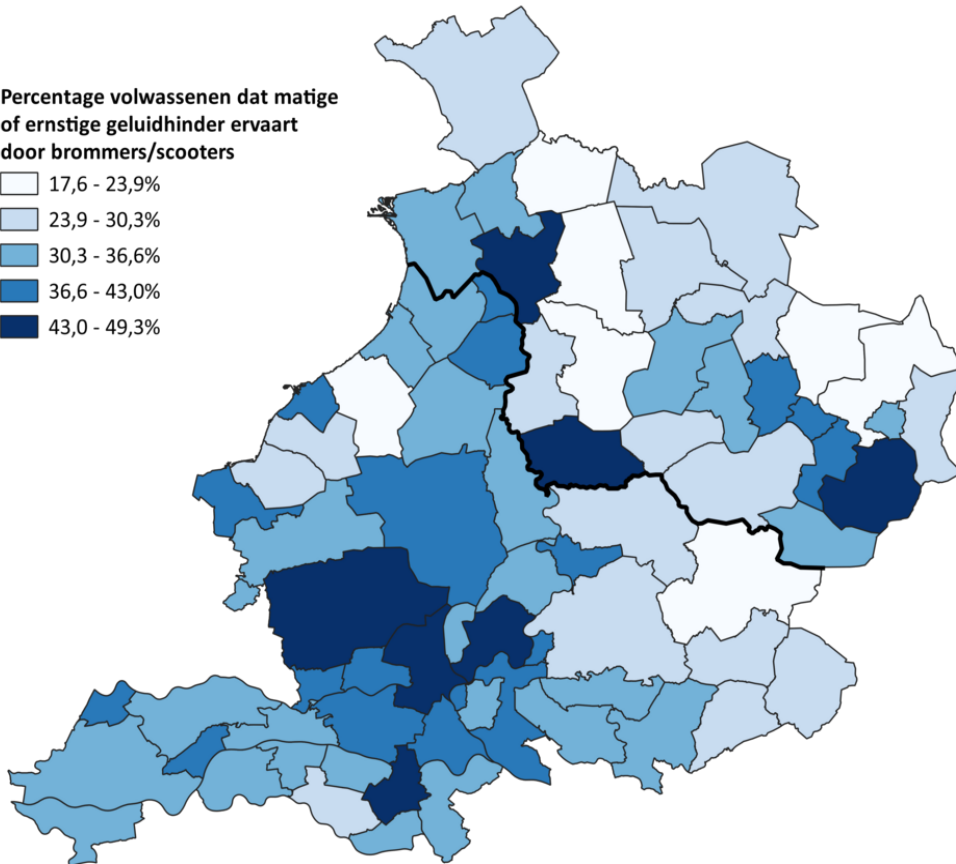
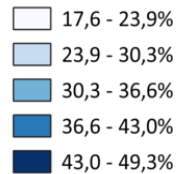

Wegverkeer <50 km/uur

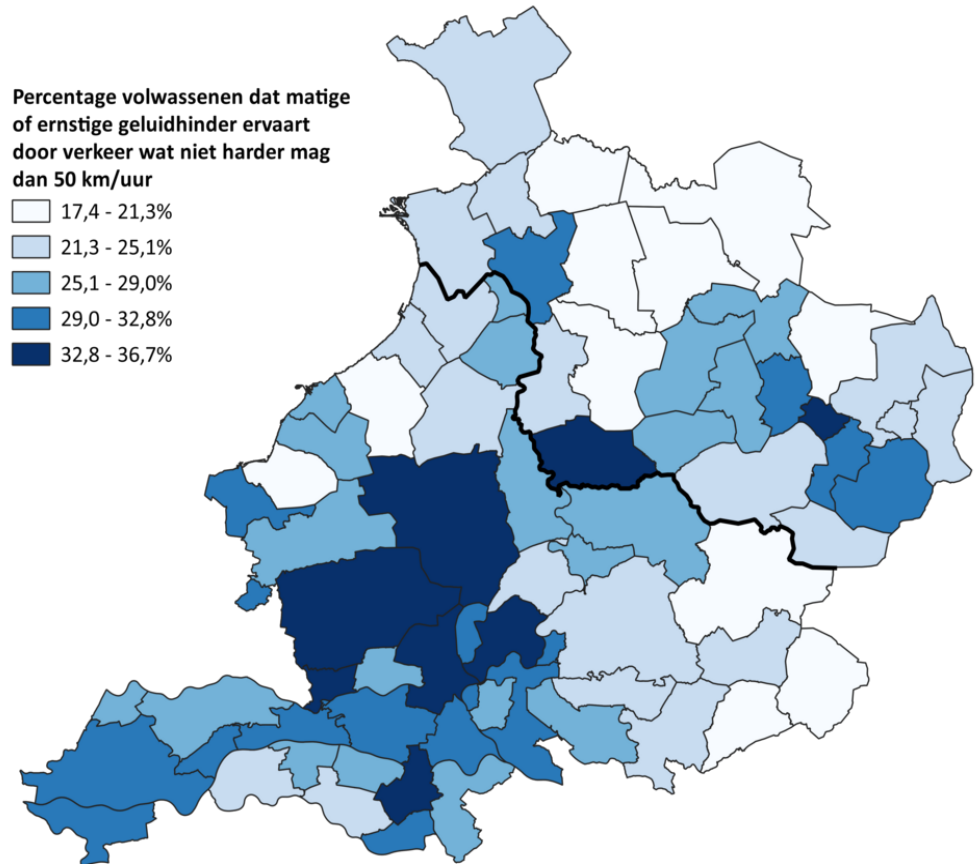
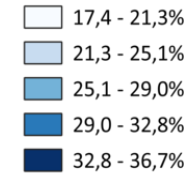
Met name inwoners van stedelijke gebieden ervaren geluidhinder van verkeer op wegen waar je niet harder mag dan 50 km/uur. Inwoners in en rondom de gemeente Arnhem (37%) ervaren hiervan het vaakst geluidhinder. In de Achterhoek en in een groot gedeelte van Overijssel ervaart men minder vaak geluidhinder door dit wegverkeer.

Percentage volwassenen dat matige of ernstige geluidhinder ervaart door brommers/scooters

Percentage volwassenen dat matige of ernstige geluidhinder ervaart door verkeer wat niet harder mag dan 50 km/uur

* Per geluidbron wordt de gemiddeld ervaren geluidhinder in de gemeente weergegeven. De ervaren geluidhinder van een bron kan verschillen binnen de gemeente. Het RIVM beschikt over cijfers van geluidhinder per [wijk en buurt](#).

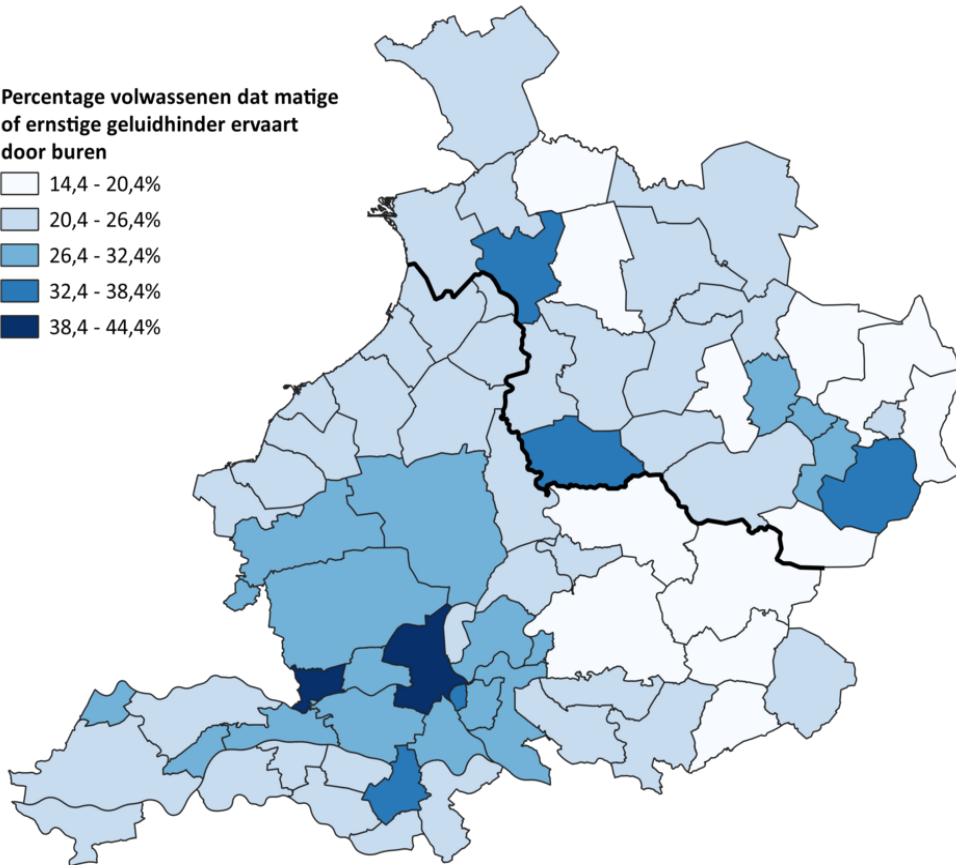
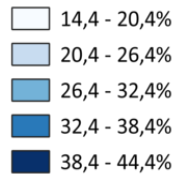
BRONNEN VAN GELUIDHINDER*

Buren

Inwoners in en rondom de gemeente Arnhem, Wageningen, Nijmegen, Zwolle, Deventer en Enschede ervaren vaker geluidhinder door buren. De inwoners van de gemeente Wageningen ervaren het vaakst geluidhinder door buren (44%). In de Achterhoek ervaart men minder vaak geluidhinder door buren. In stedelijke gebieden zoals bijvoorbeeld Arnhem en Nijmegen is er een hogere [bevolkingsdichtheid](#) dan in de Achterhoek, waardoor de ervaren geluidhinder hoger kan zijn in stedelijke gebieden.

Percentage volwassenen dat matige of ernstige geluidhinder ervaart door buren

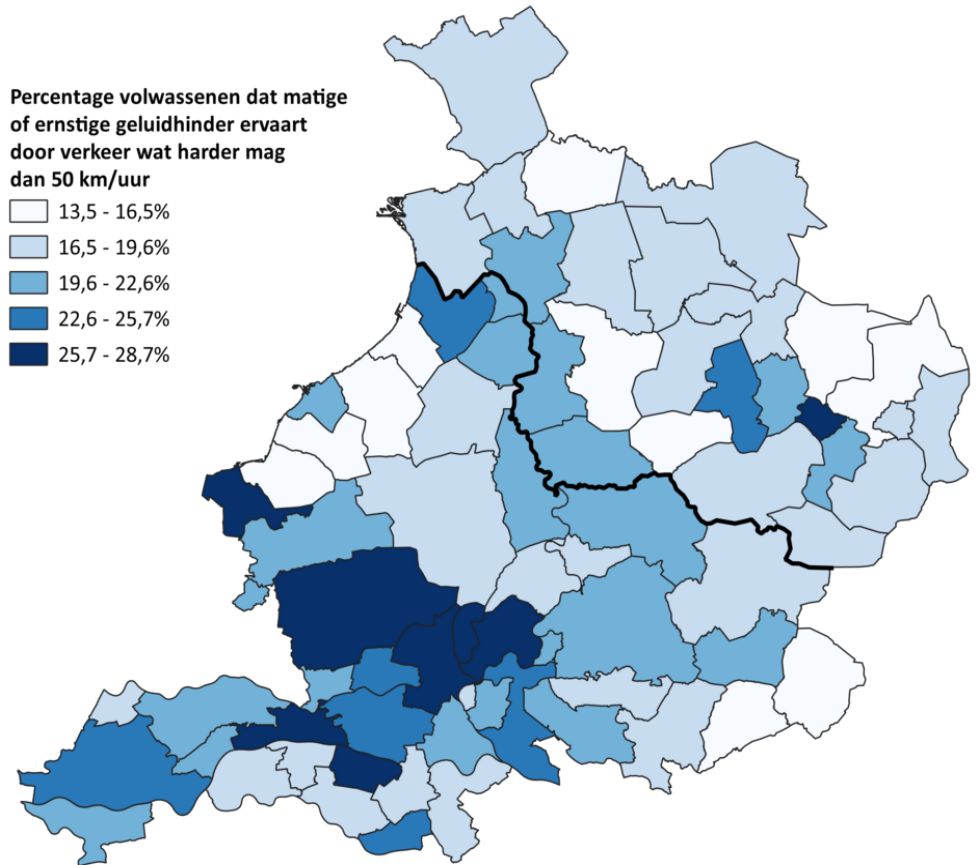
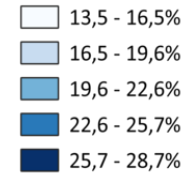

Wegverkeer >50 km/uur

Inwoners in gemeenten waarin snelwegen lopen en in het midden van Gelderland ervaren vaker geluidhinder door verkeer op wegen waar men harder dan 50 km/uur mag rijden. In de gemeente Borne (29%) ervaart men het vaakst geluidhinder door dit wegverkeer. Andere gemeenten waar vaak geluidhinder wordt ervaren zijn Neder-Betuwe en Beuningen. In het noorden en het oosten van Gelderland, en Overijssel wordt minder vaak geluidhinder ervaren.

Percentage volwassenen dat matige of ernstige geluidhinder ervaart door verkeer wat harder mag dan 50 km/uur

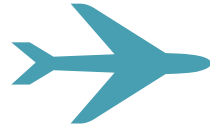

* Per geluidbron wordt de gemiddeld ervaren geluidhinder in de gemeente weergegeven. De ervaren geluidhinder van een bron kan verschillen binnen de gemeente. Het RIVM beschikt over cijfers van geluidhinder per [wijk en buurt](#).

BRONNEN VAN GELUIDHINDER*

Vliegverkeer

Inwoners uit gemeenten in het westen en zuiden van Gelderland ervaren vaker geluidhinder van vliegverkeer. In de gemeente Maasdriel (28%) ervaart men het vaakst geluidhinder van vliegverkeer. In de Achterhoek en Twente wordt minder vaak geluidhinder van vliegverkeer ervaren.

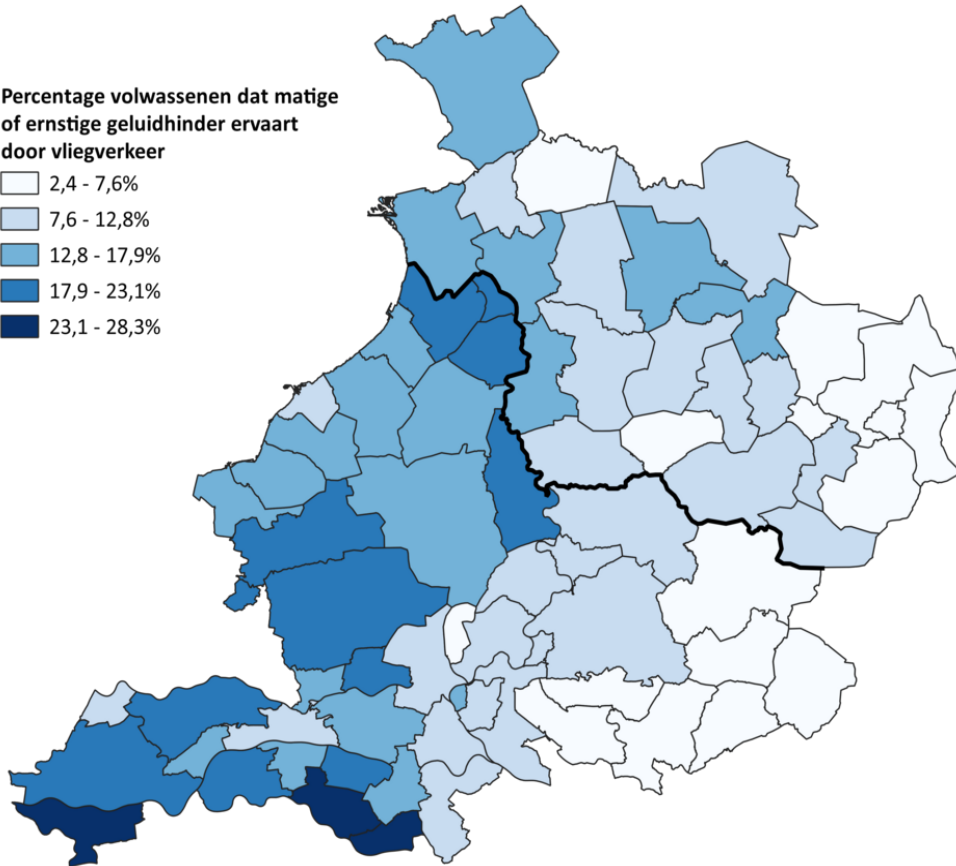
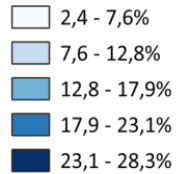

Treinverkeer

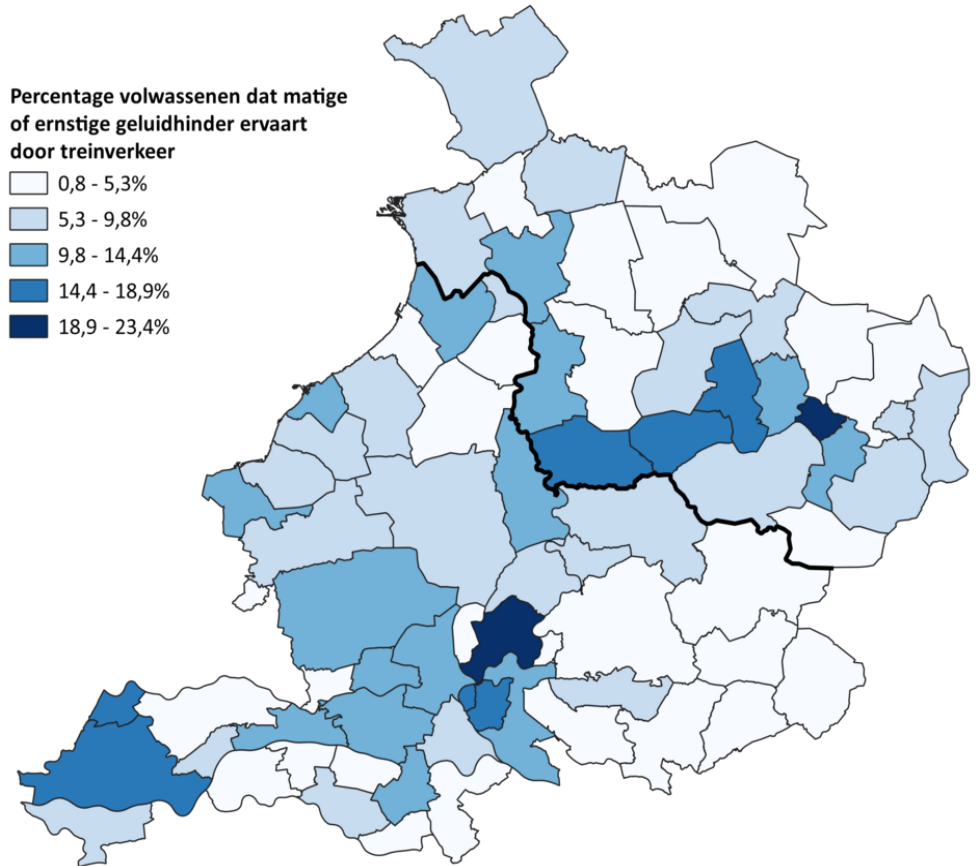
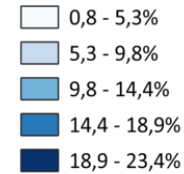
In gemeenten met treinverkeer wordt vaker geluidhinder van treinverkeer ervaren. Inwoners uit de gemeente Borne (23%) hebben in verhouding het vaakst aangeven geluidhinder van treinverkeer te ervaren, gevolgd door de gemeente Rheden (21%). In de Achterhoek en in een gedeelte van Overijssel ervaart men minder vaak geluidhinder door treinverkeer.

Percentage volwassenen dat matige of ernstige geluidhinder ervaart door vliegverkeer

Percentage volwassenen dat matige of ernstige geluidhinder ervaart door treinverkeer

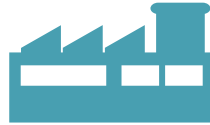

* Per geluidbron wordt de gemiddeld ervaren geluidhinder in de gemeente weergegeven. De ervaren geluidhinder van een bron kan verschillen binnen de gemeente. Het RIVM beschikt over cijfers van geluidhinder per [wijk en buurt](#).

BRONNEN VAN GELUIDHINDER*

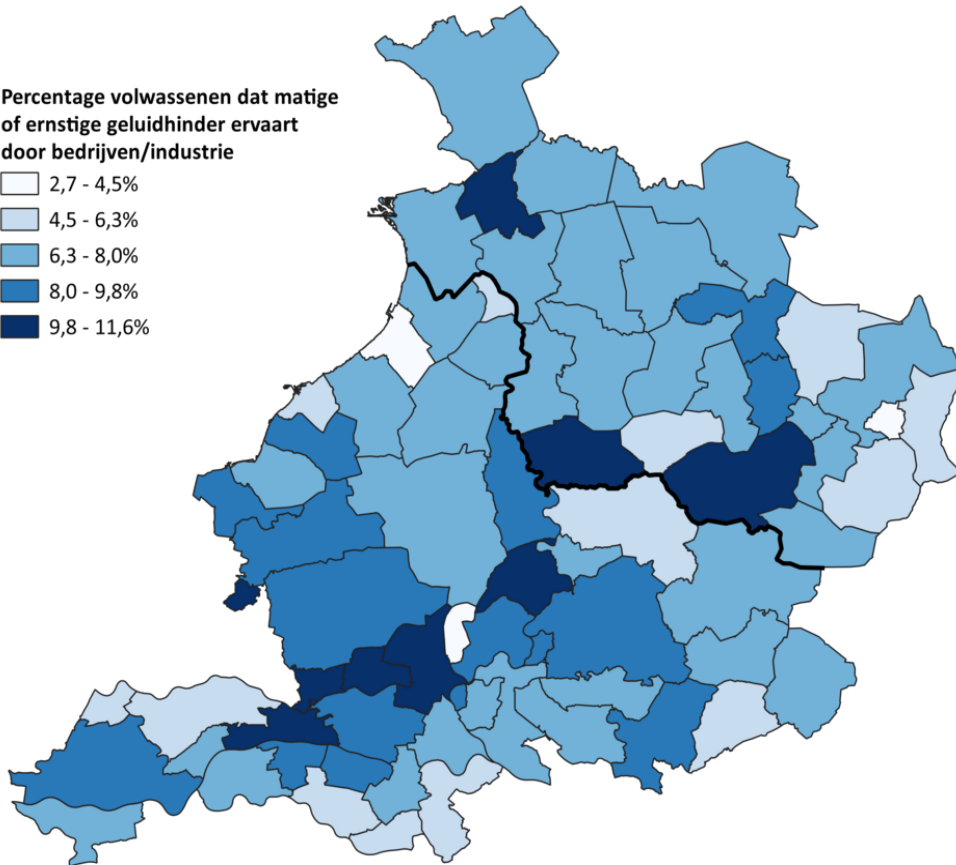
Bedrijven/industrie

Met name in Gelderland wordt er vaker geluidhinder ervaren door bedrijven/industrie. In de gemeente Maasdriel (12%) wordt het vaakst geluidhinder door bedrijven/industrie aangegeven. In Overijssel ervaart men minder vaak geluidhinder dan in Gelderland.

Percentage volwassenen dat matige of ernstige geluidhinder ervaart door bedrijven/industrie

- 2,7 - 4,5%
- 4,5 - 6,3%
- 6,3 - 8,0%
- 8,0 - 9,8%
- 9,8 - 11,6%

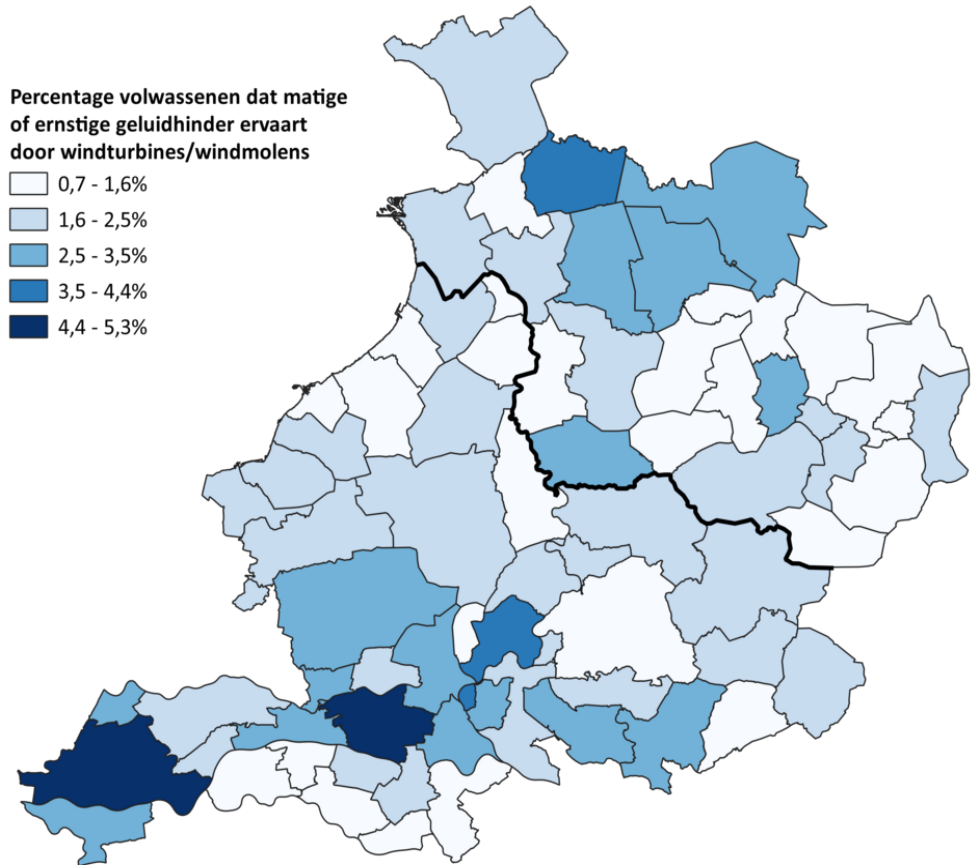
Windturbines/windmolens

In het noorden van Overijssel, en het zuidwesten en midden van Gelderland ervaren inwoners vaker geluidhinder van windturbines/windmolens. Over het algemeen wordt er relatief weinig geluidhinder ervaren van windturbines/windmolens in vergelijking met andere geluidbronnen. Inwoners uit de gemeente West Betuwe (5%) geven in verhouding het vaakst aan geluidhinder te ervaren van windturbines/windmolens.

Percentage volwassenen dat matige of ernstige geluidhinder ervaart door windturbines/windmolens

- 0,7 - 1,6%
- 1,6 - 2,5%
- 2,5 - 3,5%
- 3,5 - 4,4%
- 4,4 - 5,3%

* Per geluidbron wordt de gemiddeld ervaren geluidhinder in de gemeente weergegeven. De ervaren geluidhinder van een bron kan verschillen binnen de gemeente.

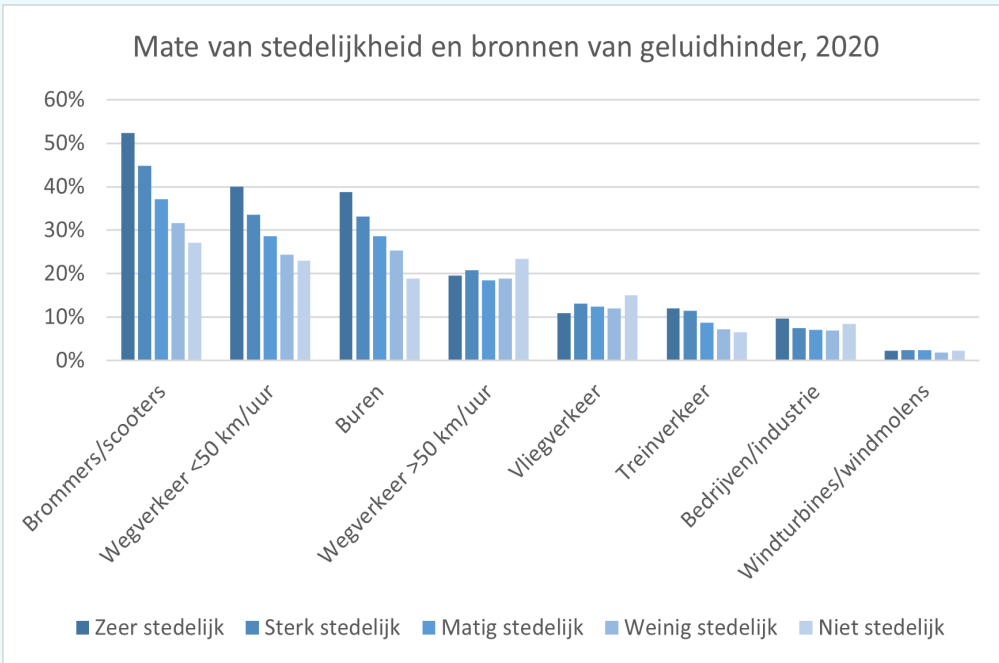
STEDELIJKHEID

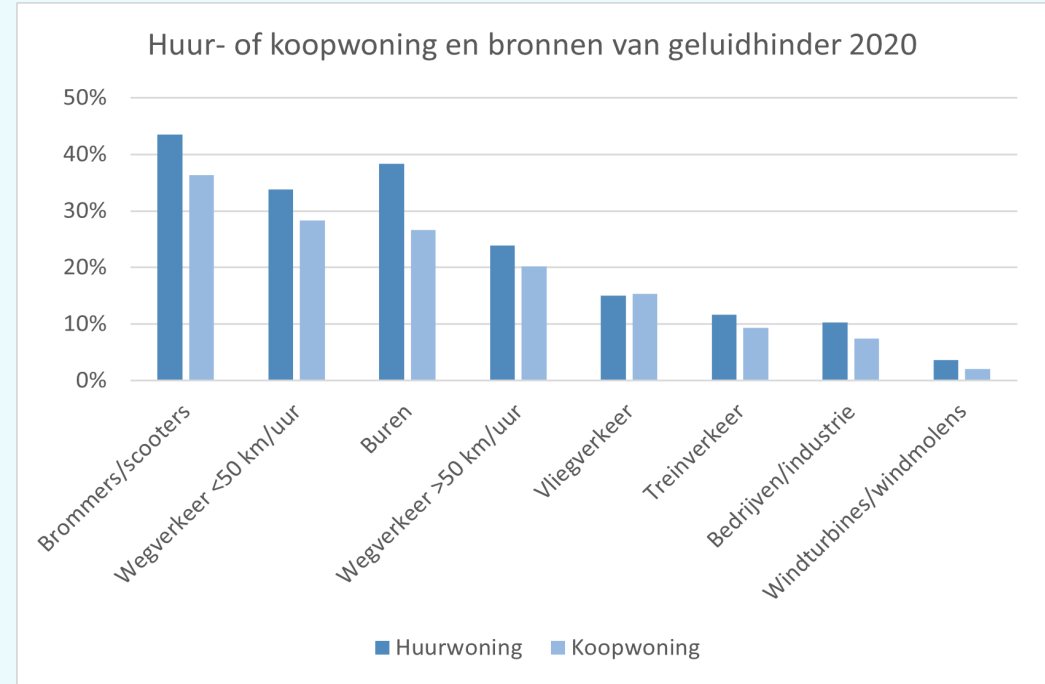
De stedelijkheid* van de omgeving is sterk van invloed op de mate van de ervaren geluidhinder (6).

Wanneer er wordt gekeken naar de bronnen van geluidhinder, blijkt dat mensen in stedelijke gebieden **vaker geluidhinder**** door brommers/scooters, wegverkeer <50 km/uur, buren en treinverkeer ervaren.

Mensen in niet stedelijke gebieden ervaren daarentegen juist **vaker geluidhinder**** door vliegverkeer en wegverkeer wat harder mag dan 50 km/uur.

HUUR- OF KOOPWONING

Naast stedelijkheid, speelt ook het wonen in een huur- of koopwoning een belangrijke rol bij ervaren geluidhinder.

- Mensen wonend in een **huurwoning** ervaren **vaker geluidhinder*** van brommers/scooters, wegverkeer <50 km/uur, buren, wegverkeer >50 km/uur, treinverkeer, bedrijven/industrie en windturbines/windmolens dan mensen wonend in een **koopwoning**. Voornamelijk het verschil tussen huur- en koopwoningen valt op bij de ervaren geluidhinder door buren
- Het wonen in een huur- of koopwoning **hangt niet samen**** met het ervaren van geluidhinder door vliegverkeer.

* De indeling van stedelijkheid is gebaseerd op de indeling van stedelijkheid van het CBS

** Significant verschil (p<0,05)

* Significant verschil (p<0,05)

** Geen significant verschil (p>0,05)

GGD ADVIES AAN GEMEENTEN

Dit onderzoek laat zien dat veel inwoners uit de regio Oost Nederland geluidhinder ervaren van één of meerdere bronnen. Men ervaart de meeste geluidhinder van wegverkeer: wegverkeer <50 en >50 km/uur en brommers/scooters. Inzicht in de bronnen waarvan inwoners geluidhinder ervaren, kan gemeenten helpen bij het vormen van beleid en het nemen van maatregelen om zo de kwaliteit van de leefomgeving en de gezondheid van inwoners te verbeteren.

In de toekomst verwachten we **meer gezondheidsproblemen door geluid** (6). Dat heeft onder meer te maken met groei van bevolking, economie, mobiliteit en ontwikkelingen op het gebied van technologie, ruimte en woningmarkt (7). Hierdoor komen woningen en andere gevoelige bestemmingen steeds vaker dicht bij bronnen van geluid, zoals een snelweg of industrie te liggen (6). Gezondheidskundige effecten van geluid verdienen daarom aandacht van beleidsmakers en overheden. GGD'en vragen hierbij prioritaire aandacht voor het beperken van de blootstelling aan geluid, bij voorkeur door het nemen van bronmaatregelen.

De **grootste gezondheidswinst** kan worden behaald wanneer thema's rondom een gezonde leefomgeving integraal en in samenhang worden opgepakt, vanuit de *Health in All Policies* gedachte. Dat wil zeggen dat gezondheid mee wordt genomen in alle beleidsvelden, ook in het ruimtelijke domein. Voor het geluidaspect geeft het beperken van wegverkeerslawaai de grootste gezondheidswinst, gevolgd door een goede geluidkwaliteit van bouwwerken. In de [Kernwaarden Gezonde Leefomgeving](#) worden voor verschillende kernwaarden voor een gezonde leefomgeving een aantal principes met daarbij praktische voorbeelden van mogelijke maatregelen gegeven (8). Ook in [Stad als gezonde habitat](#) worden handreikingen gedaan over hoe omgevingsbeleid niet alleen gebruikt kan worden voor de bescherming van gezondheid, het klassieke milieubeleid, maar ook op de bevordering hiervan. Zo kunnen gemeenten voor sommige aspecten (zoals geluid) door middel van de Omgevingswet, een decentrale omgevingswaarde in het omgevingsplan opnemen (9,10,11), zoals bijvoorbeeld de [gemeente Hattem](#) gaat doen.

De Omgevingswet geeft gemeenten meer ruimte om zelf afwegingen te maken in geluidbeleid, bij ruimtelijke plannen en bij het afgeven van vergunningen (9,11). Gemeenten kunnen hierdoor meer geluid toestaan, wat kan leiden tot meer negatieve gezondheidseffecten zoals hinder, slaapverstoring en hart- en vaatziekten. Onder de Omgevingswet wordt bijvoorbeeld 70 dB Lden mogelijk in de stad, terwijl de GGD een gezondheidkundige advieswaarde van 50 dB Lden hanteert (6). Wanneer een gemeente overweegt meer geluid toe te staan, is het daarom relevant ook de impact op gezondheid mee te wegen. De GGD kan gemeenten hierbij ondersteunen met **advies-op-maat**. We baseren ons hierbij op de GGD Richtlijn Omgevingsgeluid en Gezondheid (6). Neem contact op met uw GGD voor meer informatie. De contactgegevens vindt u achteraan deze rapportage.

Uitgangspunt in de GGD advisering is het beperken van de geluidsblootstelling om zo geluidhinder en andere nadelige gezondheidseffecten te reduceren. Maatregelen die gemeenten kunnen faciliteren en/of treffen zijn in [voorkeursvolgorde](#) (12):

- 1 Bronmaatregelen:** maatregelen die zorgen dat de bron minder geluid (naar de omgeving) produceert
- 2 Overdrachtsmaatregelen:** maatregelen die de overdracht van het geluid beperken / afschermen
- 3 Maatregelen bij de ontvanger:** maatregelen die bij de ontvanger plaatsvinden om geluid tegen te gaan

Goede voorbeelden hiervan zijn: beperken van geluidproductie, zorgen voor voldoende afstand tot de geluidbron, de geluidbron zoveel mogelijk afschermen, de cumulatie van geluid beperken, afspraken maken met geluidproduceerders, zorgen voor goede isolatie en het informeren van omwonenden. Daarnaast draagt het stimuleren van actief vervoer, zoals fietsen, het reizen met het OV en duurzame reisalternatieven bij aan het verminderen van verkeer, waardoor geluidhinder verminderd kan worden.

Recente ontwikkelingen en inspirerende voorbeelden worden op de volgende pagina weergegeven.

ONTWIKKELINGEN EN INSPIRERENDE VOORBEELDEN

Autoverkeer

Het stimuleren van elektrisch verkeer dient meerdere doelen. De reductie van geluid is bij elektrificatie van het verkeer echter [beperkt](#). Boven de 30 km/u is het geluid van banden van een auto dominant over het geluid van de motor. Daarentegen wordt het [piekgeluid](#) (optrekken bij bijvoorbeeld een kruispunt) wel verlaagd bij elektrische auto's.

Vliegverkeer

Door een wijziging in de aanvliegrotes van Schiphol, zal er mogelijk meer over het westen van Rivierenland worden gevlogen. Hierdoor kan de ervaren geluidhinder door vliegverkeer veranderen.

[GGD onderzoek naar geluidhinder en slaapverstoring door luchtvaart - 2020](#)

Bij geluidhinder van vliegverkeer kunnen ook militair en medisch vliegverkeer een rol spelen.

Treinverkeer

Door vertraagde werkzaamheden in Duitsland kunnen inwoners uit Oost Nederland langer overlast ervaren van [goederentreinen](#).

Ook de ontwikkeling van [hoogfrequent spoorvervoer](#) kan mogelijk leiden tot meer overlast.

Windenergie

Door de noodzakelijke overstap naar duurzame energiebronnen, wordt verwacht dat komende jaren meer [windturbines/windmolens](#) worden geplaatst. Hierdoor kan geluidhinder van windturbines toenemen.

Bronmaatregelen

- In de [gemeente Arnhem](#) en [gemeente Nijmegen](#) kunnen en konden inwoners subsidie aanvragen voor het slopen van hun brom- of snorfiets mét verbrandingsmotor en voor het aanschaffen van een duurzame vervanging, zoals een fiets of elektrische scooter. Deze actie dient meerdere doelen, waaronder de afname van geluidhinder. De gemeente Nijmegen is nu bezig met de overgang naar een [brommerverbod](#).
- Er wordt [onderzoek](#) gedaan en pilots uitgevoerd naar de [verlaging van snelheden](#) op wegen binnen de bebouwde kom (30 km/uur in plaats van 50 km/uur).
- In de gemeente Zwolle wordt gebruik gemaakt van de [STOMP methode](#). Hierbij staan in het ontwerp eerst de voetgangers en fietsers centraal, daarna OV en pas als laatste de auto.
- In de gemeente Ermelo is een paar jaar geleden de eerste weg met [circulair en geluidsreducerend asfalt](#) aangelegd. Dit is een duurzame en geluidvriendelijke optie als vervanging van regulier asfalt en klinkers. Deze optie levert een vergelijkbare winst op als de halvering van de intensiteit van het verkeer.
- Er wordt veel onderzoek gedaan om [windturbines stiller te maken](#), onder andere door aanpassingen in de rotorbladen. De GGD adviseert om geluidhinder te beperken, met name in de nacht, door bijvoorbeeld windturbines (een deel van de tijd) uit te zetten en het toerental 's nachts te verlagen.

Overdrachtsmaatregelen

- Er wordt volop gewerkt aan betere en multifunctionele geluidschermen, diffractoren en het verdiept aanleggen van wegen en sporen. Hierdoor kan de overdracht van geluid tegen worden gegaan. Inspirerende voorbeelden zijn de [A50 in Uden](#) en langs het spoor in de [gemeente Horst aan de Maas](#). Hier zijn zonnegeluidschermen geplaatst welke geluid afschermen en duurzame energie opleveren.

Maatregelen bij de ontvanger / wat kunnen inwoners zelf doen

- Maatregelen kunnen door inwoners zelf getroffen worden of door wegbeheerders die in sommige gevallen verplicht zijn maatregelen te treffen bij de ontvangers van geluid. Maatregelen kunnen zijn het vervangen van een klepraam of standaard rooster door een susrooster of suskast, het letten op kierdichting door rubbers en het (beter) isoleren van de woning door gevelisolatie en/of (dik) dubbel glas. Vaak niet alleen effectief voor geluidhinder, maar ook nog eens energiezuinig.
- 88% van de Nederlandse gemeenten biedt [buurtbemiddeling](#) aan. Hier kan men overlast van burens, zoals geluidhinder, aanklaarten, bespreken en manieren zoeken om de overlast te verminderen.

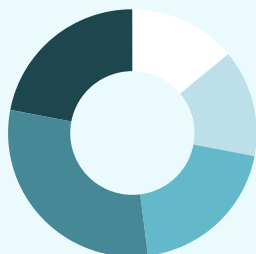

ONDERZOEK & RESPONS

Data voor dit onderzoek is verkregen uit de **Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020***. Deze Gezondheidsmonitor is in het najaar van 2020 onder volwassenen (18-64 jaar) en ouderen (65-plussers) uitgevoerd. De inwoners in de steekproef werden per brief uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. Naast de landelijke vragen over geluidhinder voor volwassenen, zijn de geluidhindervragen lokaal ook aan ouderen uitgevraagd.

In totaal hebben **99.934 inwoners** uit de regio Oost de vragen over geluidhinder ingevuld. Zij zijn meegenomen in de analyses van dit onderzoek. Kenmerken van deze respondenten zijn hieronder weergegeven:

Leeftijd

18-34 jaar 35-39 jaar
50-64 jaar 65-74 jaar
75+

Geslacht

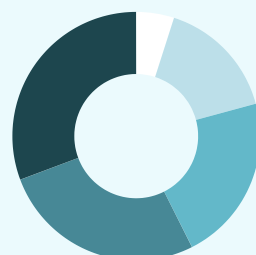
man vrouw

Sociaaleconomische status

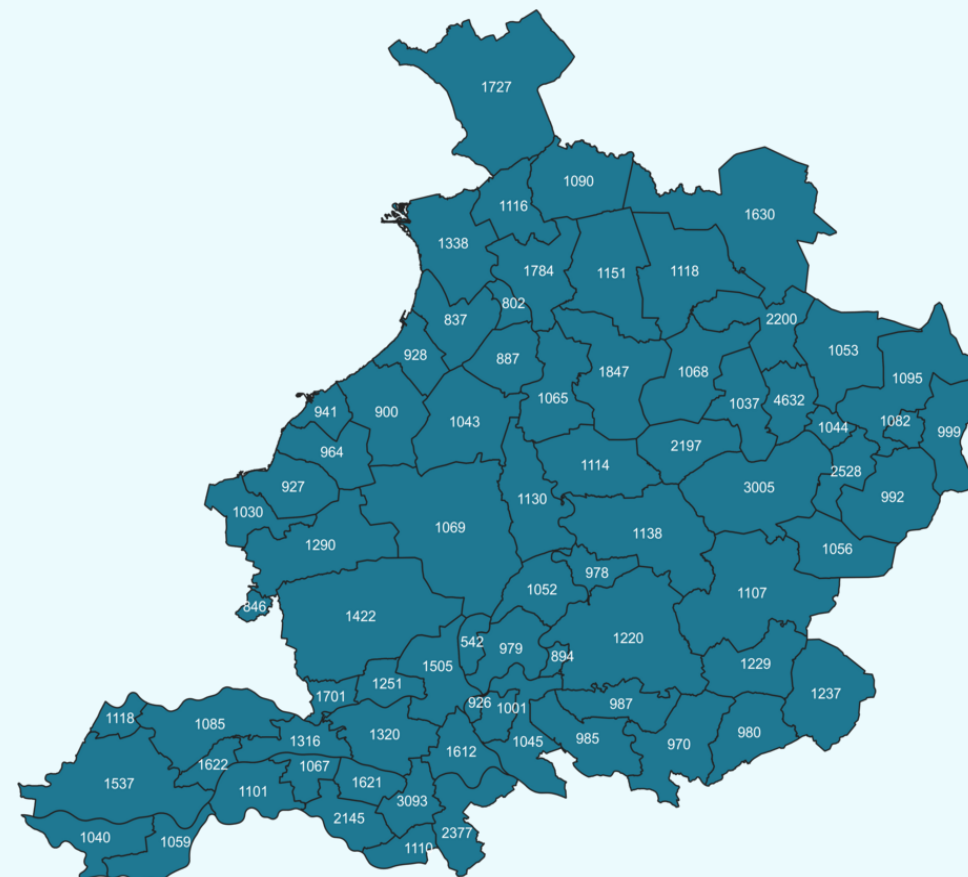
laag midden
hoog

Stedelijkheid

zeer sterk sterk
matig weinig
niet

Aantal respondenten per gemeente

Onderzoekopzet

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van een cross-sectioneel studie ontwerp. Dit betekent dat de onderzoeksresultaten geen inzicht geven in mogelijke oorzaak-gevolg relaties. Enkel de samenhang tussen verschillende factoren en ervaren geluidhinder is onderzocht.

* Voor het analyseren van de trends is gebruik gemaakt van de data van de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2016

COLOFON

Dit onderzoek is een samenwerkingsproject van GGD IJsselland, GGD Twente, GGD Gelderland-Midden, GGD Gelderland-Zuid en GGD Noord- en Oost Gelderland.

Contact

GGD Noord- en Oost-Gelderland

Team Onderzoek
onderzoek@ggdnog.nl
Team Medische Milieukunde
mmk@ggdnog.nl

GGD Gelderland-Midden

Team Onderzoek
onderzoek@vggm.nl
Team Milieu en Gezondheid
milieu-en-gezondheid@vggm.nl

GGD Gelderland-Zuid

Team Gezonde Kennis
onderzoek@ggdgelderlandzuid.nl
Team Gezondheid en Milieu
gezondheidmilieu@ggdgelderlandzuid.nl

GGD Twente

Team Epidemiologie, Gezondheidsbevordering, Beleidsadvies
onderzoek@ggdtwente.nl
Team Milieu en Gezondheid
milieuengezondheid@ggdtwente.nl

GGD IJsselland

Team beleidsadvies en onderzoek
onderzoek@ggdijsselland.nl
Team Milieu en Gezondheid
milieuengezondheid@ggdijsselland.nl

Meer informatie

- [Geluid in je omgeving | Atlas Leefomgeving](#)
- [Omgevingsgeluid en gezondheid - GGD GHOR Nederland](#)
- [SMAP data geluidhinder](#)

Voor aanvullende gegevens uit de gezondheidsmonitors en advies over gezonde leefomgeving kunt u terecht bij uw [GGD](#).

BRONNEN

1. Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2020). *Gezondheid breed op de agenda: Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024*. Geraadpleegd op 11 juli 2022, van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/02/29/gezondheid-breed-op-de-agenda>
2. Informatiepunt Leefomgeving (z.d.). De Omgevingswet Geraadpleegd op 24 januari 2023, van <https://iplo.nl/regelgeving/omgevingswet/>
3. Loketgezondleven.nl (z.d.). *Leefomgeving*. Geraadpleegd op 24 januari 2023, van <https://www.loketgezondleven.nl/leefomgeving>
4. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). (z.d.). *Werkingsmechanisme van geluid op gezondheid*. Geraadpleegd op 1 september 2022, van <https://www.rivm.nl/ggd-richtlijn-mmk-omgevingsgeluid/gezondheidseffecten-geluid/werkingsmechanisme-geluid-gezondheid>
5. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). (z.d.). *Geluidhinder*. Geraadpleegd op 1 september 2022, van <https://www.rivm.nl/ggd-richtlijn-mmk-omgevingsgeluid/gezondheidseffecten-geluid/geluidhinder>
6. GGD GHOR Nederland. (z.d.). *Omgevingsgeluid en gezondheid*. Geraadpleegd op 25 november 2022, van <https://ggdghor.nl/thema/omgevingsgeluid-en-gezondheid/>
7. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). (z.d.). *Probleemomschrijving van de GGD-richtlijn omgevingsgeluid en gezondheid*. Geraadpleegd op 24 januari 2023, van <https://www.rivm.nl/ggd-richtlijn-mmk-omgevingsgeluid/probleemomschrijving>
8. GGD GHOR Nederland. (2021). *Kernwaarden Gezonde Leefomgeving*. Geraadpleegd op 21-09-2022, van <https://www.gezondeleefomgeving.nl/instrumenten/kernwaarden-gezonde-leefomgeving>
9. Rijksoverheid. (z.d.). *Omgevingswet*. Geraadpleegd op 23 januari 2023, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/omgevingswet>
10. Raad voor leefomgeving en infrastructuur. (2018). *De stad als gezonde habitat*. Geraadpleegd op 12 augustus 2022, van https://www.rli.nl/sites/default/files/de_stad_als_gezonde_habitat_def.pdf
11. Informatiepunt Leefomgeving. (z.d.). *Geluid*. Geraadpleegd op 25 november 2022, van <https://iplo.nl/thema/geluid/>
12. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). (z.d.). *Maatregelen voor geluidsreductie*. Geraadpleegd op 7 december 2022, van <https://www.rivm.nl/ggd-richtlijn-mmk-omgevingsgeluid/advisering-ggd/maatregelen>

